

Úradný vestník

Európskej únie

C 54

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Ročník 61

13. februára 2018

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

UZNESENIA

Výbor regiónov

125. plenárne zasadnutie 9. – 11. októbra 2017

2018/C 054/01	Uznesenie Európskeho výboru regiónov – Európsky semester 2017 so zreteľom na ročný prieskum rastu na rok 2018	1
2018/C 054/02	Uznesenie Európskeho výboru regiónov k odporúčaniam hlavám štátov a predsedom vlád, ktorí sa zídu 24. novembra 2017 v Bruseli pri príležitosti piateho samitu Východného partnerstva	5

STANOVISKÁ

Výbor regiónov

125. plenárne zasadnutie 9. – 11. októbra 2017

2018/C 054/03	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy: kľúčový nástroj plnenia Parížskej dohody	9
2018/C 054/04	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Budúcnosť Nástroja na prepájanie Európy (NPE) – Doprava	14
2018/C 054/05	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov	21
2018/C 054/06	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska stratégia pre kooperatívne inteligentné dopravné systémy	27
2018/C 054/07	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Posilniť územnú odolnosť: pomôcť regiónom a mestám čeliť globalizácii	32
2018/C 054/08	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Strategický prístup k zvyšovaniu odolnosti vo vonkajšej činnosti EÚ	38

SK

2018/C 054/09	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Budovanie európskeho dátového hospodárstva	43
2018/C 054/10	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európsky pilier sociálnych práv a Diskusný dokument o sociálnom rozmere Európy	48
2018/C 054/11	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska politika pre sanáciu budov a infraštruktúry v záujme seizmickej odolnosti	62
2018/C 054/12	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Stratégia pre Európu v oblasti kozmického priestoru . . .	66
2018/C 054/13	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Reforma vlastných zdrojov EÚ v rámci budúceho VFR na obdobie po roku 2020	72
2018/C 054/14	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Ochrana migrujúcich detí	76

III *Prípravné akty*

VÝBOR REGIÓNOV

125. plenárne zasadnutie 9. – 11. októbra 2017

2018/C 054/15	Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Balík predpisov o službách: Hospodárstvo služieb, ktoré je prínosom pre Európanov	81
---------------	---	----

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

VÝBOR REGIÓNOV

125. PLENÁRNE ZASADNUTIE 9. – 11. OKTÓBRA 2017

Uznesenie Európskeho výboru regiónov – Európsky semester 2017 so zreteľom na ročný prieskum rastu na rok 2018

(2018/C 054/01)

Predkladajú politické skupiny ELS, SES, ALDE, EA a EKR

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR),

- so zreteľom na dokumenty európskeho semestra 2017, a to najmä na ročný prieskum rastu, správy o jednotlivých krajinách, národné programy reforiem a odporúčania pre jednotlivé krajiny;
- so zreteľom na svoje uznesenie k oznámeniu Európskej komisie o ročnom prieskume rastu na rok 2017 (RESOL-VI/019), ktoré bolo prijaté 8. februára 2017;
- so zreteľom na návrh správy Európskeho parlamentu o ročnom prieskume rastu na rok 2017 [2015/2306(INI)].

Oživenie investícií

1. zdôrazňuje, že v 55 % odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2017 sa uvádzajú prekážky v investovaní, ktoré by miestne a regionálne orgány mohli pomôcť odstrániť ⁽¹⁾; pripomína potrebu riešiť nesúlad medzi úlohami a finančnými zdrojmi miestnych a regionálnych samospráv;
2. zdôrazňuje, že politika súdržnosti by mala zostať hlavným investičným nástrojom EÚ. Domnieva sa však, že jej riadenie a interakcia s európskym semestrom by sa mali zlepšiť s cieľom ďalej zvýšiť multiplikačný efekt výdavkov na politiku súdržnosti a jej prínos k udržateľnému a inkluzívnemu rastu;
3. víta skutočnosť, že sa v januári 2015 v rámci Paktu stability a rastu zaviedli rezervy flexibility, požaduje však ďalšie opatrenia na podporu verejných investícií, najmä do infraštruktúry a sociálneho začlenenia. Je potrebné vylúčiť štátne, regionálne alebo miestne spolufinancovanie v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov a Európskeho fondu pre strategické investície z účtovného mechanizmu Paktu stability a rastu, na úrovni EÚ stanoviť typológiu kvality verejných investícií v účtoch verejných výdavkov podľa ich dlhodobých účinkov a preskúmať metodiku výpočtu tzv. štrukturálneho

⁽¹⁾ VR, Európsky semester 2016, Územná analýza odporúčaní pre jednotlivé štáty, Správa riadiaceho výboru platformy VR na monitorovanie stratégie Európa 2020.

deficitu s cieľom zohľadniť základné črty národných hospodárstiev a štrukturálne rozdiely vo verejných výdavkoch. Navrhuje tiež, aby sa ukazovateľ týkajúci sa miery investícií zahrnul do makroekonomickej hodnotiacej tabuľky;

4. konštatuje, že miestne a regionálne orgány sú zapojené do približne 25 % projektov Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI), ktoré financuje EIB, ale ako ukázala nedávna štúdia VR, naďalej existujú výzvy týkajúce sa ich zapojenia, a to z hľadiska administratívnej kapacity, samotnej zložitosti a nedostatočnej informovanosti o EFSI medzi mestami a regiónmi⁽²⁾; zdôrazňuje, že je potrebná väčšia informovanosť, technická podpora, poradenstvo a synergia s ďalšími európskymi finančnými zdrojmi, aby sa posilnilo zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do realizácie EFSI a zabezpečila lepšia geografická vyváženosť projektov EFSI;

5. súhlasí s hodnotením Komisie, že EFSI zďaleka nedosiahol svoj plný potenciál, pokiaľ ide o podporu rozvoja ľudského kapitálu. Treba vyvinúť ďalšie úsilie s cieľom vytvoriť nástroje prispôbené tomuto odvetviu a zabezpečiť, aby sociálni a finanční aktéri užšie spolupracovali⁽³⁾;

6. zdôrazňuje, že je dôležité pokračovať v štrukturálnych reformách na všetkých úrovniach správy a odstraňovať byrokraciu súvisiacu s prebiehajúcimi investíciami s cieľom zlepšiť podnikateľské prostredie a zvýšiť príťažlivosť našich hospodárstiev pre investorov;

7. poukazuje na to, že najväčším problémom pre MSP, začínajúce a rozširujúce sa podniky v Európe ostáva prístup k financiam; víta opatrenia, akým je celoeurópsky fond fondov rizikového kapitálu; vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi prijala ďalšie opatrenia na stimulovanie súkromných investícií a podporu využívania rozličných finančných zdrojov;

Pokračovať v štrukturálnych reformách a zodpovednej fiškálnej politike

8. opakuje výzvu dôslednejšie koordinovať všetky opatrenia EÚ zamerané na budovanie kapacít a zjednodušiť čerpanie prostriedkov z fondov EÚ; zdôrazňuje, že 53 % odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2017 poukazuje na problémy s administratívnymi kapacitami, najmä na nižšej ako celoštátnej úrovni;

9. domnieva sa, že rozpočet EÚ by mal podporovať úsilie členských štátov vykonávať štrukturálne reformy a odstraňovať byrokraciu sprevádzajúcu prebiehajúce investície, a preto schvaľuje vytvorenie programu na podporu štrukturálnych reforiem (SRSP) (2017 – 2020) s rozpočtom 142,8 miliónov EUR, o ktorom bolo rozhodnuté v máji 2017 a ktorý bude prispievať k inštitucionálnym, administratívnym a štrukturálnym reformám zameraným na financovanie činností s európskou pridanou hodnotou s cieľom posilniť konkurencieschopnosť, produktivitu, rast, zamestnanosť, súdržnosť a investovanie;

10. opakuje svoju výzvu Komisii, aby zvážila navrhnutie fiškálnej kapacity pre eurozónu, čo by mohlo v prípade potreby prispieť k stabilizácii eurozóny;

11. vyzýva Komisiu, aby posúdila problémy, s ktorými sa môžu stretnúť miestne a regionálne orgány pri uplatňovaní smerníc o verejnom obstarávaní a zdôrazňuje, že na miestnej a regionálnej úrovni sú nevyhnutné nástroje, ako sú znalostné centrá, s cieľom pomôcť posilniť administratívne kapacity na všetkých úrovniach štátnej správy v súvislosti s verejným obstarávaním a štátnou pomocou, a to prostredníctvom poskytovania odbornej pomoci a usmernení;

12. zdôrazňuje potrebu inkluzívneho rastu a zlepšenia sociálneho rozmeru EÚ prostredníctvom realizácie Európskeho piliera sociálnych práv⁽⁴⁾ prostredníctvom silnej európskej sociálnej agendy, v ktorej sa konkurencieschopnosť a sociálna spravodlivosť navzájom dopĺňajú a ktorá okrem iného zabezpečí výraznejšiu úlohu sociálnych ukazovateľov v rámci európskeho semestra a konvergenciu reálnych miezd v súlade s prírastkami produktivity;

⁽²⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI.pdf.

⁽³⁾ Pozri oznámenie Komisie na tému *Hodnotenie pokroku pri štrukturálnych reformách a pri prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh a výsledky hĺbkových preskúmaní podľa nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, COM/2017/0090*.

⁽⁴⁾ Stanovisko VR na tému *Európsky pilier sociálnych práv a diskusný dokument o sociálnom rozmere Európy*, spravodajca: Mauro D'Attis (EES/IT), prijaté VR 11. októbra 2017 (SEDEC-VI/027).

13. na základe diskusného dokumentu Komisie o využívaní globalizácie⁽⁵⁾ zdôrazňuje potrebu prispieť k tomu, aby čoraz viac subjektov využívalo prínosy globalizácie, ďalej rozvíjať koncepciu územnej odolnosti a zastaviť podporu štrukturálnych reforiem, ktorých územný vplyv je nevyrovnaný vzhľadom na regionálne rozdiely a podporovať úsilie EÚ využívať globalizáciu v troch hlavných okruhoch: *proaktívna stratégia* na zlepšovanie zručností, znalostí a infraštruktúry, *stratégia zmiernenia následkov* vrátane Európskeho fondu na prispôbenie sa globalizácii (EGF) a iných politických nástrojov a *participatívna stratégia* na lepšie zapojenie občanov do európskeho procesu tvorby politiky. Požaduje tiež, aby sa posilnil EGF, na čo je potrebné navýšiť jeho rozpočet, zahrnúť ho do VFR, výrazne znížiť kritériá na jeho čerpanie a zabezpečiť synergie s európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi;

14. zdôrazňuje, že súčasné globálne tlaky si vyžadujú komplexnú a lokálne orientovanú stratégiu EÚ v oblasti priemyslu⁽⁶⁾, ktorá zahŕňa strategickú koordináciu medzi príslušnými politikami a nástrojmi EÚ;

O európskom semestri 2017 a smerom k ročnému prieskumu rastu na rok 2018

15. zdôrazňuje, že 76 % odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2017 sa týka jednotlivých území, pretože súvisia s výzvami, ktoré sa niektorých regiónov a miest dotýkajú viac než iných, a realizujú sa na nižšej ako celoštátnej úrovni; konštatuje, že 62 % týchto odporúčaní je priamo určených miestnym a regionálnym orgánom, čo zdôrazňuje úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri vykonávaní štrukturálnych reforiem;

16. zdôrazňuje, že dve tretiny národných programov reforiem (NPR) v roku 2017 uznávajú existenciu regionálnych rozdielov, všetky z nich sa zmieňujú o zapojení miestnych a regionálnych orgánov do implementácie NPR a 70 % z nich sa zmieňuje o ich zapojení do prípravy NPR, hoci naďalej predovšetkým prostredníctvom jednoduchej konzultácie;

17. zdôrazňuje, že zapojenie miestnych a regionálnych orgánov v ranej fáze ako partnerov pri spoločnej tvorbe NPR a systematické zavádzanie prístupu viacúrovňového riadenia by významne zvýšilo mieru realizácie odporúčaní, pomohlo by to odstraňovať regionálne rozdiely, získať si väčšiu podporu v teréne a posilniť dôveru medzi členskými štátmi a v rámci nich;

18. vyzýva inštitúcie EÚ, aby uplatňovali návrh kódexu správania, ktorý vypracoval VR pre zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do európskeho semestra⁽⁷⁾, a víta jeho schválenie Európskym parlamentom⁽⁸⁾;

19. odporúča, aby ročný prieskum rastu na rok 2018 obsahoval osobitnú kapitolu o stave regiónov a venoval sa úlohe miestnych a regionálnych orgánov, a žiada členské štáty, aby to isté rozpracovali aj vo svojich NPR; víta podporu výzve zahrnúť územný rozmer do odporúčaní pre jednotlivé krajiny; vyzýva Európsku komisiu, aby sa stretla s predstaviteľmi miestnych a regionálnych orgánov pri návšteve krajín na začiatku semestra. V rámci podpory začlenenia územného rozmeru do európskeho semestra zdôrazňuje príležitosť zahrnúť ako jeden z prvkov demografickej zmeny, a tým ich prepojiť s európskym semestrom, ako sa uvádza v stanovisku VR na tému „Odpoveď EÚ na demografickú výzvu“;

20. so zreteľom na súčasný nesúlad medzi každoročným procesom vydávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny a prístupom strednodobého a dlhodobého programovania, ktoré si vyžadujú EŠIF⁽⁹⁾, opakovane zdôrazňuje svoje presvedčenie, že začlenenie politiky súdržnosti do NPR je potrebné prepracovať tak, aby zostal zachovaný územný rozmer, ako aj partnerský a decentralizovaný prístup;

⁽⁵⁾ Stanovisko VR k diskusnému dokumentu Komisie na tému *Využívanie globalizácie*, spravodajkyňa: Micaela Fanelli (SES/IT), prijaté VR 10. októbra 2017 (ECON-VI/024).

⁽⁶⁾ Stanovisko z vlastnej iniciatívy VR na tému *Európska stratégia v oblasti priemyslu: úloha a hľadisko miestnych a regionálnych orgánov* v súčasnosti pripravuje Heinz Lehmann (EES/DE).

⁽⁷⁾ Stanovisko na tému *Zlepšenie riadenia európskeho semestra: kódex správania pre zapojenie miestnych a regionálnych orgánov*, spravodajca: Rob Jonkman (EKR/NL), prijaté 11. mája 2017.

⁽⁸⁾ Pozri uznesenie EP o európskom semestri 2016, prijaté 26. októbra 2016.

⁽⁹⁾ Stanovisko VR na tému *Budúcnosť politiky súdržnosti po roku 2020 – Pre silnú a účinnú európsku politiku súdržnosti po roku 2020*, spravodajca: Michael Schneider (ELP/DE), prijaté 11. mája 2017.

21. konštatuje, že viaceré odporúčania pre jednotlivé krajiny sa opakujú niekoľko rokov, pretože realizácia zložitých reforiem si vyžaduje čas; víta, že Európska komisia podporuje návrh VR, aby sa pokrok vo vykonávaní odporúčaní meral za obdobie niekoľkých rokov, nie každoročne; konštatuje, že Komisia na základe tohto obdobia zistila, že približne dve tretiny odporúčaní vydaných do roku 2016 sa vykonali prinajmenšom s určitým pokrokom⁽¹⁰⁾ (v porovnaní so 43 % všetkých odporúčaní vydaných v roku 2016); žiada Komisiu, aby transparentne uverejnila všetky prvky tohto hodnotenia;
22. zdôrazňuje, že európsky semester sa musí opierať o dlhodobý viacúrovňový politický rámec; oceňuje snahy Európskej komisie prepojiť európsky semester so stratégiou Európa 2020, programom udržateľného rozvoja do roku 2030 a európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi. Avšak vzhľadom na komplexnosť a množstvo jednotlivých referenčných rámcov zdôrazňuje potrebu jednotnosti a integrácie politik a konzistentného rámca riadenia a očakáva, že Komisia urýchlene predloží príslušné návrhy v tomto smere;
23. zdôrazňuje, že európska utečenecká a migračná kríza, ktorá začala v roku 2015, je ešte stále veľmi vážnym problémom pre mnohé regióny a miestne orgány. Vyžaduje si preto výraznú a konkrétnu reakciu na európskej úrovni, a to aj pokiaľ ide o nové finančné prostriedky;
24. so znepokojením poukazuje na vysokú mieru dlhodobej nezamestnanosti, predovšetkým nezamestnanosti mladých ľudí, ktorá ovplyvňuje hospodárstva viacerých členských štátov EÚ, a preto vyzýva Komisiu a členské štáty, aby urýchlili všetky opatrenia potrebné na podporu trhu práce;
25. poveruje predsedu, aby toto uznesenie postúpil Komisii, Európskemu parlamentu, Rade, predsedovi Európskej rady a estónskemu predsedníctvu Rady EÚ.

V Bruseli 11. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁰⁾ Oznámenie EK dopĺňajúce odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2017, COM(2017) 500 final (https://ec.europa.eu/info/files/2017-european-semester-communication-country-specific-recommendations_en).

Uznesenie Európskeho výboru regiónov k odporúčaniam hlavám štátov a predsedom vlád, ktorí sa zídu 24. novembra 2017 v Bruseli pri príležitosti piateho samitu Východného partnerstva

(2018/C 054/02)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

- so zreteľom na spoločný záväzok rešpektovať medzinárodné právo a základné hodnoty vrátane demokracie, právneho štátu, dodržiavania ľudských práv, základných slobôd a rodovej rovnosti, ako aj na záväzok týkajúci sa trhového hospodárstva, udržateľného rozvoja a dobrej správy vecí verejných, na ktorých sa zakladá Východné partnerstvo;
- so zreteľom na skutočnosť, že ozbrojené konflikty a destabilizácia v mnohých krajinách a regiónoch v susedstve EÚ bránia rozvoju trvalých partnerstiev ⁽¹⁾;
- so zreteľom na prístup založený na právach, ktorý EÚ uplatňuje od roku 2016 a ktorý zahŕňa všetky ľudské práva, či už hospodárske, politické, občianske, kultúrne alebo sociálne, ako jednu z hlavných zásad finančnej pomoci nástroja európskeho susedstva (ENI), ako aj vzhľadom na dôležitú úlohu, ktorú zohrávajú miestne a regionálne orgány pri ochrane kľúčových práv na miestnej a regionálnej úrovni, okrem iného v oblasti ochrany menšín;
- so zreteľom na základné zásady miestnej samosprávy, ktoré predstavujú európsku hodnotu kodifikovanú v rámci Európskej charty miestnej samosprávy;
- so zreteľom na význam zapájania organizácií občianskej spoločnosti, mládeže a miestnych orgánov najmä do vykonávania nových rámcov bilaterálnej spolupráce týkajúcich sa príslušných krajín v podobe aktualizovaných programov pridruženia a partnerských priorít spôsobom, ktorý prispeje k demokratickej a hospodárskej transformácii partnerských krajín ⁽²⁾ a posilní ich vzťahy s EÚ;
- so zreteľom na úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri posilňovaní odolnosti, ktorá je vymedzená ako rozsiahla koncepcia zahŕňajúca celú spoločnosť a je založená na demokracii, dôvere v inštitúcie a udržateľnom rozvoji, ako aj schopnosti realizovať reformy ⁽³⁾;
- so zreteľom na úlohu Konferencie regionálnych a miestnych samospráv krajín Východného partnerstva a EÚ (CORLEAP), tak ako sa uvádza v Správe o preskúmaní vykonávania európskej susedskej politiky a spoločnom pracovnom dokumente útvarov Komisie o hlavných cieľoch v oblasti Východného partnerstva do roku 2020;
- so zreteľom na záväzok konferencie CORLEAP plniť ciele Východného partnerstva v súlade so zrevidovanou európskou susedskou politikou a Globálnou stratégiou pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie, ako aj podporovať a uplatňovať na miestnej úrovni univerzálne hodnoty, na ktorých je založená EÚ, prehĺbovať spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi, ich združeniami a organizáciami občianskej spoločnosti v prospech všetkých občanov;
- so zreteľom na správu konferencie CORLEAP na tému *Podpora občianskej účasti ako prostriedku na posilnenie miestnej demokracie v krajinách Východného partnerstva* a na odporúčania uvedené v nej;
- so zreteľom na správu konferencie CORLEAP na tému *Energetická účinnosť: úloha miestnych a regionálnych orgánov* a na odporúčania uvedené v nej;
- so zreteľom na spustenie nových iniciatív v oblasti udržateľného komunálneho rozvoja, ako je iniciatíva Primátorov a starostov za hospodársky rast a druhá etapa Dohovoru primátorov a starostov z krajín Východného partnerstva, ktoré sú modelmi riadenia zdola nahor schopnými stimulovať angažovanosť miestnych orgánov vo vzťahu k občanom a miestnym a medzinárodným inštitúciám;

⁽¹⁾ Stanovisko VR na tému *Preskúmanie európskej susedskej politiky*, október 2016.

⁽²⁾ Závety Rady o Východnom partnerstve, november 2016.

⁽³⁾ Spoločné oznámenia na tému *Strategický prístup k zvyšovaniu odolnosti vo vonkajšej činnosti EÚ*.

- so zreteľom na opätovné preskúmanie pomoci ENI v rokoch 2014 až 2017 v polovici jej realizácie;
- so zreteľom na ďalšie posilňovanie spolupráce so stálymi pozorovateľmi⁽⁴⁾ konferencie CORLEAP a ostatnými inštitucionálnymi partnermi;

Strategické prostredie

1. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány sa naďalej rozvíjajú ako aktéri a tvorcovia politík v rámci štruktúry Východného partnerstva, zatiaľ čo mnohé výstupy Východného partnerstva sú založené na výsledkoch a trvalom úsilí na nižšej ako celoštátnej úrovni. Preto je potrebná ďalšia podpora, aby tieto orgány mohli ďalej rozvíjať svoju úlohu;
2. víta posilnenú úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri vykonávaní politík, stratégií a hlavných iniciatív Východného partnerstva vrátane ich rozsiahlejšieho zapájania do práce multilaterálnych platforiem a ich panelov;
3. osobitne víta diskusie venované posilňovaniu miestnej a regionálnej demokracie v rámci platformy 1 Východného partnerstva pre demokraciu, dobrú správu vecí verejných a stabilitu;
4. odporúča, aby sa štruktúrovaný záväzok s miestnymi a regionálnymi orgánmi a ich združeniami realizoval ako prierezový prvok všetkých štyroch prioritných oblastí Východného partnerstva, pričom poukazuje na to, že medzilidské kontakty sú rovnako dôležité ako hospodárske a energetické prepojenia;
5. zdôrazňuje, že zapojenie miestnych a regionálnych orgánov má kľúčový význam, pokiaľ ide o efektívnejšiu a účinnejšiu multilaterálnu štruktúru Východného partnerstva, a žiada aby sa ďalej zblížovala aktivita týchto orgánov s prácou konferencie CORLEAP;
6. zdôrazňuje význam účasti miestnych a regionálnych orgánov Východného partnerstva na vypracúvaní politických odporúčaní a právnych predpisov, ako aj ich aktívneho zapájania do rokovaní s ústrednými orgánmi o projektoch a rozhodnutiach miestneho a regionálneho záujmu;
7. považuje návrh Komisie „20 Deliverables for 2020“ (20 konkrétnych výsledkov do roku 2020) za dôležitý krok pri dosahovaní konkrétnych výsledkov, ktoré sa prejavujú u občanov krajín Východného partnerstva, a zaväzuje sa aktívne prispievať k realizácii týchto cieľov;
8. žiada, aby sa poskytla primeraná politická, finančná a technická podpora všetkým krajinám Východného partnerstva v rámci cieľených a účinnejších partnerstiev s EÚ, aby mohli lepšie riadiť svoj reformný proces, a s cieľom konsolidovať miestnu demokraciu a územný rozvoj;

Miestna demokracia a dobrá správa vecí verejných

9. opakovane potvrdzuje, že všetky ciele reformy miestnej demokracie a verejnej správy, vrátane prostredníctvom procesu decentralizácie, sú naďalej dôležitou súčasťou príspevku konferencie CORLEAP k vykonávaniu politiky Východného partnerstva na miestnej a regionálnej úrovni bez ohľadu na zvolený stupeň partnerstva s EÚ v rámci revidovanej politiky;
10. konštatuje, že v záujme účinnosti partnerstva EÚ s krajinami Východného partnerstva sa vyžaduje najvyšší stupeň účasti miestnych spoločenstiev, ktoré sú čoraz aktívnejšie;
11. zdôrazňuje, že miestne voľby majú zásadný význam, pokiaľ ide o zapájanie občanov, a mali by ich sprevádzať úvahy o tom, ako pracovať efektívnejšie pre verejnosť;
12. domnieva sa, že miestne a regionálne orgány majú dobré predpoklady na to, aby podporovali rozvoj silnej občianskej spoločnosti a pomáhali zabezpečiť demokratizáciu a modernizáciu miestnych spoločenstiev;
13. žiada, aby sa súčasné systémy financovania EÚ, najmä TAIEX a Twinning, ďalej prispôbili, tak aby sa zameriavali na potreby miestnych a regionálnych zainteresovaných strán;
14. podporuje viacstranný prístup k miestnemu a regionálnemu rozvoju v krajinách Východného partnerstva na základe úzkej spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi, organizáciami občianskej spoločnosti a občanmi, ako napr. podpora športu, združenia pre mládež a starších ľudí a občianske centrá;

⁽⁴⁾ Fórum občianskej spoločnosti, Parlamentné zhromaždenie EURONEST a Kongres miestnych a regionálnych orgánov Rady Európy.

15. žiada, aby boli účinné decentralizačné reformy sprevádzané efektívnymi protikorupčnými opatreniami na všetkých úrovniach riadenia s cieľom zabezpečiť, aby mala silnejšia správa pozitívny vplyv na každodenný život občanov;
16. žiada, aby združenia miestnych a regionálnych orgánov zohrávali dôležitejšiu úlohu a mali k dispozícii primerané zdroje s cieľom pomôcť miestnym a regionálnym orgánom pri vypracúvaní a realizácii vnútroštátnych, sektorových, resp. regionálnych stratégií a politík, ktoré ich ovplyvňujú, a pri poskytovaní služieb;
17. zdôrazňuje potrebu otvoreného dialógu v inkluzívnej verejnej správe a pri reforme miestnej verejnej správy, a to aj ako súčasť územných reforiem, ako aj pri podpore kultúry partnerstva medzi miestnymi a ústrednými orgánmi;
18. vyzýva na dynamický prístup so zreteľom na transparentnosť, boj proti korupcii a integritu na všetkých úrovniach riadenia vrátane miestnej úrovne, čím sa prispeje k budovaniu dôvery občanov vo verejné orgány a zlepšia sa podmienky pre hospodársky rozvoj;
19. podporuje prístup prispôbený na mieru a podľa viacerých krajín s cieľom riešiť skutočné potreby v každej jednej krajine s cieľom dosiahnuť čo najväčší prospech miestnych spoločenstiev a väčšiu odolnosť na miestnej úrovni;
20. zasadzuje sa za udržateľný a transparentný regulačný rámec, ktorý miestnym a regionálnym orgánom umožní posilniť ich organizačné a inštitucionálne kapacity;
21. opakovane žiada, aby sa pre miestne a regionálne orgány a organizácie občianskej spoločnosti zjednodušil prístup k európskym finančným prostriedkom v spolupráci s verejnými správami na nižšej než celoštátnej úrovni;
22. žiada, aby boli navrhnuté stratégie, programy a učebné osnovy pre miestnych volených zástupcov a miestne samosprávy, ktoré miestnym a regionálnym orgánom umožnia v plnej miere prevziať zodpovednosť za riadenie služieb, ktoré poskytujú;
23. žiada, aby sa v rámci celkových prebiehajúcich reforiem na miestnej a regionálnej úrovni zohľadnili rodové otázky, aby sa predišlo akejkoľvek rodovej diskriminácii;
24. žiada krajiny Východného partnerstva, aby v súlade s Rámcovým dohovorom na ochranu národnostných menšín rešpektovali právo národnostných menšín na vzdelávanie vo vlastnom jazyku;
25. opakovane žiada, aby individuálne výročné správy EÚ o krajinách Východného partnerstva zahŕňali hodnotenia o pokroku dosiahnutom v oblasti regionálneho hospodárskeho rozvoja, procese decentralizácie, miestnej samospráve a územnej spolupráci s cieľom ďalej prispôbovať podporu EÚ a vymedziť jej cieľ;
26. upozorňuje na internetovú stránku venovanú rozdeleniu právomocí ⁽⁵⁾, sprístupnenú na stránke Európskeho výboru regiónov, ktorú vyvinul výbor a ktorá poskytuje prehľad o úrovniach inštitucionálnej a daňovej decentralizácie v EÚ a v susedných krajinách a môže podporiť takúto pravidelnú analýzu;
27. pripomína pozitívnu úlohu, ktorú zohráva VR prostredníctvom programu U-LEAD a pracovnej skupiny pre Ukrajinu, ktoré podporujú šírenie a výmenu odborných a iných poznatkov medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi z EÚ a z Ukrajiny.

Energetická účinnosť a miestny hospodársky rozvoj

28. víta skutočnosť, že jednou z hlavných priorít Východného partnerstva je poskytovať pomoc partnerským krajinám, aby svoje politiky zamerali na energetickú účinnosť;
29. vyzýva národné vlády, aby zvýšili svoju finančnú podporu a rozšírili právomoci spoločenstiev, ktoré sú nevyhnutné pre rozvoj miestnych stratégií v oblasti energetiky;
30. podporuje osobitné programy Európskej komisie určené pre miestne a regionálne orgány krajín Východného partnerstva;
31. vyzýva Komisiu, aby pracovala spoločne s delegáciami EÚ s cieľom výrazne zvýšiť viditeľnosť programov spolupráce na miestnej a regionálnej úrovni a posilniť schopnosť budovania kapacít na nižšej ako celoštátnej úrovni;

⁽⁵⁾ www.cor.europa.eu/divisionofpowers.

32. odporúča podporiť a posilňovať iniciatívy na miestnej a regionálnej úrovni zamerané na zlepšovanie podmienok investovania v krajinách Východného partnerstva, ako sú napríklad politické a hospodárske partnerstvá medzi regiónmi a mestami a v Európe a v krajinách Východného partnerstva, podnikateľskými združeniami a sieťami;
33. odporúča, aby sa v rámci výsledkov, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2020, dohodli odvetvové pilotné projekty, za ktorých realizáciu budú zodpovedné miestne a regionálne orgány, čo umožní zhromaždiť skúsenosti s procesom decentralizácie;
34. považuje za nevyhnutné, aby sa vyčlenil väčší objem zdrojov na cezhraničnú spoluprácu, s osobitným dôrazom na medzilidské kontakty, partnerstvá miestnych orgánov a výmeny v oblasti vedy, kultúry a mládeže. Rozšírením fondu pre malé projekty na susedné krajiny by sa mohla posilniť spolupráca na najnižšej úrovni;
35. vyzýva národné vlády, aby uľahčili registráciu projektov a prípadné zapojenie európskych zoskupení územnej spolupráce (EZÚS) a ich príslušných regiónov a miest do programov cezhraničnej spolupráce s cieľom realizovať projekty vychádzajúce z územných potrieb;
36. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány musia byť zapojené do tvorby plánov týkajúcich sa nových bilaterálnych programov pomoci v rámci nástroja európskeho susedstva (ENI) na obdobie rokov 2017 – 2020.

V Bruseli 11. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

STANOVISKÁ

VÝBOR REGIÓNOV

125. PLENÁRNE ZASADNUTIE 9. – 11. OKTÓBRA 2017

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy: kľúčový nástroj plnenia Parížskej dohody

(2018/C 054/03)

Spravodajca: Marco Dus (IT/SES), člen mestského zastupiteľstva, Vittorio Veneto, okres Treviso

Referenčný dokument: stanovisko z vlastnej iniciatívy

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. pripomína, že existujú nespochybniteľné vedecké dôkazy o prebiehajúcom globálnom otepľovaní a že táto zmena bude mať značný a rastúci vplyv na hospodárstvo a spoločnosť ako celok. Najmä zmena klímy má významný vplyv na územie, ktoré spravujú miestne a regionálne orgány a ktoré sú často prvé, pokiaľ ide zmiernenie škôd spôsobených čoraz častejšími extrémnymi prírodnými javmi a investovanie do opatrení na prispôbenie sa zmene klímy;
2. vyjadruje znepokojenie nad vplyvom zmeny klímy aj mimo hraníc EÚ, kde sú často kapacity na riešenie extrémnych environmentálnych udalostí a prispôbenie územia prebiehajúcim zmenám obmedzené, a pripomína, že to môže mať priamy účinok aj na migračné javy;
3. domnieva sa, že miestne a regionálne orgány v EÚ majú dostatočný priestor na zlepšenie svojej schopnosti realizovať investície (a prilákať ich zo zahraničia) v oblasti zmeny klímy, a to aj napriek určitým ťažkostiam v súvislosti s rozpočtovými obmedzeniami, kapacitou dlhodobého plánovania a riadením komplexných projektov. Tento záväzok je kľúčový pre ďalšie zlepšovanie dobrej celkovej výkonnosti EÚ, ktorá v súčasnosti produkuje 9,6 % celosvetových emisií CO₂;
4. zdôrazňuje, že investície potrebné na riešenie problémov súvisiacich so zmenou klímy sú obrovské a nemožno ich realizovať prostriedkami z miestnych a regionálnych zdrojov ani len z verejných zdrojov; Víta preto medzinárodné, európske a vnútroštátne iniciatívy zamerané na mobilizáciu súkromných investícií.

Medzinárodné opatrenia

5. opätovne zdôrazňuje, že problém zmeny klímy je celosvetovým problémom, ale na to, aby sa riešil čo najúčinnnejším spôsobom, je potrebný viacúrovňový prístup riadenia za účasti viacerých zainteresovaných strán (multi-level a multi-stakeholders governance). V tejto súvislosti žiada Európsku komisiu, aby odporučila uznať a posilniť aj v rámci Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) úlohu miestnych a regionálnych orgánov, čo by pomohlo efektívnejšie dosahovať ciele Parížskej dohody;

6. napriek pomerne vysokým ambíciám a záväzkom niektorých rozvojových krajín už nie je prijateľné pomalé tempo vykonávania Parížskej dohody zo strany niektorých krajín, ani nemožno súhlasiť so zámerom Spojených štátov amerických odstúpiť od prijatých záväzkov. Výbor regiónov dôrazne opakuje, že zachovanie ustanovení tejto dohody nie je možnosťou, ale nevyhnutnosťou. Nabáda preto Európsku komisiu a členské štáty, aby prijali všetky opatrenia potrebné nato, aby sa EÚ mohla stať skutočným medzinárodným lídrom v boji proti zmene klímy a využívať v plnom rozsahu príležitosti na inovácie a vývoj v súvislosti s postupným prechodom na novú ekonomickú a finančnú paradigmu;

7. ďalej považuje za potrebné, aby nasledujúca konferencia COP 23 v Bonne nebola len stretnutím odborníkov, ale aby umožnila dosiahnuť podstatný pokrok smerom k úplnej implementácii Parížskej dohody, najmä pokiaľ ide o aspekty týkajúce sa financovania opatrení v oblasti zmeny klímy (potreba stimulovať dlhodobé financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy, revízia finančného mechanizmu, atď.);

8. navrhuje, aby sa v rámci prípravy na blížiacu sa budúcu konferenciu COP24 v Katoviciach začala medzinárodná diskusia v UNFCCC o tom, aké ukazovatele by sa mohli prípadne pridružiť k pojmu emisie skleníkových plynov s cieľom predložiť účinnejšie opatrenia na boj proti klimatickým zmenám;

9. domnieva sa, že v medzinárodnom kontexte, kde sa už ukázalo, že ambície niektorých štátov sú nepostačujúce, je veľmi dôležitá úloha miestnych a regionálnych orgánov zvyšovať informovanosť obyvateľov o zmene klímy, pritiahnuť investície a zapojiť sa do realizácie konkrétnych projektov. Na dosiahnutie tohto cieľa je však potrebné, aby miestne a regionálne orgány boli informované, pripravené a schopné veci finančne riadiť. V tejto súvislosti výbor zdôrazňuje vynikajúce výsledky, ktoré dosahuje Dohovor primátorov, a jeho nedávne otvorenie pre krajiny za hranicami EÚ. Výbor preto vyzýva Európsku komisiu, aby posilnila túto iniciatívu a čo najviac podporila Globálny dohovor primátorov a starostov poskytnutím finančnej a technickej pomoci, najmä v tých krajinách, v ktorých sú vnútroštátne ciele zjavne nepostačujúce;

10. uznáva, že časť riešenia súvisí s efektívnejším fungovaním globálnych finančných trhov. Domnieva sa preto, že zvýšenie informovanosti investorov o rizikách a príležitostiach spojených so zmenou klímy tak, aby sa mohli posunúť smerom k udržateľnejším investíciám, je prioritou, a víta záverečné odporúčania pracovnej skupiny pre transparentnosť informácií o finančnej expozícii voči zmene klímy Rady pre finančnú stabilitu. Výbor regiónov však vyzýva Európsku komisiu, aby posúdila účinky zverejnenia klimatického rizika, aby sa mohol zaviesť nástroj na zmiernenie nákladov pre miestne a regionálne orgány, napríklad v prípade, že sa budú rýchlo zvyšovať poisťné náklady;

11. víta iniciatívu OECD vytvoriť Centre on Green Finance and Investment s cieľom podporiť prechod na zelené, nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy, a vyzýva na koordináciu medzinárodných iniciatív a európskych iniciatív.

Opatrenia na európskej úrovni

12. uznáva, že Európska únia vytvorila rôzne vhodné iniciatívy na financovanie opatrení v oblasti klímy, ako sú napríklad skupina na vysokej úrovni pre udržateľné financovanie, ktorú zriadila Európska komisia, európsky fond pre energetickú efektívnosť, zelené dlhopisy (Climate Awareness Bond) Európskej investičnej banky, európsky nástroj miestnej pomoci v oblasti energie (ELENA), ktorý je zameraný na poskytovanie technickej pomoci, finančné nástroje programu LIFE a mnohé iné. Výbor predovšetkým víta odkazy na oblasť udržateľnosti životného prostredia v rámci akčného plánu Európskej komisie pre úniu kapitálových trhov (Capital Market Union – CMU); VR síce považuje všetky uvedené iniciatívy za veľmi pozitívne, odporúča však, aby sa predišlo duplicite a aby sa v čo najväčšej miere zohľadnila koordinácia všetkých politík a iniciatív na európskej úrovni;

13. odporúča najmä, aby Európska komisia v záujme lepšej koordinácie súčasných iniciatív a záruky lepšieho zosúladenia európskych politík posúdila možnú súčinnosť medzi expertnou skupinou na vysokej úrovni pre udržateľné financie a práve vytvorenou skupinou odborníkov na vysokej úrovni pre podporu financovania obehového hospodárstva;

14. navrhuje, aby sa na základe výsledkov rokovaní o novom viacročnom finančnom rámci (VFR) EÚ, ktorý bude platiť po roku 2020, stalo zameranie na klímu a trvalú udržateľnosť prevládajúcim trendom vo všetkých programoch financovania s cieľom dosiahnuť minimálnu úroveň pridelených prostriedkov pre klímu tak pre VFR ako celok, ako aj

hlavné programy financovania (zo štrukturálnych fondov a z nového rámcového programu pre výskum a inovácie) a žiada, aby tieto priority boli v súlade s cieľmi hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ;

15. navrhuje, aby posúdenie vplyvu ex-ante navrhovaných právnych predpisov EÚ vždy sprevádzalo hodnotenie dôsledkov zmeny klímy, ako prínosu k dosiahnutiu cieľov Parížskej dohody. Táto činnosť by mala byť pripraviť cestu pre rozvoj homogénnej a udržateľnej dlhodobej stratégie v oblasti klímy, ktorá by umožnila viac investovať do prispôsobenia sa zmene klímy, ako to nedávno konštatoval Európsky dvor audítorov ⁽¹⁾;

16. žiada, aby Európska komisia dala Európskemu orgánu pre bankovníctvo mandát čo najskôr (ale na základe vhodnej konzultácie zainteresovaných strán a vhodného zapojenia súkromného sektora) pripraviť presnú klasifikáciu udržateľných aktív, ktorá bude obsahovať jasné a záväzné vymedzenia pojmov „financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy“, „ekologické financovanie“, „udržateľné financovanie“ a „obehové financovanie“, pričom východiskom budú existujúce iniciatívy (akými sú napríklad dlhopisy Climate Awareness Bonds Európskej investičnej banky). Spoločnú taxonómiu by tiež mali doplniť usmernenia pre investorov a osobitné označovanie založené na primeraných ukazovateľoch výkonnosti umožňujúce poskytnúť stručné a jednoduché hodnotenie kvality aktív;

17. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi vytvorili predvídateľný a stabilný regulačný systém pre investície súvisiace so zmenou klímy. Toto je mimoriadne dôležité pre podporu zapojenia súkromného sektora do financovania opatrení v oblasti zmeny klímy;

18. naliehavo vyzýva Európsky parlament a Radu, aby pri prehodnocovaní prudenciálnych právnych predpisov týkajúcich sa bankovníctva, riadne zväzili možnosť vložiť do nich „green supporting factor“ podľa modelu infrastructural supporting factor, ktorý navrhla Európska komisia v rámci prebiehajúceho preskúmania nariadenia o kapitálových požiadavkách (CRR) s cieľom uvoľniť zdroje na súkromné investície so znížením kapitálových záväzkov v prípade inštitúcií, ktoré poskytujú úvery pre udržateľné investície a klímu;

19. berie na vedomie, že úlohu pri riešení problému zmeny klímy by mohol zohrať účinný trh s povoleniami pre emisie skleníkových plynov, ktorý by bol regulovaný v rámci európskeho systému obchodovania s emisiami (ETS), keby sa zaviedol spoločne s ambicióznou politikou v oblasti energetickej účinnosti a energie z obnoviteľných zdrojov. Vyjadruje preto poľutovanie nad tým, že návrh, ktorým sa mení systém obchodovania s emisnými kvótami, ktorý oznámila Európska komisia v roku 2015, stále čaká na konečné schválenie, zatiaľ čo ceny emisných povolení sú aj naďalej príliš nízke. Opätovne zdôrazňujeme, že minimálny percentuálny podiel príjmov z aukcií ETS by mali využívať priamo miestne a regionálne orgány na investície do zlepšenia odolnosti miestnych komunít. Vyzýva tiež Komisiu, aby zväzila osobitné opatrenia na stanovenie minimálnej ceny uhlíka alebo opäť zväzila európsku „uhlíkovú daň“;

20. vyzýva Európsku komisiu, aby rozptýlila pochybnosti v súvislosti s investíciami do biopalív, ktoré boli vyvolané tým, že pre tieto opatrenia boli poskytnuté iba dočasné výnimky z pravidiel štátnej pomoci v oblasti zdaňovania energie a daní z emisií CO₂, a považuje za rovnako dôležité znížiť administratívnu záťaž v súvislosti s energiou z obnoviteľných zdrojov, aby nebola vyššia než v prípade fosílnych palív;

21. vyzýva Európsku komisiu, aby zvýšila podiel rozpočtu vyčlenený na opatrenia v oblasti klímy a environmentálnu udržateľnosť v rámci svojich programov rozvojovej pomoci pre tretie krajiny, na základe toho, čo nedávno schválil Európsky parlament v nariadení, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre trvalo udržateľný rozvoj (EFSD), ktorý stanovil cieľ pre investície v oblasti klímy vo výške 28 % z celkového rozpočtu. Ďalej žiada, aby do projektov boli viac zapájané miestne a regionálne orgány v EÚ s cieľom vymieňať si s miestnymi a regionálnymi orgánmi z tretích krajín vlastné úspešné skúsenosti a zároveň rozvíjať kompetencie. Zásady „klimatickej spravodlivosti“ by mali tvoriť jadro záväzkov prijatých na medzinárodnej úrovni s cieľom zabezpečiť, aby investície boli v súlade s medzinárodnými ľudskými právami, a mali by pomôcť spoločensvám, ktoré sú najviac ohrozené zmenou klímy, a to aj prostredníctvom vytvorenia atmosféry spolupráce medzi verejnými a súkromnými subjektmi v súlade s cieľom 17 „Cieľov v oblasti udržateľného rozvoja“ Organizácie Spojených národov ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Situačná správa: Opatrenia EÚ v oblasti energetiky a zmeny klímy. Dostupná na adrese: <http://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did=41824>.

⁽²⁾ Cieľ 17: Oživiť globálne partnerstvo pre udržateľný rozvoj: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/globalpartnerships/>

22. zdôrazňuje, že niekedy pravidlá štátnej pomoci a/alebo európske účtovné pravidlá pre verejné orgány, ktoré sú často obmedzujúce, môžu spôsobiť väčšiu zložitosť investícií v oblasti životného prostredia a klímy. Vyzýva preto Európsku komisiu, aby overila, či tu jestvuje priestor na zvýšenie výhodnosti týchto investícií z účtovného hľadiska;

23. domnieva sa, že je potrebné vytvoriť ad hoc nástroj na zlepšenie schopnosti miestnych a regionálnych orgánov orientovať sa medzi rôznymi existujúcimi iniciatívami, získať prístup k financovaniu opatrení na boj proti zmene klímy a účinnú technickú pomoc. Ponúka preto Európskej komisii svoju podporu pri príprave príručky, ktorá poskytne jednoduché a kompletne zmapovanie možností financovania na európskej a medzinárodnej úrovni zameraných na miestne a regionálne orgány. Naznačil tiež, že súhrn mapovania môže byť k dispozícii všetkým zainteresovaným stranám prostredníctvom webového portálu, čím by sa sprístupnil jediný zdroj informácií, kde budú zhrnuté všetky dostupné finančné prostriedky na opatrenia v oblasti klímy.

Opatrenia na štátnej a miestnej úrovni

24. žiada členské štáty, aby lepšie zapájali miestne a regionálne orgány do vytvárania národných plánov v oblasti energetiky a klímy na podporu koordinácie medzi vnútroštátnymi plánmi a miestnymi a regionálnymi plánmi v súlade s článkom 4 Parížskej dohody, ktorý upravuje vnútroštátne stanovené príspevky k znižovaniu emisií skleníkových plynov;

25. pripomína svoj návrh na zlepšenie zapojenia miestnych a regionálnych orgánov, uvedený v stanovisku k oznámeniu Európskej komisie *Dosahovanie prínosov environmentálnych politík EÚ prostredníctvom ich pravidelného preskúmania* – COM (2016) 316 ⁽³⁾, v ktorom vyzýva Európsku komisiu, aby úzko spolupracovala s príslušnými vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi, so samotným Európskym výborom regiónov, s Dohovorom primátorov a starostov o klíme a energetike a s medzinárodnou radou pre miestne environmentálne iniciatívy miestnych environmentálnych iniciatív (International Council for Local Environmental Initiatives – ICLEI) na rozvoji koncepcie „príspevky stanovené na miestnej a regionálnej úrovni“ a metód na zavedenie takýchto príspevkov. Skúmanie miestnych a regionálnych orgánov by sa najskôr vykonávalo dobrovoľne na základe „overenej koncepcie“.

26. navrhuje, aby národné plány pre energetiku a zmenu klímy obsahovali programy strednodobých investícií v oblasti klímy týkajúce sa plánovaných hlavných opatrení stanovených podľa (vnútroštátnej alebo nižšej) úrovne a typu podpory potrebnej na riešenie všetkých nedostatkov financovania a to aj preskúmaním využívania inovatívnych finančných nástrojov;

27. pripomína význam akčných plánov pre udržateľnú energiu pre dosiahnutie národných príspevkov a príspevku EÚ k zníženiu emisií skleníkových plynov a navrhuje usilovať sa o účinné zapojenie miestnych a regionálnych orgánov zjednodušením vykonávania týchto plánov, procesu podávania správ a monitorovacieho systému. V tejto súvislosti by sa malo zvážiť zosúladenie vnútroštátnych stratégií a akčných plánov miestnych orgánov v oblasti udržateľnej energetiky a klímy (SECAP). Komisia a národné vlády by mali v súlade s metodikou Dohovoru primátorov a starostov ďalej podporovať zdroje pre SECAP;

28. uznáva, že miestnym a regionálnym orgánom by sa malo pomôcť, aby jasne pochopili klimatické riziká na svojom území a mohli prijímať rozhodnutia najlepším možným spôsobom. Zlepšenie sociálno-ekonomického hodnotenia, podávania správ a komunikácie by prispelo k objasneniu vplyvu zmeny klímy na spoločnosť, informované prijímanie rozhodnutí a pridelovanie zdrojov na miestnej úrovni. Mapovanie environmentálnych rizík dostupné prostredníctvom Európskej platformy pre adaptáciu na zmenu klímy ⁽⁴⁾ je pozitívnou a užitočnou iniciatívou, hoci je stále príliš málo známe a pokiaľ ide o miestne a regionálne údaje, pozostáva z čiastkových informácií. Existuje všeobecná potreba zvyšovať informovanosť o činnosti EÚ a nástrojoch na prispôbovanie sa zmene klímy na miestnej úrovni. Výbor preto vyzýva Európsku komisiu, aby zvýšila svoju podporu tejto platforme s cieľom skompletizovať zber údajov a šíriť výsledky, pričom by sa väčšia pozornosť mala venovať regionálnej a miestnej úrovni, ktoré v krízových situáciách reagujú ako prvé;

⁽³⁾ Návrh stanoviska ENVE-VI/021 Preskúmanie vykonávania právnych predpisov v oblasti životného prostredia, o ktorom sa bude hlasovať na plenárnom zasadnutí v októbri 2017.

⁽⁴⁾ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/>

29. zdôrazňuje okrem toho, že je dôležité vytvoriť nástroje, akými sú napríklad zelené dlhopisy a kolektívne záruky, ktoré uľahčia financovanie. Tieto nástroje môžu vytvoriť miestne a regionálne samosprávy v spolupráci s národnými a európskymi inštitúciami, prípadne s ich podporou. V súčasnosti už existujú početné dobré príklady.

30. vyzýva členské štáty, aby oceňovali opatrenia na financovanie klimatických zmien, ktoré vykonávajú miestne orgány prostredníctvom osobitných programov (ako napríklad klimatický pakt Luxemburska⁽⁵⁾), ktorý zabezpečuje dodatočné zdroje pre miestne orgány, ktoré sa zaviazu zavádzať určité opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti), alebo zmierňovali prípadne obmedzenia verejných financií alebo poskytovali iné formy podpory;

31. vyzýva všetkých politických činiteľov, a predovšetkým národné vlády, aby navrhli a prijali rózne opatrenia, ktoré nebudú sledovať v prvom rade krátkodobé volebné výsledky, ale dôsledky opatrení (alebo ich absencie) pre budúce generácie, a to tak z hľadiska zdravotného stavu a kvality životného prostredia, ako aj z ekonomického hľadiska. VR preto navrhuje, aby sa podpora hospodárskej činnosti s výrazným vplyvom na životné prostredie (a teda s vysokými emisiami), pri zohľadnení rizík úniku uhlíka, postupne znižovala až do jej úplného zastavenia v primerane krátkom časovom rámci, ale najneskôr do roku 2035.

32. odporúča, aby sa vytvorili všeobecné spoločné integrované súbory opatrení zamerané na zvýšenie energetickej efektívnosti a znižovanie uhlíkovej stopy pre staré aj nové budovy, aby sa uplatňovali minimálne požiadavky na energetickú efektívnosť a výkonnosť nových budov a aby sa zvýšil objem finančných prostriedkov potrebných na zvýšenie energetickej efektívnosti súčasných budov.

V Bruseli 10. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁵⁾ <http://www.pacteclimat.lu/fr>

**Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Budúcnosť Nástroja na prepájanie Európy (NPE) –
Doprava**

(2018/C 054/04)

Spravodajca: Ximo PUIG I FERRER (ES/SES), predseda vlády autonómnej oblasti Valencia

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Nástroj na prepájanie Európy (NPE) s regionálnou perspektívou

1. pripomína, že proces integrácie Európskej únie (EÚ) bol od začiatku poznačený neustálym rozširovaním hospodárskych, politických a sociálnych vzťahov a partnerstiev medzi oblasťami, ktoré sú jej súčasťou. Doprava sa významnou mierou podieľa na hospodárskej a sociálnej prosperite EÚ, pretože vytvára obchod, podporuje hospodársky rast a zabezpečuje milióny pracovných miest. Moderná európska politika v oblasti dopravnej infraštruktúry podporuje dosiahnutie hlavných cieľov Európskej únie, ako sú stanovené v stratégii Európa 2020, bielej knihe o doprave z roku 2011 a v 10 prioritách Junckerovej Komisie, ako je napr. hladké fungovanie vnútorného trhu a posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti;

2. uznáva, že Nástroj na prepájanie Európy (NPE), ktorý bol prijatý v roku 2013 ako spoločný právny rámec a tiež ako nástroj na financovanie pre sektor dopravy, predstavuje základný prvok pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete (TEN-T), a tým aj pre celkový pokrok z hľadiska silnejšieho Spoločenstva. NPE bol koncipovaný ako nástroj na spolufinancovanie, ktoré je nevyhnutné na vybudovanie a dokončenie infraštruktúry a služieb TEN-T. Z tohto dôvodu sa musí spájať so sociálnym blahobytom, súdržnosťou, tvorbou pracovných miest⁽¹⁾, hospodárskym rastom a environmentálnou udržateľnosťou⁽²⁾, pretože bez TEN-T a NPE by náklady pre Európu boli vyššie, než financie, ktoré sú na ne momentálne vyčlenené⁽³⁾;

3. víta úsilie vynaložené počas súčasného hodnotenia v polovici uplatňovania, pokiaľ ide o otvorenosť a účasť, zhromažďovanie návrhov od zainteresovaných strán a konzultácie s Výborom regiónov (VR)⁽⁴⁾;

4. domnieva sa, že v rámci hodnotenia NPE v polovici jeho uplatňovania bude potrebné podporovať zachovanie a prehĺbenie jeho základov a jeho významu z hľadiska konkurencieschopnosti, posilnenie európskeho sociálneho kapitálu a zvýšenie európskej územnej súdržnosti, ako aj myšlienky spoločného európskeho občianstva s voľným pohybom osôb a tovaru ako podstaty európskeho projektu. Toto prehĺbenie si vyžaduje preskúmanie pridelovania rozpočtových prostriedkov, postupov, kritérií a postupov výberu, riadenia, monitorovania a hodnotenia projektov;

⁽¹⁾ TEN – Corridors: *Forerunners of a forward-looking European Transport System* (2016), P. Balázs, P. Cox, C. Trautmann, P. Wojciechowski, L. Brinkhorst, M. Grosch a K. Peijs: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/116220/tent-issues-papers.pdf>.

⁽²⁾ TEN – Corridors: *Forerunners of a forward-looking European Transport System*, 2016.

⁽³⁾ *The cost of non-completion of the TEN-T* (2016), Fraunhofer Institut für System und Innovationsforschung (ISI): <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/2015-06-fraunhofer-cost-of-non-completion-of-the-ten-t.pdf>.

⁽⁴⁾ *Mid-term evaluation of the Connecting Europe Facility (MCE)*: <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/mid-term-evaluation-connecting-europe-facility-MCE>.

5. upozorňuje tiež na skutočnosť, že od jeho prijatia v roku 2013 sú stále aktuálne určité úvahy, ktoré predložil VR ⁽⁵⁾. Niektoré z oblastí, ktoré si vyžadujú zlepšenie, sa týkajú nedostatočných rozpočtových prostriedkov, pochybností súvisiacich s koordináciou NPE a iných fondov, procedurálnej zložitosti nástroja alebo nedostatočnej úlohy miestnych a regionálnych samospráv a chýbajúcej subsidiarity v rámci rozličných orgánov zodpovedných za plánovanie a vykonávanie spolufinancovaných projektov ⁽⁶⁾;

6. pripomína, že Európska únia vo svojich usmerneniach pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete uznáva význam integrovaných politík a zdôrazňuje potrebu zabezpečiť dostupnosť a prepojenosť všetkých regiónov Európskej únie vrátane odľahlých, ostrovných a najvzdialenejších regiónov. VR v tejto súvislosti požaduje, aby tieto regióny, ktoré boli poľutovaniahodne vylúčené zo základnej siete, boli oprávnené, pokiaľ ide o činnosti v rámci námorných diaľnic;

7. pripomína Európskej komisii, že svet čelí radikálnym zmenám vo vzťahu medzi hospodárskym rozvojom a územím, ako aj s ohľadom na vznik nového druhu mestského a makroregionálneho systému, ktorý funguje súčasne na globálnej a miestnej úrovni ⁽⁷⁾. Z tohto dôvodu by sa v rámci akejkoľvek reformy NPE mali zohľadniť diskusie o tom, akým spôsobom môžu európske strategické dopravné infraštruktúry prispieť k navracaniu priemyselnej činnosti do Európy (reshoring) ⁽⁸⁾ a ako vplýva globálne geopolitické riziko na skracovanie hodnotových reťazcov. Rovnako treba vziať do úvahy význam kvality riadiacich orgánov regionálnych vlád, procesy technologickej integrácie či rast nerovností medzi regiónmi jednotlivých štátov (v poslednej dobe dochádza v regiónoch k rozdielom, pokiaľ ide o HDP na obyvateľa a súdržnosť v rámci jednotlivých štátov súvisiace s procesmi konvergenencie medzi štátmi ⁽⁹⁾). Pokiaľ ide o negatívny vývoj, treba zároveň poznamenať, že fiškálne úpravy prinútili regióny, aby obmedzili svoje investície, a to najmä v odvetviach súvisiacich s dopravnou infraštruktúrou ⁽¹⁰⁾. Hoci sa verejné investície na úrovni centrálnych vlád začali v roku 2014 pomaly zvyšovať využívajúc pritom tiež deficit verejných financií ⁽¹¹⁾, na nižšej než celoštátnej úrovni pretrvával pokles, čo viedlo k nárastu regionálnych rozdielov a vyššiemu stupňu centralizácie. V budúcom preskúmaní NPE treba zohľadniť túto novú situáciu a zvážiť opatrenia na využitie potenciálu európskej strategickej dopravnej infraštruktúry s cieľom znížiť riziká zistené v priemyselnej a geopolitickej oblasti, aby sa tak zmiernilo zvyšovanie regionálnych nerovností a zvrátili negatívne trendy v oblasti verejných investícií;

Financovanie

8. berie na vedomie želanie Komisie financovať TEN-T prostredníctvom NPE. Pôvodne vyčlenený rozpočet vo výške 33,2 miliardy EUR predstavoval značný finančný záväzok a okrem toho zámers mechanizmu využívať súkromný kapitál a súkromné iniciatívy sú rovnako dôležitým aspektom z hľadiska spolufinancovania ⁽¹²⁾;

⁽⁵⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému *Nástroj „Spájame Európu“* (CdR 648/2012 fin), prijaté na 96. plenárnom zasadnutí 18. a 19. júla 2012.

⁽⁶⁾ *Results of the OECD-CoR consultation of sub-national governments. Infrastructure planning and investment across levels of government: current challenges and possible solutions* (2016): <http://cor.europa.eu/en/documentation/brochures/Documents/Results%20of%20the%20OECD-CoR%20consultation%20of%20sub-national%20governments/2794-brochureLR.pdf>.

⁽⁷⁾ *Macro-regional strategies in changing times* (2016) a *The State of European Cities 2016: Cities leading the way to a better future* (2016).

⁽⁸⁾ Eurofound. *ERM annual report 2016: Globalisation slowdown? Recent evidence of offshoring and reshoring in Europe* (2017), J. Hurley, D. Storrie a E. Perruffo: <https://www.eurofound.europa.eu/sk/publications/annual-report/2017/erm-annual-report-2016-globalisation-slowdown-recent-evidence-of-offshoring-and-reshoring-in-europe>.

⁽⁹⁾ „OECD Regional Outlook 2016. Productive regions for inclusive societies“ (2016): <http://www.oecd.org/publications/oecd-regional-outlook-2016-9789264260245-en.htm>.

⁽¹⁰⁾ „OECD Regions at a Glance 2016“ (2016) (http://www.oecd-ilibrary.org/governance/oecd-regions-at-a-glance-2016_reg_glance-2016-en).

⁽¹¹⁾ Kapitola 2: *Using the fiscal levers to escape the low-growth traps*: <https://www.oecd.org/eco/public-finance/Using-the-fiscal-levers-to-escape-the-low-growth-trap.pdf>.

⁽¹²⁾ *Assessment of Connecting Europe Facility :in-depth analysis* (2016), J. Papí, M. Sanz a Blomeyer, R. (2016): [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA\(2016\)572677_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/572677/IPOL_IDA(2016)572677_EN.pdf).

9. vyjadruje však poľutovanie nad rozpočtovými obmedzeniami, ku ktorým došlo v dôsledku politík fiškálnych úprav vykonaných v priebehu uplynulého desaťročia. Obmedzenia, ktoré sa zaznamenali počas prvých rokov uplatňovania, by mohli viesť k tomu, že ciele stanovené do roku 2020, do roku 2030 (základná sieť) a do roku 2050 (súhrnná sieť) budú nespĺniteľné;

10. pripomína v tejto súvislosti a v kontexte revízie viacročného programu, že ciele stanovené v nariadeniach (EÚ) č. 1345/2013 a (EÚ) č. 1216/2013 sú záväznými cieľmi EÚ;

11. požaduje preto komplexné preskúmanie možností zvýšenia finančných prostriedkov, ktoré sú naň v súčasnosti vyčlenené s venovaním osobitnej pozornosti rastúcim potrebám prichádzajúcim zdola, ktoré formulovali miestne, metropolitné a regionálne subjekty, s cieľom zlepšiť koordináciu rozličných fondov spojených s financovaním (EFSI, NPE, Kohézny fond) alebo iných nástrojov, ktoré navrhuje EIB, pričom treba zabrániť tomu, aby EFSI opäť čerpal prostriedky z NPE, a vyjasniť harmonogram osobitných výziev v súlade so zásadou subsidiarity (zdola nahor), ktorý by mohol byť zverejnený na začiatku obdobia finančného výhľadu a ktorý by umožnil lepšie plánovanie, a poskytol tak zainteresovaným stranám možnosť predvídať zverejňovanie výziev;

12. zdôrazňuje, že finančné prostriedky z Nástroja na prepájanie Európy (NPE) a iné súvisiace štruktúry by nemali konkurovať EFSI ani jeho trhovému zameraniu, ktorého cieľom je sústrediť nové finančné prostriedky a mobilizovať nečinný kapitál. Domnieva sa preto, že EFSI a NPE majú odlišné ciele, a nemožno ich teda považovať za vzájomne zastupiteľné. Aj tak je však v prípade, že existujú synergie medzi týmito dvoma zdrojmi, žiaduca optimálna kombinácia týchto zdrojov v záujme stimulovania investícií v EÚ;

13. ďalej odporúča, aby v súvislosti s uplatňovaním článku 50 Zmluvy o Európskej únii (brexit) Komisia využila legislatívne a politické nástroje potrebné na to, aby sa zabezpečili dostatočné rozpočtové prostriedky pre dopravnú politiku týkajúcu sa TEN-T spolu s orientačnými a flexibilnými sumami, čo v prípade potreby umožní nové prerozdelenie finančných prostriedkov;

14. upozorňuje, že oneskorenie pri realizácii prvkov siete TEN-T vedie k obmedzeniu možností rastu regiónov, ktoré sa na projekte podieľajú, a k oslabeniu účinku medziregionálnej sieťovej spolupráce;

15. domnieva sa, že vzhľadom na potrebu zvýšiť aktivitu krajín čerpajúcich finančné prostriedky z Kohézneho fondu a takisto v záujme zachovania komplementárnosti medzi NPE a Kohéznym fondom je potrebné zachovať výšku pridelených rozpočtových prostriedkov týmto krajinám;

Výber, riadenie projektov a správa

16. vyzýva Komisiu, aby sa rozhodne usilovala o zlepšenie, pokiaľ ide o výber a riadenie projektov, správu a monitorovanie činností týkajúcich sa NPE prostredníctvom opatrení, ako je napríklad:

- zabezpečenie toho, aby výzvy na predkladanie návrhov boli predvídateľnejšie,
- zmena nezáväznosti realizácie prioritných projektov uvedených v časti I prílohy I v súlade s článkom 17 bod 3 nariadenia (EÚ) č. 1315/2013,
- rozpracovanie koncepcie „európskej pridanej hodnoty“ ako kritéria prideľovania projektov, pričom sa nesmie zabúdať na špecifickú situáciu najvzdialenejších regiónov,
- zjednodušenie postupov predkladania žiadostí a poskytovanie špecializovanej odbornej pomoci pri príprave a riadení projektov,
- stanovenie dvoj- alebo trojfázových mechanizmov, ktoré podporia predkladanie zjednodušených návrhov v prvej fáze, čo si vyžaduje prepracovanejšie návrhy až v druhej alebo tretej fáze, v ktorých už existuje väčšia finančná istota,
- definovanie jasnej a transparentnej metodológie prostredníctvom verejných kritérií pre výber a podpis projektov,
- zahrnutie kritérií pre spoločné riadenie projektov, ako aj konzultácií s regiónmi vo fáze hodnotenia projektov,
- objasnenie postupov a kritérií monitorovania a kontroly spolufinancovaných projektov,

- vypracovanie pravidiel informačnej politiky pre všetky štádiá výberov, schvaľovania a realizácie projektov,
- posilnenie úlohy európskych fór transeurópskych koridorov s cieľom zlepšiť ich rozhodovacie kapacity v otázkach spojených s rozvojom strategickej infraštruktúry kľúčovej pre dobré fungovanie a pohyb tokov v koridoroch, ako sú napríklad cezhraničné úseky, úzke miesta, mestské prístavné uzly ⁽¹³⁾ a chýbajúce spojenia (*missing links*) ⁽¹⁴⁾,
- predĺženie doby trvania výziev na predkladanie projektov;

17. zdôrazňuje, že financovanie TEN-T prostredníctvom nástroja, ktorý je určený aj na energetiku a telekomunikácie, sa javí neprirodzené. Vzhľadom na to, že dopravná politika je jasne určená, VR odporúča, aby mala svoje vlastné nástroje;

18. upozorňuje, že členské štáty, predovšetkým tie, ktoré čerpajú prostriedky z Kohézneho fondu, by mali viac využívať technickú pomoc dostupnú pre operačné programy, a to s cieľom zlepšiť schopnosť miestnych a regionálnych orgánov a iných účastníkov čerpať finančné prostriedky EÚ. V rámci nástroja NPE je obzvlášť dôležité, aby aj menej rozvinuté členské štáty vypracovali kvalitné projekty s podporou zdrojov technickej pomoci, a pri podávaní žiadosti v rámci výzvy na predkladanie návrhov na spolufinancovanie EÚ teda mohli byť rovnocenným kandidátom v porovnaní s ostatnými členskými štátmi;

19. domnieva sa, že financovanie dopravných projektov v rámci Nástroja na prepojenie Európy sa musí v prvom rade uskutočňovať prostredníctvom dotácií, avšak úvery, záruky alebo vlastný kapitál môžu byť takisto vhodné;

Úloha regiónov a miest

20. poukazuje na veľkú zodpovednosť regiónov a miestnych orgánov vo fáze vykonávania a monitorovania verejných investícií vo všeobecnosti. V roku 2014 boli orgány štátov OECD na nižšej než vnútroštátnej úrovni zodpovedné za 40 % verejných výdavkov, 50 % verejného obstarávania, 59 % verejných investícií a 63 % výdavkov na zamestnancov verejnej správy ⁽¹⁵⁾;

21. v tejto súvislosti treba pripomenúť, že Európska únia vykazuje rozdielnú úroveň dôvery občanov v inštitúcie v závislosti od ich územnej úrovne riadenia (čím bližšie je inštitúcia občanom, tým je zvyčajne vyššia dôvera) ⁽¹⁶⁾. V súčasnosti je dôvera verejnosti v orgány na nižšej ako vnútroštátnej úrovni vyššia než v štátne orgány na vyššej úrovni ⁽¹⁷⁾. Okrem toho sú regionálne a miestne samosprávy úrovňou, kde sa najlepšie zisťujú potreby a zdroje, ľahšie sa začleňuje spolupráca verejného a súkromného sektora a kde existuje vyššia pravdepodobnosť, že riadenie bude zodpovedné a transparentné. K nadchádzajúcemu preskúmaniu NPE by sa preto malo pristupovať z hľadiska „koprodukcie“ TEN-T a viacúrovňového riadenia ⁽¹⁸⁾;

22. v tejto súvislosti by Komisia mala zabezpečiť, že plány členských štátov týkajúce sa infraštruktúry zahŕňajú ciele TEN-T, pričom prioritu majú projekty v členských štátoch, ktoré sú v súlade s cieľmi siete TEN-T;

23. žiada preto Komisiu o decentralizáciu postupov pri výbere projektov, ako aj ich riadenie, monitorovanie a kontrolu prostredníctvom väčšieho zapojenia regiónov do NPE, čo možno vykonať prostredníctvom týchto opatrení:

⁽¹³⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému Revitalizácia prístavných miest a oblastí (CdR 4294/2016), prijaté na 121. plenárnom zasadnutí 8. a 9. februára 2017.

⁽¹⁴⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému Chýbajúce dopravné spojenia v pohraničných regiónoch (CdR 4294/2016), prijaté na 121. plenárnom zasadnutí 8. a 9. februára 2017.

⁽¹⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 10.

⁽¹⁶⁾ *Handbook on Political Trust* (2017), S. Zmerli & T. W. G. van der Meer, Political trust and multilevel government, J. Muñoz M: <http://doi.org/10.4337/9781782545118>.

⁽¹⁷⁾ Otázka QA8a: Standard Eurobarometer 86 (november 2016): <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2137>.

⁽¹⁸⁾ *Europe as a multilevel federation* (2017), M. Keating, *Journal of European Public Policy*, 24 (4), *El poder de lo próximo: las virtudes del municipalismo* (2016) J. Subirats; *Las ciudades ante el cambio de era: la nueva gobernanza urbana: actores e instrumentos* (2016) J.M. Pascual a J. Subirats.

- zrušenie potreby štátneho súhlasu s podpísaním projektu (v prospech kritéria vychádzajúceho viac zo subsidiarity), čím by sa regiónom umožnilo podpisovať projekty,
- dôsledné začlenenie miestnych orgánov a regiónov medzi subjekty oprávnené podľa článku 9 nariadenia č. 1316/2013, čím sa im dá oprávnenie predkladať návrhy alebo dohodnúť ich predloženie,
- rozmanitosť právomocí regiónov v závislosti od ústavného poriadku každého členského štátu by mala umožňovať neobmedzenú účasť regiónov na zasadnutiach európskych fór o koridoroch TEN. Na nich by sa mali podporiť nástroje vertikálnej koordinácie medzi jednotlivými úrovňami verejnej správy, ako aj nástroj horizontálnej koordinácie medzi samosprávami na nižšej ako vnútroštátnej úrovni,
- zavedenie spolupráce medzi NPE a TEN-T s novými územnými stratégiami, ako sú makroregionálne stratégie EÚ (pre región Baltského mora z roku 2009, pre podunajskú oblasť z roku 2010, pre región Jadranského a Iónskeho mora z roku 2014 a pre Alpy z roku 2015) alebo iné iniciatívy na zemepisnom základe pri súčasnej koordinácii činností s nástrojmi, ako sú napr. európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS) a fóra ako Nordregio, VASAB atď. Navyše v prípade makroregiónov by sa mali zohľadniť ich prípadné stratégie a technická dokumentácia týkajúca sa dopravy a logistických služieb,
- začlenenie regiónov do vymedzovania a vypracúvania pracovných programov pred výzvami na predloženie ponúk;

Miestno-regionálny aspekt vo vzťahu ku globálnemu aspektu

24. vyzdvihuje celkový prínos, ktorý má dokončenie TEN-T pre každodenný život občanov EÚ. Na zviditeľnenie tohto celého projektu na európskej úrovni a na umožnenie uskutočnenia európskych dopravných stratégií sa preto verejným orgánom odporúča jednotné značenie celej siete TEN-T v celej EÚ, určenie infraštruktúr základnej a súhrnnej siete, uzlov a koridorov a takisto špecifický prístup k uzlom siete ako k prístupovým bodom s jasným a presne špecifikovaným prepojením so sekundárnymi a terciárnymi dopravnými sieťami. V tejto súvislosti navrhuje, aby členské štáty a regióny zohľadnili TEN-T pri koncipovaní a realizácii svojej miestnej cestnej a regionálnej železničnej dopravy s cieľom zabezpečiť integrovaný prístup, ktorý sa prejaví v intenzívnejšej a lepšej mobilite všetkých občanov, čo je kľúčovým faktorom sociálneho začlenenia a ochrany životného prostredia. Rovnako sa odporúča venovať osobitnú pozornosť ostrovným regiónom na účely vhodného zriadenia potrebných leteckých a námorných spojení, ktoré by zaručili prístup občanov a tovaru k hlavnej sieti za čo najmenej zložitých podmienok;

25. vyjadruje presvedčenie, že je potrebné, aby sa v regiónoch, v ktorých existujú problémy týkajúce sa železničnej dopravy, vybudovala potrebná infraštruktúra na miestnej a regionálnej úrovni s cieľom umožniť využívanie železničnej dopravy za podobných podmienok ako v iných členských štátoch;

26. v tomto kontexte odporúča podrobne preskúmať otázky súvisiace s informovaním o výsledkoch a s transparentnosťou cieľov a výsledkov. Občanov treba oboznámiť s NPE, ako aj s mapami TEN-T prostredníctvom informačných centier, infografiky a dokumentov;

27. upozorňuje, že v súčasnosti chýba efektívna koordinácia a prepojenosť kľúčových investícií v oblasti dopravy, ktoré boli stanovené v strategických dokumentoch na európskej, národnej a regionálnej úrovni. Regionálne orgány neboli zahrnuté do štruktúry riadenia a uplatňovania NPE, čo obmedzuje možnosti posudzovania pridanej hodnoty, súdržnosti a komplementárnosti plánovaných investícií z rôznych zdrojov financovania. Koordinačná úloha by sa dala podporiť prostredníctvom makroregionálnych stratégií EÚ;

28. upozorňuje, že dostupné finančné prostriedky by mali byť v prvom rade zamerané na prioritu, ktorú má hlavná základná sieť berúc pritom do úvahy možnosť posilnenia intermodálnych prepojení (prístavy, železnice). Všetky ostatné finančné prostriedky by sa mohli použiť na sekundárnu, avšak dôraznú podporu projektov menšieho technického rozsahu s nižším rozpočtom, ktoré majú obmedzené možnosti prístupu k doplnkovému súkromnému financovaniu (vzhľadom na svoju nižšiu hospodársku návratnosť v krátkodobom horizonte), a to za predpokladu, že majú výraznú „európsku pridanú hodnotu“, ako je napríklad prirodzené napojenie na základnú sieť, alebo ju dopĺňajú o prvky, ktoré sú dôležité z regionálneho alebo medziregionálneho hľadiska v prípade, ak spĺňajú strategické a štrukturálne kritériá, ako aj kritériá

uskutočiteľnosti z krátkodobého hľadiska. To by sa malo rozpracovať v budúcom preskúmaní v dvoch smeroch: projekty, ktoré prispievajú k väčšej plynulosti dopravy tovaru a osôb v prioritných koridoroch, a projekty, ktoré poskytujú jasnú pridanú hodnotu z hľadiska prístupnosti, prepojenia a územnej súdržnosti;

29. je potrebné začať uvažovať o „vonkajšom“ rozmere TEN-T, najmä vo vzťahu s tretími krajinami a strategickými oblasťami európskej spolupráce, ako je napríklad oblasť Stredozemného mora, Baltského mora, východné susedstvo, terajší a budúci Európsky hospodársky priestor a iné regióny osobitného geopolitického a hospodárskeho záujmu;

Priority

30. potvrdzuje všetky tri špecifické ciele a percentuálne hodnoty v oblasti dopravy, ktoré sa uvádzajú v časti IV prílohy I nariadenia o NPE. Požaduje však zmenu článku 10 tohto nariadenia, ktorý sa týka miery financovania, pričom žiada zvýšenie týchto prostriedkov na činnosti v prioritných mestských uzloch, prístavoch, v námornej doprave, v multimodálnych platformách a prepojeniach (ako je pozemná kombinovaná doprava) a prepojeniach „posledného úseku“;

31. navrhuje pokročiť v definícii spoločného technického štandardu projektov oprávnených na financovanie v rámci NPE, aby sa tak v rámci Únie dosiahla harmonizácia podmienok rýchlosti, výkonnosti, rozchodu UIC a spoľahlivosti koridorov TEN-T, ako aj harmonizácia noriem týkajúcich sa ich nabíjajúcich staníc pre alternatívne pohonné hmoty;

32. domnieva sa, že cezhraničná doprava musí byť prioritou, pretože ide o časti siete, o ktoré sa členské štáty zaujímajú najmenej a ktoré nepochybne predstavujú európsku pridanú hodnotu;

33. navrhuje, aby mestská agenda Európskej únie spustila nové partnerstvo týkajúce sa dopravných uzlov ako doplnenie partnerstva, ktoré existuje v oblasti mestskej mobility. Na tento účel navrhuje analyzovať prechádzanie sietí TEN-T cez mestské a metropolitné uzly a ich integráciu do štruktúry a logistiky miest a predovšetkým projektov „prvého a posledného úseku“, ako sa potvrdzuje v uznesení Európskeho parlamentu o logistike a multimodálnej doprave v rámci nových koridorov TEN-T z 19. januára 2017⁽¹⁹⁾. Ako sa uvádza v tomto uznesení, ide práve o mestské uzly, v ktorých sa nachádza veľká časť druhov dopravy a kde sa uskutočňujú prekládky a distribúcia, a teda sú kľúčové pre logistické reťazce, a v týchto uzloch by sa malo umožniť prepojenie dopravnej a energetickej siete s digitálnym priestorom;

34. ďalej by sa malo zväziť posilnenie územnej súdržnosti prostredníctvom úplného zavedenia rozchodu UIC do železničnej siete Únie – vyzdvihujúc pritom význam cezhraničných úsekov –, v dôsledku čoho by sa napríklad vnútorný trh železničných koľajových vozidiel stal konkurencieschopnejší, a prostredníctvom prehlbenia územnej rovnováhy, pričom by sa začlenili kritériá „dostupnosti“ a „prepojenosti“ všetkých regiónov Únie po roku 2020;

Udržateľnosť dopravy

35. pripomína zásadný význam udržateľnosti životného prostredia v rámci NPE, a preto požaduje navýšenie finančných prostriedkov pre túto oblasť s cieľom zmierniť dôsledky zmeny klímy. V tejto súvislosti vyzýva, aby sa prostredníctvom prémieových mechanizmov pri pridelení projektov intenzívnejšie podporovali nástroje súvisiace s multimodalitou v doprave, ako sú námorné diaľnice, so zásadným vplyvom na dekarbonizáciu, ako aj ďalšie podobné projekty, ktoré podporujú environmentálnu, sociálnu a hospodársku udržateľnosť a zmiernovanie zmeny klímy: rozširovanie elektrifikovanej železničnej siete, cestnej siete nabíjajúcich staníc s alternatívnymi pohonnými hmotami a využívanie potenciálu digitálnych technológií v doprave, ako aj opatrenia na prispôbenie prístavných zariadení. Odkazuje tiež na svoje stanovisko na tému Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu⁽²⁰⁾;

36. v rámci preskúmania NPE by sa mali zohľadniť nové trendy spotreby v modeloch obehového hospodárstva týkajúcich sa mobility a výroby;

⁽¹⁹⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2016-0384+0+DOC+XML+V0//SK>.

⁽²⁰⁾ COTER-VI/021.

37. navrhuje urýchliť opatrenia na podporu trvalo udržateľných druhov dopravy a prípadne preskúmať možnosti v podobe opatrení, ako je európsky ekologický bonus, prípadné poplatky za užívanie infraštruktúry a preskúmanie smernice „Eurovignette“. Finančné prostriedky získané z rozličných poplatkov by mohli byť poskytnuté do rozpočtu pre NPD;

38. domnieva sa, že pri analýze jednotlivých riešení v rámci siete TEN-T treba zohľadňovať otázku udržateľného rozvoja, a to v tak na sociálnej, ako aj hospodárskej a environmentálnej úrovni. Nemala by sa pritom zanedbať prepojenosť regiónov, ktoré majú rozličné problémy, ako je odľahlosť, ostrovný charakter alebo hospodárska, demografická či migračná nerovnováha;

V Bruseli 10. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov

(2018/C 054/05)

Spravodajca:	Andrew Varah Cooper (UK/EA), poslanec zastupiteľstva okresu Kirklees
Referenčný dokument:	Oznámenie Európskej komisie – Dosahovanie prínosov environmentálnych politík EÚ prostredníctvom ich pravidelného preskúmavania
	COM(2016) 316 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNŮV

A. Všeobecné informácie

1. podporuje myšlienku, že cieľom preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov (EIR) je zlepšiť všeobecné povedomie o existujúcich nedostatkoch pri implementácii environmentálnej politiky a právnych predpisov EÚ v každom členskom štáte, poskytnúť nové riešenia, ktoré by dopĺňali právnu implementáciu, riešiť príčiny a často prierezové dôvody týchto nedostatkov a snažiť sa podnecovať výmeny osvedčených postupov;
2. uznáva, že balík EIR zverejnený vo februári 2017⁽¹⁾ poskytuje prvý komplexný prehľad o tom, ako sa environmentálne politiky a právne predpisy EÚ uplatňujú v praxi v členských štátoch, a to na základe 28 správ od jednotlivých krajín. Ukazuje, že politiky v oblasti životného prostredia fungujú, ale pretrvávajú veľké rozdiely v konzistentnosti zavádzania týchto predpisov a politík do praxe v Európe;
3. zdôrazňuje, že úspešné vykonávanie environmentálnej politiky EÚ si vyžaduje úzku spoluprácu medzi všetkými úrovňami riadenia, a to od miestnej až po európsku; preto víta, že v oznámení Komisie sa výslovne odkazuje na spoluprácu s Výborom regiónov, pripomína však, že sú potrebné ďalšie zlepšenia v mnohých členských štátoch s cieľom zabezpečiť účinné zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do preskúmania a zlepšenia vykonávania;
4. vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby čo najlepšie využívali EIR v snahe podporovať zohľadňovanie environmentálnych aspektov pri makroekonomických prioritách v rámci postupu európskeho semestra a dosahovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja v rámci programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030;
5. zdôrazňuje, že je potrebný štruktúrovaný implementačný dialóg so všetkými členskými štátmi počas rokov 2017/2018 a riadne zapojenie miestnych a regionálnych orgánov s cieľom zamyslieť sa nad tým, ako riešiť štrukturálne problémy a potreby jednotlivých členských štátov;
6. odporúča Európskej komisii, aby bola pri analýze EIR dôraznejšia a zvýšila porovnateľnosť medzi členskými štátmi. Európska komisia by mala transparentným a ľahko zrozumiteľným spôsobom predstaviť pokrok, ktorý jednotlivé členské štáty dosiahli v kľúčových výzvach v oblasti implementácie počas nasledujúceho EIR, čo by však nemalo mať za následok žiadne dodatočné podávanie správ členskými štátmi, regiónmi alebo mestami;
7. vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby naďalej posilňovali úlohu siete IMPEL a ďalej rozvíjali sieť IMPEL v jednotlivých krajinách, do ktorých sa zapájajú odborníci z regionálnych a miestnych orgánov pri výmene osvedčených postupov⁽²⁾;

⁽¹⁾ Všetky dokumenty sú k dispozícii na stránke http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm.

⁽²⁾ IMPEL je Európska sieť pre implementáciu a vymáhanie environmentálneho práva. Pôsobí v členských štátoch EÚ.

8. domnieva sa, že proces EIR by mal všade tam, kde je to možné a vhodné nadväzovať na už existujúce mechanizmy hodnotenia, ktoré sa tiež zameriavajú na pokrok v implementácii európskych právnych predpisov, ako je o. i. projekt Make it Work, činnosť siete IMPEL a program REFIT;

9. víta oznámenie Európskej komisie o prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia⁽³⁾ a očakáva riadenie dodržiavania environmentálnych predpisov ako ďalšiu konkrétnu iniciatívu Európskej komisie v roku 2017 v záujme podpory lepšieho vykonávania právnych predpisov v oblasti životného prostredia⁽⁴⁾;

10. podporuje správu Európskej komisie o opatreniach na zjednodušenie podávania správ o životnom prostredí⁽⁵⁾ ako výsledok dokumentu Európskej komisie *Fitness Check of Reporting and Monitoring of EU Environment Policy* (Kontrola vhodnosti monitorovania a podávania správ v oblasti environmentálnej politiky)⁽⁶⁾, ku ktorému VR prispel výhľadovým stanoviskom VR COR-2015-05660-00-00-AC-TRA. VR opakuje svoju výzvu na horizontálny prístup Európskej komisie k monitorovaniu a podávaniu správ v oblasti životného prostredia, a preto očakáva od Európskej komisie, aby následne uplatnila opatrenia 1 a 2 správy a navrhla legislatívne zmeny oznamovacích povinností stanovených v súčasnej alebo novej legislatíve s cieľom ďalšej harmonizácie a zjednodušenia týchto povinností;

B. Úloha VR v politickom cykle EIR v rámci medziinštitucionálneho kontextu

11. ponúka Európskej komisii úzku a štruktúrovanú spoluprácu pre celý cyklus EIR vrátane činností spoločnej technickej platformy pre spoluprácu v oblasti životného prostredia⁽⁷⁾ so zameraním na rôzne štrukturálne implementačné výzvy pre miestne a regionálne orgány a ich riešenie, ako sa zdôrazňuje v časti D stanoviska. Toto zahŕňa tiež skúmanie spôsobov, ktorými môže VR prispieť k zdôvodneniu správ pre jednotlivé krajiny v súvislosti s EIR a usmernení pre členské štáty poskytovaním územného rozmeru, pričom sa zohľadnia skúsenosti, ktoré VR získal zo svojich príspevkov k cyklu riadenia v rámci stratégie Európa 2020 prostredníctvom pravidelného hodnotenia európskeho semestra z miestneho a regionálneho hľadiska;

12. víta skutočnosť, že Európska komisia vo svojom oznámení uvádza, že EIR dopĺňa prebiehajúce úsilie týkajúce sa vykonávania, ako je dohľad nad dodržiavaním súladu a konaniami za porušenie predpisov;

13. považuje za dôležité, aby sa systém EIR po dvoch kolách (t. j. po štyroch rokoch) vyhodnotil s cieľom posúdiť účinnosť mechanizmu;

14. domnieva sa, že EIR je príležitosťou na cieľnú spoluprácu medzi VR a Európskym parlamentom, pričom si môžu vymieňať názory na problémy a riešenia týkajúce sa vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a spájať záujmy spoluzákondarcu a skúsenosti subjektov s rozhodovacími právomocami z výkonných orgánov. Výbor vyzýva Európsky parlament na úzku spoluprácu v rámci oboch tém, o ktorých diskutuje výbor ENVI – o EIR a kľúčových výzvach v oblasti implementácie a zistených hlavných príčinách – a o budúcich implementačných správach Európskeho parlamentu vrátane usporiadania spoločných schôdzí komisie ENVE Výboru regiónov a výboru ENVI Európskeho parlamentu venovaných týchto témam;

15. zdôrazňuje pripravenosť prispieť k budúcim diskusiám venovaným EIR, ktoré usporiada Rada, neformálnym zasadnutiam ministrov pre životné prostredie alebo iným aktivitám predsedníctva Rady EÚ súvisiacich s EIR; ponúka svoju podporu počas príprav na tieto diskusie a aktivity, a najmä prostredníctvom konkrétnych stanovísk VR, na žiadosť predsedníctiev Rady EÚ a prostredníctvom zasadnutí spoločnej technickej platformy VR/EK pre spoluprácu v oblasti životného prostredia;

16. navrhuje, aby sa preskúmala možnosť organizovať jednotlivé tematické schôdze v úzkej spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi a národnými zastúpeniami Európskej komisie a EP v rôznych častiach EÚ; na týchto podujatiach by sa diskutovalo o konkrétnych miestnych problémoch týkajúcich sa vykonávania a mohlo by to prispieť k správam jednotlivých štátov;

⁽³⁾ C(2017) 2616 final

⁽⁴⁾ CDR 5660/2015

⁽⁵⁾ COM(2017) 312 final

⁽⁶⁾ SWD(2017) 230 final

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/environment/legal/platform_en.htm

C. Zahrnutie viacerých oblastí politiky

17. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Európska komisia obmedzila počiatočné zameranie preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov na oblasti nakladania s odpadom, ochrany prírody a biodiverzity, kvality ovzdušia, hluku a kvality vody a vodného hospodárstva ⁽⁸⁾;

18. naliehavo žiada Európsku komisiu, aby sa klimatické zmeny stali dôležitým prvkom ďalšieho kola EIR a aby zahrnula aj zmierňovanie klimatických zmien a adaptáciu na ne, pričom treba zabezpečiť súlad s ustanoveniami riadenia energetickej únie; pripomína kľúčovú úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri riešení problematiky zmeny klímy a v tomto smere podporuje stanovenie a pridelenie regionálnych a miestnych cieľov v oblasti klimatických zmien okrem vnútroštátne stanovených príspevkov ako dôležitého prvku plnenia záväzkov Parížskej dohody týkajúcich sa klimatických zmien;

19. zdôrazňuje potrebu zahrnúť do ďalšieho kola preskúmania vykonávanie smernice o priemyselných emisiách. V tejto súvislosti by mala mať Európska sieť pre implementáciu a vymáhanie environmentálneho práva (IMPEL) významnejšiu úlohu v tomto procese s cieľom podporovať zbieranie osvedčených postupov na rok 2019;

20. takisto odporúča zahrnutie politiky EÚ v oblasti chemických látok, ktorá je základným kameňom politiky EÚ v oblasti životného prostredia. EIR by malo poukázať na nedostatky a pozitívne skúsenosti s ohľadom na registráciu, hodnotenie a povoľovanie chemických látok;

D. Hlavné príčiny nesprávneho vykonávania politiky

21. víta zámer Európskej komisie zlepšiť poznatky o jednotlivých krajinách, pokiaľ ide o kvalitu verejnej správy a riadenie a rozdelenie právomocí medzi vnútroštátne/regionálne/miestne orgány vo vykonávaní právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia;

22. uznáva, že okrem podrobnejšej analýzy nedostatkov vo vykonávaní v tradičných environmentálnych odvetviach poskytuje EIR aj predbežné zistenia, pokiaľ ide o možné základné príčiny nedostatočného vykonávania;

23. odporúča, aby sa EIR zameralo na neefektívnu koordináciu medzi miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi s cieľom riešiť: nejasné rozdelenie právomocí a zodpovednosti, nedostatok administratívnych kapacít, nedostatočné financovanie a využívanie nástrojov založených na trhu, nedostatok integrácie a koherentnosti politických opatrení, nedostatočné znalosti a údaje, a nedostatočné mechanizmy na zabezpečenie súladu ⁽⁹⁾;

Účinná koordinácia medzi miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi

24. vyzýva Európsku komisiu, aby vypracovala spoločnú metodiku pre vnútroštátne dialógy v súvislosti s EIR a poskytla usmernenia s cieľom zabezpečiť plné zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do celého procesu;

25. poukazuje na vzájomné pôsobenie medzi zlepšením implementácie a lepšou tvorbou právnych predpisov. Ak sa ukáže, že ciele environmentálnych právnych predpisov sa nedosahujú, bude potrebné zaoberať sa aj nástrojmi, ktoré využíva EÚ, súdržnosťou a jednotnosťou právnych predpisov EÚ a administratívnou záťažou;

26. žiada členské štáty, aby uľahčili preskúmanie vykonávania právnych predpisov na miestnej a regionálnej úrovni v súlade s vnútroštátnymi preskúmaniami;

27. odporúča členským štátom, aby užšie spolupracovali s miestnymi a regionálnymi samosprávami už vo fázach prípravy politiky a právnej transpozície, ako sa odporúča v 7. EAP, napríklad v rámci vertikálnych pracovných skupín zložených z odborníkov zo všetkých úrovní verejnej správy;

⁽⁸⁾ Podrobný prehľad výsledkov podľa jednotlivých oblastí politiky nájdete v správe č. 03 EPRS (Výskumná služba Európskeho parlamentu) na tému Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov. Vypracovaná na žiadosť VR v rámci dohody o spolupráci medzi EP a VR.

⁽⁹⁾ Pozri aj štúdiu VR na tému *Effective multi-level environmental governance for a better implementation of EU environment legislation* (Účinné viacúrovňové riadenie v oblasti životného prostredia v záujme lepšieho vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia) zo septembra 2017, ktorú vypracovala spoločnosť Milieu Ltd. K dispozícii na stránke <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Pages/studies.aspx>.

28. poukazuje na to, že je potrebné, aby členské štáty ďalej rozvíjali mechanizmy na zlepšenie účinnej vertikálnej koordinácie vrátane jasného rozdelenia zodpovedností medzi rôznymi úrovňami verejnej správy;

29. vyzýva členské štáty, regionálne a miestne orgány, aby viac znižovali/obmedzovali? roztrieštenosť vrátane vykonania ďalších krokov, ako je zavedenie integrovaných environmentálnych povolení, ktoré by kombinovali rôzne odvetvové environmentálne povolenia, a zefektívnenie postupov EIA a postupov strategického environmentálneho hodnotenia (SEA) ⁽¹⁰⁾;

Posilnenie administratívnych kapacít v súvislosti s vykonávaním politiky v oblasti životného prostredia

30. v súlade s tým, čo už potvrdilo EIR, zdôrazňuje, že mnohým miestnym a regionálnym orgánom chýbajú finančné, ľudské a technické zdroje na riadne vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia, a že najmä menšie obce majú často obmedzené zdroje na rozvoj vlastných odborných znalostí o regulačných požiadavkách; preto zdôrazňuje potrebu väčšej podpory zo strany EÚ, a to buď priamo alebo podnecovaním členských štátov, aby poskytovali takúto podporu, ako aj potrebu horizontálnej spolupráce regionálnych a miestnych orgánov, (v rámci členských štátov, ako aj cezhranične) s cieľom zoskupiť projekty, vymieňať si najlepšie postupy a ďalej rozvíjať spoločné procesy a postupy;

31. vyzýva členské štáty, regionálne a miestne orgány, aby zabezpečili, že finančné a ľudské zdroje pridelené miestnej a regionálnej správe pre oblasť životného prostredia budú zodpovedať jej úlohám a úlohám, ktoré na ne boli prenesené;

32. naliehavo vyzýva Európsku komisiu, aby vypracovala usmernenia EÚ dostupné vo viacerých jazykoch, a členské štáty, aby zostavili spoločné normy, vzory, kontrolné zoznamy, vzdelávacie programy v spolupráci s regionálnymi a miestnymi orgánmi s cieľom zabezpečiť súlad vykonávania a podávania správ;

33. žiada miestne a regionálne orgány, aby preskúmali kvalitu postupov, zefektívnili udeľovanie environmentálnych povolení a delili sa o svoje zdroje s inými odborníkmi, čím by dosahovali úspory z rozsahu a riešili problémy životného prostredia, ktoré presahujú administratívne hranice, a využívali pritom súbor nástrojov EÚ pre kvalitu verejnej správy ⁽¹¹⁾;

34. žiada Európsku komisiu, členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby podporovali zapojenie miestnych a regionálnych odborníkov do siete IMPEL a pripravovaného partnerského preskúmania EIR;

35. vyzýva Európsku komisiu, a najmä členské štáty, aby do vypracovania usmernení EÚ, aj súvisiacich vnútroštátnych usmernení zapojili miestnych a regionálnych expertov v záujme väčšej jasnosti a flexibility pri ich uplatňovaní;

36. naliehavo žiada Európsku komisiu, aby na nový nástroj partnerského preskúmania EIR vyčlenila dostatočný rozpočet. Komisia by mala zabezpečiť aj jeho komplementárnosť s partnerskými činnosťami, ktoré sa vykonávajú v rámci siete IMPEL, a s výmenou skúseností v súvislosti s environmentálnymi témami prostredníctvom riadiacich orgánov v rámci nástroja TAIEX REGIO PEER 2 PEER;

Lepšie využívanie finančných prostriedkov Európskej únie na vykonávanie acquis v oblasti životného prostredia

37. vyzýva miestne a regionálne samosprávy, aby s podporou členských štátov využívali technickú pomoc dostupnú v rámci tematického cieľa 11 z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) a posilnili inštitucionálne a administratívne kapacity oddelení pre životné prostredie a ich schopnosť čerpať prostriedky z fondov EŠIF, najmä v prípade rozsiahlych environmentálnych infraštruktúr (cieľ 6). Takisto ich povzbudzuje k tomu, aby využívali program EÚ na podporu štrukturálnych reforiem s cieľom zlepšiť ich správu životného prostredia;

38. podporuje myšlienku, aby ďalšie členské štáty vytvorili siete odborníkov z riadiacich orgánov pre oblasť politiky súdržnosti určené na podporu investícií v oblasti životného prostredia;

39. žiada EÚ, aby pri príprave budúceho VFR v plnej miere preskúmala možnosti zvýšenia finančných prostriedkov EÚ na vykonávanie právnych predpisov v oblasti životného prostredia, vrátane možnosti účelového viazania určitého percenta na tento cieľ;

⁽¹⁰⁾ Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA) a strategické environmentálne hodnotenie (SEA).

⁽¹¹⁾ Európska komisia, 2015: Kvalita verejnej správy – príručka pre odborníkov z praxe.

Integrácia a koherentnosť politických opatrení

40. uznáva, že nedostatočné začlenenie environmentálnych otázok do iných politických oblastí je ďalšou hlavnou príčinou nesprávneho vykonávania právnych predpisov v oblasti životného prostredia, a preto pripomína potrebu zahrnúť kľúčové ciele politiky v oblasti životného prostredia a zmeny klímy v celom súbore činností EÚ;

41. žiada miestne a regionálne orgány, aby zabezpečili vhodnú koordináciu na politickej a strategickej úrovni prijatím miestnych/regionálnych stratégií trvalo udržateľného rozvoja a zabezpečili, aby sa otázky týkajúce sa životného prostredia zohľadnili už v ranej fáze ich územného plánovania s cieľom obmedziť konflikty. Žiada tiež náležité začlenenie environmentálnych problémov v ranej fáze prostredníctvom strategických environmentálnych hodnotení;

42. naliehavo vyzýva miestne a regionálne orgány, aby podporovali dobrovoľné odvetvové dohody s kľúčovými priemyselnými odvetvami a „zmluvy“ medzi verejnými orgánmi a spoločenskými zainteresovanými stranami s cieľom poskytovať informácie, označiť problémy a hľadať riešenia;

43. zdôrazňuje skutočnosť, že EÚ musí presadzovať silnejšie a účinnejšie politické opatrenia týkajúce sa obmedzovania emisií pri zdroji v mnohých oblastiach environmentálnej politiky, bez ktorých nebude možné zabezpečiť súlad s rozličnými právnymi predpismi EÚ o environmentálnych normách kvality na miestnej a regionálnej úrovni;

44. žiada Európsku komisiu a členské štáty, aby lepšie pomáhali príslušným miestnym a regionálnym orgánom pri plnení týchto noriem a cieľov;

45. vyzýva Európsku komisiu, aby spolupracovala s príslušnými národnými orgánmi, Európskym výborom regiónov, Dohovorom primátorov a starostov EÚ, Globálnym dohovorom primátorov a starostov o klíme a energetike a ICLEI na rozvoji koncepcie a metodík na zavedenie miestne a regionálne stanovených príspevkov, a tak prispievala k cieľom v oblasti klimatických zmien dohodnutých v rámci Parížskej dohody o zmene klímy COP 21. Skúmanie miestnych a regionálnych orgánov by sa najskôr vykonávalo dobrovoľne na základe „overenej koncepcie“;

Zlepšenie dostupnosti poznatkov a údajov

46. berie na vedomie, že obmedzená dostupnosť údajov naďalej spôsobuje problémy pri vykonávaní na rôznych úrovniach správy vecí verejných v mnohých členských štátoch, a že miestne a regionálne orgány môžu zohrávať ústrednú úlohu pri zhromažďovaní poznatkov a údajov a poskytovaní informácií verejnosti, čím môžu podporovať lepšiu informovanosť občanov;

47. víta skutočnosť, že EIR má byť založené na existujúcich údajoch a že by malo viesť k lepšiemu využitiu a krížovému prepojeniu týchto údajov a zlepšeniu ich dostupnosti aj pre miestne a regionálne orgány;

48. podporuje štruktúrovanú diskusiu o primeranom rozdelení zodpovednosti a zdrojov v členských štátoch medzi obcami, regiónmi a národnou úrovňou na zabezpečenie konzistentnosti, účinnosti a spoľahlivosti správ a ukazovateľov týkajúcich sa stavu životného prostredia;

49. vyzýva členské štáty, aby v spolupráci s príslušnými miestnymi a regionálnymi orgánmi ďalej rozvíjali štruktúrované rámce vykonávania a informovania (SIIF) pre všetky kľúčové právne predpisy EÚ v oblasti životného prostredia;

50. žiada Európsku komisiu, aby zabezpečila, že členské štáty a ich miestne a regionálne orgány budú správne vykonávať súčasné minimálne požiadavky uvedené v smernici o prístupe k informáciám;

51. žiada miestne a regionálne orgány, aby vykonávali aktívnu informačnú politiku. Mala by sa uskutočňovať obojsmerne (vrátane mechanizmov spätnej väzby) a poskytovať viac informácií zameraných na občanov, ako sú napríklad online nástroje, aplikácie a vzdelávacie kampane;

52. podporuje zapojenie mimovládnych organizácií do zhromažďovania informácií o životnom prostredí a ich šírenia medzi občanmi a využívanie „vedeckých iniciatív občanov“ pri zbere údajov o životnom prostredí;

53. naliehavo vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby podporili orgány pri zavádzaní elektronických riešení a elektronickej verejnej správy s cieľom zlepšiť ich monitorovanie a podávanie správ v oblasti životného prostredia, napr. prostredníctvom európskeho akčného plánu pre elektronickú verejnú správu na roky 2016 – 2020, programu LIFE, Nástroja na prepájanie Európy (NPE) a programu Horizont 2020 a v kontexte zavedenia nástroja Reportnet 2.0 zo strany Európskej environmentálnej agentúry ⁽¹²⁾;

54. žiada, aby bola na všetkých úrovniach snaha zabezpečiť elektronickú výmenu údajov o životnom prostredí a ďalší rozvoj INSPIRE ⁽¹³⁾. Malo by sa tiež posilniť zapojenie regionálnych a miestnych orgánov do procesu INSPIRE;

Nedostatočné mechanizmy na zabezpečenie súladu

55. je znepokojený zistením, na ktoré poukazuje analýza EIR, že monitorovanie a presadzovanie dodržiavania predpisov je často príčinou obáv z dôvodu neúčinných sankcií a nedostatočnej spolupráce medzi inšpektormi a prokurátormi. Miestne a regionálne orgány môžu naraziť na problémy pri výklade a začleňovaní týchto nesúdržných ustanovení pri vykonávaní činností na zabezpečenie súladu. Mnohé orgány miestnych samospráv sú príliš malé na to, aby zabezpečili profesionálne presadzovanie právnych predpisov v oblasti životného prostredia;

56. žiada miestne a regionálne orgány, aby zabezpečili jednoznačné určenie a rozdelenie právomocí ako aj odbornosť príslušných orgánov; účinne koordinovali činnosť s národnými orgánmi (t. j. polícia, colná správa a prokuratúra) a preskúmali možnosť vytvorenia spoločných regionálnych environmentálnych orgánov presadzovania práva v prípade obmedzených kontrolných právomocí;

57. vyzýva vnútroštátne, regionálne a miestne orgány, aby na zabezpečenie súladu uplatňovali prístup založený na riziku a zaistili správne vyváženú monitorovania, podpory a presadzovania s lepším určením priorít pri využívaní obmedzených zdrojov;

58. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sa vzhľadom na svoju blízkosť k podnikom a občanom zapojili do činností na podporu súladu, ktoré zahŕňajú spoluprácu s regulovanou podnikateľskou komunitou, príslušnými mimovládnyimi organizáciami a občanmi;

59. žiada členské štáty, regionálne a miestne orgány, aby uplatňovali opatrenia na rýchle presadzovanie a prijali primerané a odrádzajúce sankcie za porušenie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia pri dôslednom uplatňovaní smernice 2008/99/ES o trestnej činnosti v oblasti životného prostredia;

60. naliehavo vyzýva vnútroštátne, regionálne a miestne orgány, aby bojovali proti korupcii a zabezpečili riadne fungovania justičných systémov v oblasti životného prostredia a dodržiavali procesné práva, ktoré boli občanom priznané právnymi predpismi EÚ v oblasti životného prostredia ⁽¹⁴⁾;

61. podporuje iniciatívy vnútroštátnych a regionálnych orgánov a združení miestnych orgánov, zamerané na rozšírenie svojich poznatkov prostredníctvom výmeny osvedčených postupov, ktoré vypracovali európske siete, ako sú IMPEL, Európska sieť prokurátorov pre životné prostredie a sieť policajných dôstojníkov;

62. vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby naďalej posilňovali úlohu siete IMPEL a ďalej rozvíjali siete IMPEL v jednotlivých krajinách, do ktorých sa zapájajú odborníci z regionálnych a miestnych orgánov pri výmene osvedčených postupov.

V Bruseli 10. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹²⁾ Opatrenie 3 – COM(2017) 312 final

⁽¹³⁾ Smernica 2007/2/ES.

⁽¹⁴⁾ Celkovú účinnosť vnútroštátnych justičných systémov dokazuje hodnotiacia tabuľka EÚ v oblasti justície a európskeho semestra (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester_thematic-factsheet_effective-justice-systems_en.pdf).

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska stratégia pre kooperatívne inteligentné dopravné systémy

(2018/C 054/06)

Spravodajca: Bouke Arends (NL/SES), poslanec zastupiteľstva mesta Emmen**Referenčný dokument:** Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Európska stratégia pre kooperatívne inteligentné dopravné systémy – míľnik na ceste ku kooperatívnej, prepojenej a automatizovanej mobilite

COM(2016) 766 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNŮV

ÚVOD

1. vyhlasuje, že európska stratégia pre kooperatívne inteligentné dopravné systémy (IDS) je významným krokom na ceste ku stratégii v oblasti kooperatívnej, prepojenej a automatizovanej jazdy. Integrované zavádzanie kooperatívnych IDS do dopravných systémov v mestách a regiónoch, ako aj medzi nimi, môže byť pre spoločnosť veľkým prínosom, napríklad v podobe väčšej bezpečnosti, čistejšieho životného prostredia, lepšej prístupnosti, sociálneho začlenenia a väčšieho počtu pracovných príležitostí.
2. Požaduje, aby sa popri opatreniach uvedených v oznámení, urobili ďalekosiahle kroky na plné využitie možností kooperatívnych IDS a na dosiahnutie vzdialenejších cieľov, ako je plne automatizovaná multimodálna doprava s nízkym objemom emisií, mobilita ako služba a preprava od dverí k dverám, a to najmä na podporu sociálneho začlenenia.
3. Uznáva, že na ceste ku konečným cieľom je potrebných viacero rôznych stupienkov, ktoré Komisia sčasti súbežne a sčasti postupne pripravuje v rôznych pracovných balíkoch, ako sú opatrenia pre dopravu s nízkym objemom emisií a stanovenie nevyhnutných úprav fyzickej infraštruktúry.
4. Považuje za žiaduce, aby EÚ zohrávala koordinačnú úlohu pri rozvoji interoperabilného systému v oblasti noriem a pravidiel týkajúcich sa komunikačných systémov a dopravnej techniky.
5. Zastáva názor, že je nevyhnutná spolupráca miestnych a regionálnych orgánov pri realizácii každého medzistupňa na ceste k dosiahnutiu konečných cieľov a preto ich Komisia musí aktívnejšie a širšie zapájať.
6. Žiada Komisiu, aby miestnym a regionálnym orgánom objasnila, ako jednotlivé opatrenia EÚ spolu súvisia a čo je ich cieľom. To si vyžaduje koherentnejšiu a cielenejšiu komunikáciu s miestnymi a regionálnymi samosprávami o jednotlivých úzko súvisiacich pracovných balíkoch Komisie. Iba vtedy budú miestne a regionálne orgány môcť zohrávať úlohu, ktorá je potrebná na dosiahnutie cieľov a zaistenie interoperability medzi jednotlivými regiónmi a mestami.
7. Žiada Komisiu, aby vyvinula konkrétne činnosti s cieľom získať za pomoci miestnych a regionálnych orgánov podporu verejnosti, ktorá je potrebná na dosiahnutie konečných cieľov automatizovanej dopravy s nízkymi emisiami. Podpora verejnosti je potrebná nielen na výmenu údajov nevyhnutných pre kooperatívne IDS, ale najmä na akceptáciu postupne čoraz automatizovanejšej dopravy. Pri tom by technika mala slúžiť užívateľom.

EURÓPSKE ČINNOSTI UMOŽŇUJÚCE KOOPERATÍVNU, PREPOJENÚ A AUTOMATIZOVANÚ MOBILITU

8. Konštatuje, že väčšina ciest v osobnej doprave a jász v nákladnej doprave sa uskutočňuje na krátke vzdialenosti v regiónoch. Podľa výpočtov vychádzajúcich z údajov Eurostatu viac ako polovica všetkého tovaru (z hľadiska hmotnosti) sa v cestnej doprave prepravuje na vzdialenosti kratšie ako 50 km a viac ako tri štvrtiny na vzdialenosti kratšie ako 150 km. V osobnej doprave sú cesty väčšinou ešte oveľa kratšie.

9. V tejto súvislosti požaduje aj špecifické opatrenia a financovanie uplatňovania kooperatívnych IDS mimo transeurópskej dopravnej siete.

10. Trvá na tom, aby Komisia v nadväznosti na nedávny posun zamerania výskumu v rámci programu Horizont 2020 na integráciu rôznych druhov dopravy a spojitost s automatizáciou zaujala špecifický prístup k zavádzaniu kooperatívnych IDS v intermodálnych uzloch osobnej a nákladnej dopravy. Malo by to byť v súlade s prístupom zaujatým v rámci koridorov s cieľom dosiahnuť integrovaný dopravný systém.

11. Poukazuje na to, že tieto uzly sa nachádzajú predovšetkým v mestách a mestských oblastiach a že kooperatívne IDS a multimodálna doprava môžu byť práve tam najväčším prínosom pri obmedzovaní negatívnych dôsledkov osobnej a nákladnej dopravy, ako je dopravné preťaženie, znečisťovanie ovzdušia, nedostatok parkovacích miest a nedostatočná bezpečnosť cestnej premávky. Súčasťou multimodálnej dopravy je aj preprava bicyklom, ktorá má skutočne miestny a regionálny charakter.

12. Konštatuje, že Komisia sa doposiaľ príliš zameriavala na automobilovú cestnú dopravu, avšak aj vo verejnej doprave, vnútrozemskej vodnej doprave, leteckej a železničnej doprave sú potrebné automatizované systémy, ktoré sa v súčasnosti rozvíjajú (napr. diaľkovo pilotované lietadlá a vysokorýchlostný transportný systém hyperloop).

13. Požaduje preto, aby sa od začiatku cielenými opatreniami podporovalo prepojenie a interoperabilita s verejnou dopravou a medzi jednotlivými druhmi dopravy.

14. Konštatuje, že Komisia chce oprávnené prijať opatrenia zamerané na zraniteľných účastníkov cestnej premávky, čo si však vyžaduje väčšie zohľadnenie miestnych a regionálnych daností.

15. Požaduje konkrétne opatrenia pre všetkých zraniteľných účastníkov cestnej premávky, čiže popri chodcoch a cyklistoch aj pre vodičov skútrov, elektrických bicyklov, motocyklov a ľahkých (elektrických) vozidiel pre osoby so zdravotným postihnutím.

16. Uznáva, že dôsledkom vysokej hustoty premávky a spletitej infraštruktúry v mestských oblastiach je zložitosť cestnej premávky, ktorá kladie mimoriadne požiadavky na kooperatívne IDS. V takýchto mestách a regiónoch Európy sa preto uskutočňujú pokusy a projekty zamerané na úspešné nasadenie kooperatívnych IDS v takomto prostredí.

17. Konštatuje, že zavádzanie kooperatívnych IDS v mestských oblastiach, a predovšetkým v mestách samotných, je zložité, a preto menej priťažlivé na rozvoj podnikateľskej činnosti v tejto oblasti.

18. Žiada Komisiu, aby prijala opatrenia na uľahčenie zavádzania kooperatívnych IDS v mestských oblastiach a mestách.

19. Požaduje tiež opatrenia na zaistenie toho, že systémy, ktoré sa v tejto oblasti rozvíjajú a testujú, budú dobre nadväzovať na systémy v osobnej a nákladnej doprave na dlhšie vzdialenosti medzi krajinami a regiónmi.

20. Domnieva sa, že kooperatívne IDS ako základný kameň automatizovanej dopravy, mobility ako služby a dopravy od dverí k dverám, môžu prispieť k sociálnemu začleneniu. Platí to aj pre prístupnosť pracovných miest a mobilitu tých, ktorí nemôžu využívať v súčasnosti dostupné dopravné systémy, alebo ich vyžívajú len obtiažne, ako sú staršie osoby a zdravotne postihnutí. Najmä vo vidieckych oblastiach, kde je verejná doprava pod tlakom, alebo už zanikla, môžu kooperatívne IDS z dlhodobého hľadiska prispieť k zlepšeniu možností dopravy. V redšie osídlených oblastiach by mohla byť dosiahnuteľná automatizovaná doprava na mieru.

21. Konštatuje, že bez pomoci regionálnych a miestnych orgánov je aj pre redšie osídlené vidiecke oblasti pravdepodobne náročné rozvíjať podnikateľské príležitosti.

22. Žiada preto Komisiu stimulovať a podporovať miestne a regionálne orgány, aby sa kooperatívne IDS zaviedli aj v okrajových a najvzdialenejších, menej rozvinutých, ostrovných alebo iných redšie osídlených oblastiach.

CESTA K ZAVEDENIU KOOPERATÍVNYCH IDS V ROKU 2019

Priority v zavádzaní služieb kooperatívnych IDS

23. Konštatuje, že stratégie kooperatívnych IDS sa zameriavajú predovšetkým na medzištádiá v strednodobom horizonte na ceste k automatickej doprave.

24. Žiada Komisiu, aby zároveň rozvíjala scenáre a pripravovala opatrenia na podporu dlhodobého rozvoja smerom k plne automatickej doprave, ktorá bude mať v budúcnosti najväčší hospodársky a spoločenský prínos.

25. Požaduje, aby sa aj po roku 2019 na tento účel sprístupnili potrebné finančné prostriedky.

26. Žiada Komisiu, aby popri opatreniach uvedených v oznámení, ktoré sa plne zameriavajú na cestnú dopravu a pomerne krátky časový horizont, prijala aj opatrenia zamerané na ostatné druhy dopravy, intermodalitu a širšie uplatnenie z dlhodobšieho hľadiska.

27. Vyzýva Komisiu, aby prijala širší a integrovanejší dlhodobý prístup zameraný na koncepcie „mobilita ako služba“ a „doprava od dverí k dverám“ a na ich pozitívne účinky na hospodársky rozvoj, sociálne začlenenie, ako aj na „dopravu s nízkymi emisiami“.

28. Požaduje, aby Komisia uviedla, ktoré konkrétne kroky a opatrenia sa musia prijať na základe rozličných scenárov.

29. Žiada Komisiu, aby vypracovala komunikačný program na získanie verejnej podpory.

30. Požaduje intenzívne a v každom štádiu zapojiť mestá, regióny a ich zástupcov, ako aj Európsky výbor regiónov, do ďalšieho rozvoja európskej politiky kooperatívnych IDS.

Interoperabilita na všetkých úrovniach

31. Domnieva sa, že interoperabilita medzi rôznymi druhmi dopravy si vyžaduje ďalšie opatrenia, a to tak v nákladnej, ako aj v osobnej doprave. Informačné toky musia byť navzájom prepojené, avšak na to nestačí len zosúladiť komunikačné systémy (5G atď.), ale musí byť tiež možné prepájať údaje z rôznych druhov dopravy. Údaje pritom generujú územné samosprávy aj súkromné subjekty (výrobcovia vozidiel, prevádzkovatelia navigačných systémov, poskytovatelia služieb mobility atď.), avšak súkromné subjekty svoje údaje v anonymizovanej forme nemusia poskytovať iným užívateľom, napríklad prevádzkovateľom infraštruktúry. Prevádzkovatelia infraštruktúry, ktorými sú často územné samosprávy, sú však na bezpečné a efektívne riadenie dopravy a pri prevádzke infraštruktúry odkázaní na čo najúplnejšie a najaktuálnejšie informácie. Tento nevyhnutný aspekt vzájomnej výmeny a sprístupňovania údajov, ktorý je doteraz upravený iba v smere od verejných orgánov k súkromným subjektom (smernica 2003/98/ES o opakovanom použití informácií verejného sektora) sa v oznámení nezohľadňuje.

32. Popri opatreniach v oblasti komunikačných technológií, ktoré sa uvádzajú v oznámení, požaduje aj opatrenia na organizáciu informačných sietí. Dôležitá je totiž nielen otázka ako komunikovať, ale predovšetkým o čom komunikovať.

33. Konštatuje, že niektoré aspekty informačného reťazca sa v konečnom dôsledku dajú riešiť len na medzinárodnej alebo európskej úrovni, ako napríklad prístupnosť a dostupnosť údajov o vozidlách.

34. Poukazuje na to, že popri tom je nevyhnutným predpokladom dostupnosti informácií z miestnych a regionálnych systémov riadenia dopravy najmä podpora miestnych a regionálnych orgánov a spolupráca s nimi.

35. Konštatuje, že interoperabilita si vyžaduje nielen opatrenia v oblasti IKT, ale aj úpravy fyzickej infraštruktúry.
36. Žiada Komisiu, aby o tom miestne a regionálne orgány včas informovala. Investície do miestnej a regionálnej infraštruktúry sa musia uskutočňovať tak, aby spĺňali požiadavky kooperatívnych IDS. V záujme interoperability je nevyhnutná väčšia jednotnosť.
37. Konštatuje, že predpokladom interoperability medzi rôznymi druhmi dopravy v Európe je väčšia pozornosť zo strany EÚ pre význam, ktorý pre kooperatívne IDS majú intermodálne dopravné uzly, ako sú stanice a terminály situované predovšetkým v mestských oblastiach a mestách.
38. Žiada Komisiu, aby spolu s miestnymi a regionálnymi orgánmi a ich zástupcami zmapovali problémy s uplatňovaním kooperatívnych IDS v intermodálnych dopravných uzloch a vyvinuli opatrenia na ich odstránenie.

Právny rámec

39. Súhlasí s tým, že na dosiahnutie interoperabilného systému je žiaduce, aby EÚ prostredníctvom noriem, právnych predpisov a pravidiel regulovala komunikačné systémy a techniku.
40. Žiada Komisiu, aby vzhľadom na význam miestnych a regionálnych orgánov pre rozvoj kooperatívnych IDS tieto orgány a ich zástupcov intenzívne zapojila do vytvárania právnych rámcov v tejto oblasti.
41. Zastáva názor, že tak z hľadiska zavádzania kooperatívnych IDS, ako aj v záujme konečného cieľa zavedenia udržateľnej automatizovanej dopravy, mobility ako služby a dopravy od dverí k dverám, sú popri regulačných opatreniach nevyhnutné predovšetkým tieto opatrenia na európskej úrovni:
- koordinácia: je potrebná väčšia koordinácia medzi rozličnými európskymi pracovnými balíkmi a medzi Európskou komisiou a miestnymi a regionálnymi orgánmi;
 - uľahčovanie realizácie a pokusov: trh a technológie sú hlavnými hybnými silami súčasného vývoja smerom ku kooperatívnym IDS, na zavedenie kooperatívnych IDS do rôznych dopravných situácií a druhov dopravy je však potrebná aj ďalšia činnosť orgánov na všetkých úrovniach;
 - prieskum: napríklad prieskum nevyhnutných úprav fyzickej infraštruktúry a rozvoj scenárov na vypracovanie dlhodobých vízií, a to aj napriek značným neistotám;
 - monitorovanie a vyhodnocovanie: v spojitosti s nadväznými opatreniami po roku 2019 je potrebné už teraz stanoviť, ako bude prebiehať monitorovanie a vyhodnocovanie realizácie opatrení z prvej a druhej vlny (služby v etape 1 a služby v etape 1.5); ďalej ide o monitorovanie a vyhodnocovanie prijatia trhom a verejnosťou, technického rozvoja, situácie v rôznych typoch regiónov (mestských a vidieckych), rôznych typov infraštruktúry (medzinárodnej, štátnej, regionálnej a miestnej) a druhov dopravy (cestnej, železničnej a leteckej), ako aj prepravy tovarov a osobnej dopravy;
 - monitorovanie by sa malo stať stálou aktivitou, aby bolo možné stanoviť ktorý z možných scenárov sa odvíja;
 - komunikácia: na získanie podpory je spolu so spätnou väzbou potrebná cielená komunikácia jednak s miestnymi a regionálnymi orgánmi v záujme dosiahnutia interoperability medzi regiónmi, a jednak s (ich pomocou) s verejnosťou.

Medzinárodná spolupráca

42. Konštatuje, že Komisia sa v oznámení oprávnenne zameriava na medzinárodnú spoluprácu medzi krajinami, mnohé aktivity sa však musia konať na miestnej a regionálnej úrovni, aby sa kooperatívne IDS stali možnými. Rozhodovanie je teda potrebné na rôznych úrovniach a v rôznych orgánoch. Musí však byť dobre zosúladené, čo si vyžaduje nepretržitú dobrú komunikáciu medzi Európskou komisiou a miestnymi a regionálnymi orgánmi.

43. Žiada, aby sa urobili opatrenia na riadnu ochranu osobných údajov a súkromia užívateľov, ktorá je rozhodujúcim činiteľom úspešného rozšírenia kooperatívnych, prepojených a automatizovaných vozidiel.
44. Žiada preto Komisiu, aby podporovala medzinárodnú spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi samosprávami v rôznych krajinách, aby sa miestne a regionálne projekty, testy a pokusy čo najviac prepojili a aby prebiehala výmena poznatkov.
45. Na tento účel požaduje vypracovať a predložiť cielený prístup (napríklad podobne ako v prípade spoločného podniku pre palivové články a vodík, v rámci ktorého podniky spolupracujú s aktívne zapojenými miestnymi a regionálnymi orgánmi za podpory Európskej komisie).

V Bruseli 10. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Posilniť územnú odolnosť: pomôcť regiónom a mestám čeliť globalizácii

(2018/C 054/07)

Hlavná spravodajkyňa: Micaela Fanelli (IT/SES), starostka obce Riccia, Campobasso**Referenčný dokument:** Diskusný dokument o využití globalizácie

COM(2017) 240 final

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

I. VŠEOBECNÉ PRIPOMIENKY

1. oceňuje, že Komisia predložením svojho *Diskusného dokumentu o využití globalizácie* uznáva, že globalizácia je základným prvkom procesu reflexie o budúcnosti Európskej únie ⁽¹⁾. Schopnosť EÚ usmerňovať globalizáciu a zvládnuť jej dôsledky má totiž kľúčový význam v rámci verejnej diskusie o budúcnosti Európy a jej legitímnosti z hľadiska očakávaní občanov voči EÚ;
2. uznáva, že Komisia doposiaľ pristupovala k tejto otázke komplexne a informovane, čo sa prejavilo najmä v tom, že 14. septembra 2017 predložila v nadväznosti na diskusný dokument rýchle opatrenia vo forme balíka predpisov o obchode zahŕňajúceho európsky rámec na sledovanie priamych zahraničných investícií a vytvorenie stáleho mnohostranného investičného súdu. VR sa k tomuto balíku vyjadrí v samostatnom stanovisku. Zdôrazňuje však, že je nevyhnutné, aby Komisia pokračovala v holistickom prístupe ku globalizácii, ktorý by zahŕňal predovšetkým sociálnu politiku a politiku v oblasti ľudského kapitálu a inovácie, ako aj migráciu a demografické zmeny a ich priestorové účinky;
3. oceňuje aj vyvážené vykreslenie možností a výziev globalizácie obsiahnuté v diskusnom dokumente o využití globalizácie. Globalizácia prispela v mnohých regiónoch sveta k hospodárskemu rastu, a tým zlepšila aj životnú úroveň mnohých európskych občanov. Lenže nie všetky regióny či skupiny obyvateľstva profitujú z výhod globalizácie rovnakou mierou. Okrem toho mnohých ľudí tieto zásadné zmeny zneisťujú. EÚ musí aj naďalej zohrávať aktívnu rolu pri usmerňovaní globalizácie a využívať ponúkané príležitosti. Cieľom musí byť dosiahnuť spravodlivejšie rozdelenie príležitostí, ktoré globalizácia prináša, a to tak v EÚ, ako aj celosvetovo;
4. vyzdvihuje kľúčovú úlohu, ktorú zohráva strategické uvažovanie o finančných prostriedkoch, sociálnom pilieri a politike súdržnosti, keďže umožňuje Komisii konštruktívnejšie reagovať na výzvy súvisiace s globalizáciou, a zdôrazňuje naliehavú potrebu väčšej a lepšej koordinácie týchto aspektov;
5. podporuje zámer Komisie posilniť spolu s medzinárodnými partnermi globálne riadenie s cieľom dosiahnuť spravodlivejšie rozdelenie príležitostí vyplývajúcich z globalizácie. Treba dosiahnuť väčšie akceptovanie medzinárodnej politiky, a to tým, že sa bude konať viac demokratických diskusií, ktoré si vyžadujú čas a ktoré sa musia náležite pripraviť. EÚ tu môže v tejto súvislosti využiť svoje skúsenosti z procesu európskej integrácie a zasadzovať sa za mierové usporiadanie vo svete založené na multilateralizme a silných pravidlách;
6. oceňuje, že Komisia uznala silný regionálny rozmer v rôznych oblastiach politiky v súvislosti s globalizáciou, ako aj nerovnomerný vplyv globalizácie na jednotlivé územia ⁽²⁾ a spoločnú zodpovednosť všetkých úrovní správy za to, aby sa európske hospodárstvo stalo konkurencieschopnejším, udržateľnejším a odolnejším voči globalizácii a aby sa zabezpečilo, aby prínosy globalizácie „boli v rámci rôznych skupín spoločnosti, najmä skupiny mladých ľudí, spravodlivo rozložené“ a že „vzhľadom na obavy o rovnosť, spravodlivosť a inkluzívnosť je potrebné zvýšiť na všetkých úrovniach informovanosť o vplyve politík a reforiem na rozdelenie príjmov“, ako sa zdôrazňuje v *Ročnom prieskume rastu na rok 2017* ⁽³⁾;

⁽¹⁾ V nadväznosti na uznesenie Európskeho výboru regiónov (VR) na tému *Biela kniha Európskej komisie o budúcnosti Európy – Úvahy a scenáre pre štáty EÚ-27 k vývoju do roku 2025*, prijaté 12. mája 2017, začal VR konzultáciu, ktorej výsledky budú predložené v stanovisku, ktoré by malo byť prijaté v polovici roku 2018.

⁽²⁾ Diskusný dokument o budúcnosti financií EÚ, s. 16.

⁽³⁾ COM(2016) 725 final, 16. 11. 2016.

7. poukazuje však na to, že pri skúmaní nerovnomerných účinkov globalizácie na trhy práce sa v tomto dokumente nevenuje náležitá pozornosť tomu, ako sa tieto účinky líšia v jednotlivých regiónoch EÚ a ako sa vzájomne ovplyvňujú s krízou a politikou úsporných opatrení, ani významu javov, ako sú napríklad tzv. inflácia zručností a tzv. podzamestnanosť vzdelanejších skupín pracovníkov, najmä mladšej generácie, a ako to súvisí s poklesom zamestnanosti nižšie kvalifikovaných pracovníkov;

8. zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby sa zachovala schopnosť miestnych a regionálnych orgánov investovať ako dôležitý faktor odolnosti v procese globalizácie. Opakuje preto požiadavku, aby sa verejné výdavky členských štátov a miestnych a regionálnych orgánov spolufinancované v rámci EŠIF a EIB neuvádzali medzi štrukturálnymi výdavkami stanovenými v Pakte stability a rastu, keďže tieto investície sú svojou podstatou investíciami všeobecného európskeho záujmu, ktoré majú preukázaný pákový efekt, pokiaľ ide o podporu hospodárskeho rastu⁽⁴⁾;

9. opakuje svoje presvedčenie, že rast nemôže ísť ruka v ruku s nerovnosťami a sociálnym vylúčením, a poukazuje na to, že podľa článku 3 ods. 3 ZEÚ sa EÚ zaviazala vybudovať sociálne trhové hospodárstvo s vysokou konkurencieschopnosťou zamerané na dosiahnutie plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku. Okrem toho zdôrazňuje, že v článku 9 ZFEÚ, t. j. v tzv. horizontálnej sociálnej doložke, sa EÚ vyzýva, aby v rámci všetkých svojich politík a činností prihliadala na požiadavky spojené so zárukou primeranej sociálnej ochrany a bojom proti sociálnemu vylúčeniu;

10. poukazuje na to, že podľa nedávnych štúdií náklady na sociálne politiky nepoškodzujú konkurencieschopnosť, a preto by sa vnútroštátne systémy sociálneho zabezpečenia mali považovať skôr za produktívny faktor, než za niečo, čo obmedzuje hospodárstvo. V tejto súvislosti poznamenáva, že je to po prvý raz, čo dokonca aj OECD⁽⁵⁾ považuje začlenenie za prvoradý cieľ spolu s produktivitou a zamestnanosťou, pričom zdôrazňuje, že vlády musia venovať väčšiu pozornosť sociálnym skupinám, ktoré musia najviac znášať náklady na reformy;

11. opätovne vyjadruje svoje znepokojenie nad tým, že európske fiškálne pravidlá niekedy sťažujú prerozdeľovanie prínosov globalizácie znevýhodneným skupinám spoločnosti, ale často tiež zhoršujú ich situáciu, pretože mechanizmy sociálnej ochrany a prerozdeľovania bohatstva sa obmedzujú. Zdôrazňuje zásadnú úlohu, ktorú miestne a regionálne orgány zohrávajú pri poskytovaní verejných služieb⁽⁶⁾, a vyjadruje veľké poľutovanie nad čoraz väčšími ťažkosťami, s ktorými sa v dôsledku tých istých fiškálnych pravidiel stretávajú v úsilí inovovať tieto služby a zachovať ich vysokú kvalitu; Preto očakáva, že najmä v procese európskeho semestra bude viac uznaná úloha, ktorú miestne a regionálne orgány zohrávajú pri plnení cieľa udržateľného rozvoja č. 11 v súvislosti s inkluzívnosťou, bezpečnosťou, odolnosťou a udržateľnosťou;

12. víta diskusný dokument Komisie o sociálnom rozmere Európy⁽⁷⁾ a jej návrh týkajúci sa európskeho piliera sociálnych práv a považuje obe iniciatívy za rozhodujúce kroky v procese vzostupnej konvergenencie smerom k lepším pracovným a životným podmienkam v Európe a v záujme lepšieho rozdelenia výhod globalizácie. Podporuje myšlienku zaviesť hodnotiacu tabuľku sociálnej situácie a zastáva názor, že do nej treba zahrnúť sociálne ciele záväznej povahy;

13. navrhuje, aby sa prestali podporovať „štrukturálne reformy nezohľadňujúce priestor“ a aby sa navrhla stratégia EÚ na využívanie globalizácie, ktorá by sa zakladala na troch hlavných osiach: jasnej *proaktívnej stratégii* na zlepšenie zručností, poznatkov, infraštruktúry, a tým aj regionálnej konkurencieschopnosti, s cieľom pomôcť všetkým územiám EÚ využívať príležitosti, ktoré ponúka globalizácia, *stratégií zmierňovania následkov* s využitím Európskeho fondu na prispôbenie sa globalizácii (EGF) a iných nástrojov sociálnej politiky a *participatívnej stratégie* založenej na demokratickej zodpovednosti na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni s cieľom lepšie zapojiť občanov do tvorby politiky EÚ;

⁽⁴⁾ Stanovisko VR na tému *Podpora kvality verejných výdavkov vo veciach podliehajúcich opatreniam EÚ*, BUDG-V-009, ref.: COR-2014-04885, spravodajkyňa: Catiuscia Marini (IT/SES); stanovisko VR na tému *Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu*, ECON-VI/002, ref.: COR-2015-01185, spravodajkyňa: Olga Zrihen (BE/SES); stanovisko VR na tému *Prekonávanie nedostatku investícií: Ako riešiť výzvy?*, ECON-VI/014, spravodajca: Markku Markkula (FI/EES), 8. – 9. februára 2017.

⁽⁵⁾ OECD, *Going for Growth* (Dosahovanie rastu), 2017.

⁽⁶⁾ Európska komisia: *Šiesta správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti*, 2014.

⁽⁷⁾ O stanovisku VR na tému *Európsky pilier sociálnych práv a Diskusný dokument o sociálnom rozmere Európy* sa v súčasnosti diskutuje (spravodajca: Mauro D'Attis (IT/EES). Jeho prijatie je naplánované na plenárnom zasadnutí VR 9. – 11. októbra 2017.

14. opätovne zdôrazňuje zásadný význam obnoveného a posilneného miestneho prístupu k politikám EÚ, ktorý umožňuje účinné riadenie procesov územnej reorganizácie a aglomerácie spôsobených integráciou globálneho trhu. Takáto zmena orientácie, ktorá je už ťažiskom politiky súdržnosti, je nevyhnutná na zmiernenie rastúcich sociálno-územných nerovností, ktoré sa objavili v metropolitných a mestských oblastiach a medzi týmito oblasťami a vidieckymi oblasťami. Negatívny vplyv týchto nerovností na úroveň spoločenského blaha by mohol ohroziť politickú a inštitucionálnu rovnováhu EÚ.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

V oblasti obchodnej politiky

15. zdôrazňuje, že obchod nie je samoúčelný, ale treba ho vnímať aj ako prostriedok na dosahovanie spoločných cieľov EÚ stanovených v článku 3 ZEÚ, v stratégii Európa 2020 a programe trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, ako aj cieľov trvalo udržateľného rozvoja ⁽⁸⁾;

16. víta záväzok Komisie zvýšiť transparentnosť obchodných rokovaní. Žiada Komisiu, aby pri rokovaníach a rozhodovaní o obchodných dohodách skutočne zapájala do formulovania spoločného postoja EÚ všetky úrovne riadenia a zainteresované strany a aby skutočne informovala o výsledkoch týchto rokovaní. Zároveň vyzýva členské štáty, aby zvýšili transparentnosť už v štádiu, keď sa formulujú ciele obchodnej politiky pre príslušné obchodné rokovanie;

17. poukazuje na to, že podľa článku 3 ods. 1 ZFEÚ spoločná obchodná politika patrí medzi výlučné právomoci EÚ. Ak však obchodné rokovania zahŕňajú aj oblasti spoločných právomocí s členskými štátmi, rozdelenie právomocí v rámci týchto rokovaní treba takisto objasniť čo najskôr, aj s ohľadom na zásadu subsidiarity;

18. zastáva názor, že Komisia a členské štáty by mali prijať opatrenia, ktoré miestnym a regionálnym orgánom zaručia účasť na obchodných rokovaníach;

19. pripomína, že len niekoľko dní po tom, ako Komisia zverejnila svoj diskusný dokument (10. mája 2017), predložil Súdny dvor Európskej únie 16. mája 2017 svoje stanovisko 2/2015 k dohode o voľnom obchode so Singapurom, v ktorom dospel k záveru, že tento druh dohody patrí do výlučnej právomoci EÚ s výnimkou ustanovení súvisiacich s ochranou investícií, ktoré spadajú do spoločnej právomoci EÚ a členských štátov. Komisia preto môže mať v budúcnosti tendenciu navrhovať obchodné dohody, ktoré sa budú vzťahovať len na oblasti, ktoré patria do výlučnej právomoci EÚ. Tento prístup by však nemal viesť Komisiu k tomu, aby poľavila zo svojich ambícií z hľadiska transparentnosti a inkluzívnosti voči všetkým úrovňam správy. VR preto očakáva, že Komisia bude počítat so zastúpením VR v poradnej skupine pre obchodné rokovania EÚ, ktorej vytvorenie avizuje v oznámení z 13. septembra 2017 s názvom *Vyvážená a pokroková obchodná politika na využívanie globalizácie* ⁽⁹⁾;

20. žiada Komisiu, aby prostredníctvom nového európskeho konsenzu o rozvoji realizovala ciele udržateľného rozvoja stanovené v programe do roku 2030. Boj proti štrukturálnym príčinám chudoby a rastúcej globálnej nerovnováhy môže zároveň pomôcť zredukovať základné príčiny migrácie;

21. poznamenáva, že v budúcnosti bude najväčší podiel na globálnom raste pochádzať z oblastí mimo EÚ. Prostredníctvom mnohostranných a dvojstranných dohôd už zároveň došlo k značnému zníženiu colných prekážok. Očakáva preto, že sa bude vyvíjať väčší tlak na necolné bariéry a regulačné otázky. Právo európskych, národných, regionálnych a miestnych orgánov na reguláciu vo verejnom záujme, ako aj úlohu a veľký manévrovací priestor regionálnych a miestnych orgánov pri zabezpečovaní a poskytovaní služieb všeobecného hospodárskeho záujmu však treba stále plne rešpektovať. Spolupráca v oblasti regulácie nesmie narušať demokratické legislatívne procesy;

22. víta prístup Komisie, ktorá sa usiluje posilniť spoluprácu so súkromným sektorom s cieľom podporiť udržateľný rast a vytváranie pracovných miest v rozvojových krajinách prostredníctvom vonkajšieho investičného plánu navrhnutého v rámci Európskeho fondu pre trvalo udržateľný rozvoj (EFSD). V tejto súvislosti musia byť vytvorené primerané nástroje, ktoré umožnia zabezpečiť udržateľný a spravodlivý účinok súkromných investícií, taký, ktorý poslúži aj záujmom rozvojových krajín a nebude zameraný len na zisk;

⁽⁸⁾ Stanovisko VR na tému *Ďalšie kroky smerom k udržateľnej budúcnosti Európy – Európske opatrenia zamerané na udržateľnosť*, CIVEX-VI/020, spravodajca: Franco Iacop (IT/SES), 6. apríla 2017.

⁽⁹⁾ COM(2017) 492.

23. zdôrazňuje, že Súdny dvor sa vo svojom stanovisku 2/2015 vyjadril, že liberalizácia obchodu sa podmieňuje „povinnosťou zmluvných strán dodržiavať svoje medzinárodné záväzky v oblasti sociálnej ochrany pracovníkov a ochrany životného prostredia“ (bod 166). Domnieva sa preto, že v smerniciach na rokovania o dohodách o voľnom obchode by sa mala zachovávať požiadavka vykonať vopred posúdenie vplyvu na udržateľnosť, a podotýka, že obchodné dohody musia rešpektovať nielen rôzne špecifiká, ale aj platné regulačné normy a pracovnoprávne predpisy;

24. podporuje Komisiu v jej zámere zasadzovať sa aj naďalej za mierové usporiadanie vo svete založené na multilateralizme a silných pravidlách. K tomu patrí aj dodržiavanie, účinné presadzovanie a transparentný rozvoj dohôd v oblasti obchodnej politiky v snahe zaručiť spravodlivé podmienky hospodárskej súťaže, posilniť základné práva zamestnávateľov v zmysle ôsmich základných pracovných noriem Medzinárodnej organizácie práce (MOP) a zabezpečiť vysoké európske normy, najmä zoči-voči globálnemu juhu;

25. vyzýva Radu, aby urýchlene dosiahla dohodu o reforme nástrojov na ochranu obchodu, a najmä o novej antidumpingovej metodike EÚ. Navyše, keď je v stávke verejná bezpečnosť a obchodní partneri nezaručujú reciprocitu, požaduje na základe článku XXI Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT), ako aj na základe článkov 65 a 346 ZFEÚ harmonizáciu kritérií na vymedzenie „strategických investícií“ z hľadiska hodnoty (intervenčných prahov) aj z hľadiska sektorov; V tomto kontexte oceňuje filozofiu návrhu nariadenia o sledovaní zahraničných investícií v strategických odvetviach EÚ, ktorý Komisia predložila 13. septembra, ako dôležitý krok smerom k vytvoreniu rovnakých podmienok v Európe a k lepšej ochrane, najmä v prípade akvizície spoločností v EÚ podnikmi pod štátnou kontrolou tretích krajín;

26. upozorňuje, že pri uzatváraní ďalších dohôd o voľnom obchode treba dbať na to, aby sa dodržiavali vysoké normy platné v EÚ, napríklad v oblasti ochrany spotrebiteľov, ochrany životného prostredia a prírody či ochrany údajov;

27. zdôrazňuje, že EÚ ako hospodárstvo orientované na vývoz môže veľa získať zahrnutím verejného obstarávania do medzinárodných obchodných dohôd. Vďaka uplatňovaniu Dohody o vládnom obstarávaní uzatvorenej v rámci WTO je EÚ už teraz jedným z najotvorenejších hospodárstiev na svete. Ďalšie asymetrické otváranie trhov verejného obstarávania nie je vhodné. Z dôvodu príliš veľkého nesúladu medzi otvorenosťou trhov EÚ v oblasti verejného obstarávania a obmedzujúcimi praktikami hlavných obchodných partnerov a ak nie je zaručená reciprocita v otvorenosti, malo by sa považovať o dobrovoľnej nezáväznej iniciatíve v EÚ podľa vzoru Charty o nakupovaní z európskych regiónov, ktorá podporuje vysokokvalitné miestne a regionálne výrobky v Európe. Takáto iniciatíva by mohla okrem iného objasniť, ako možno podporovať nákup výrobkov s označením „Vyrobené v európskych regiónoch“. VR tiež opätovne zdôrazňuje svoju opakovanú výzvu adresovanú Komisii, aby predložila legislatívny návrh na rozšírenie ochrany zemepisných označení na nepoľnohospodárske výrobky;

28. zdôrazňuje, že počet MSP, ktoré vyvíjajú medzinárodné aktivity, je stále veľmi nízky. Uznáva význam hospodárskej diplomacie EÚ s cieľom zabezpečiť plné využitie tohto nevyužitého potenciálu a zdôrazňuje, že je potrebná lepšia koordinácia medzi EÚ, členskými štátmi, miestnymi a regionálnymi orgánmi a finančnými inštitúciami ako Európska investičná banka (EIB) s cieľom prekonať pretrvávajúce prekážky z hľadiska prístupu na trh, a že by sa mala lepšie využívať sieť delegácií EÚ vo svete, ako aj európska obchodná a priemyselná komora;

29. domnieva sa, že EÚ by mala medzi hlavné priority svojej obchodnej politiky zaradiť daňovú transparentnosť, spravodlivosť a efektívnosť a že by mala zabezpečiť celosvetovú harmonizáciu uplatňovania spoločných noriem, ako sú tie, ktoré navrhla OECD prostredníctvom iniciatívy na zabránenie narušaniu základu dane a presunu ziskov (BEPS);

30. takisto podporuje výzvu súvisiacu s fiškálnou politikou, že v nadväznosti na návrhy Komisie na smernice o spoločnom konsolidovanom základe dane z príjmov právnických osôb, by Komisia mala navrhnúť vytvorenie tzv. vyrovnávacej dane z obratu, ktorý dosahujú v Európe digitálne spoločnosti, pričom by sa malo vychádzať z článku 116 ZFEÚ, aby sa zamedzilo narušaniu podmienok hospodárskej súťaže na jednotnom trhu;

31. napriek rozsiahlej analýze, ktorú uskutočnil Eurofound, najmä prostredníctvom projektu European Reshoring Monitor, je znepokojený nedostatkom vhodných nástrojov na meranie možného asymetrického vplyvu globalizácie na regionálnej úrovni prostredníctvom konkrétnych údajov, a preto požaduje systematické posúdenia územného vplyvu, ktoré by ešte pred začiatkom obchodných rokovaní vykonávala Komisia v spolupráci s VR a znalostným centrom pre územné politiky pôsobiacim v rámci Spoločného výskumného centra (JRC);

V oblasti vnútorných politík

32. očakával, že v diskusnom dokumente sa navrhnu konkrétne opatrenia na modernizáciu EGF, ktorými sa vyriešia niektoré jeho nedostatky, okrem iného: jeho obmedzené rozpočtové možnosti (150 miliónov EUR ročne na obdobie 2014 – 2020), zdĺhavé postupy vzhľadom na to, že nie je súčasťou viacročného finančného rámca (VFR) EÚ, a vysoký podiel spolufinancovania zo strany členských štátov (minimálne 40 %). Vyzýva preto na: doplnenie EGF o preventívnu zložku, zvýšenie jeho rozpočtu na prinajmenšom 500 miliónov EUR ročne, jeho začlenenie do VFR, výrazné zníženie kritérií na čerpanie prostriedkov z EGF⁽¹⁰⁾, zabezpečenie synergií s európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi a zabezpečenie väčšej flexibility s cieľom reagovať na osobitné potreby regiónov a území;

33. je presvedčený, že súčasné globálne tlaky si vyžadujú komplexnú a miestne orientovanú priemyselnú stratégiu EÚ⁽¹¹⁾, ktorá by zahŕňala strategickú koordináciu medzi príslušnými politikami a nástrojmi EÚ;

34. zdôrazňuje, že podľa dokumentu Komisie k zásadnej transformácii hospodárstva dochádza na miestnej úrovni, kde sú priemysel a ľudia navzájom prepojení. Preto je prvoradé zamerať sa na investičné potreby v miestnom a regionálnom meradle, aby mohli všetky regióny využívať výhody vnútorného trhu a boli lepšie pripravené čeliť výzvam globalizácie. Európske štrukturálne a investičné fondy, a najmä Európsky fond pre strategické investície, musia byť skoorinované, aby mohli pomôcť regiónom s ich stratégiami inteligentnej špecializácie, a skutočne prístupné všetkým regiónom prostredníctvom postupného procesu inovácie, ktorý by mal zahŕňať všetkých územných aktérov;

35. zdôrazňuje, že EÚ, ktorá je v súčasnosti najväčším svetovým dovozcom a vývozcom potravín, zvýšila svoju závislosť od tretích krajín. Ceny poľnohospodárskych produktov v Európe sú čoraz viac naviazané na najnižšiu cenu na svetovom trhu, a európski poľnohospodári preto čelia väčšej konkurencii, pričom musia dodržiavať prísnejšie environmentálne, sociálne a zdravotné normy. Zvýšená závislosť EÚ od dovozu je tiež v rozpore s jej cieľom znížiť emisie skleníkových plynov. Okrem toho vývoz prebytkov EÚ za ceny nižšie než výrobné náklady v Európe ohrozuje živobytie poľnohospodárov v rozvojových krajinách a podnecuje migráciu vidieckeho obyvateľstva, čo je v rozpore so záväzkom EÚ splniť ciele OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Pripomína preto svoju výzvu, aby sa spoločná poľnohospodárska politika (SPP) zreformovala tak, že sa stane spravodlivejšou a udržateľnejšou⁽¹²⁾;

36. vyjadruje znepokojenie nad stratou pracovných miest v dôsledku presunu európskych podnikov na územia mimo Európy s menšími sociálnymi, daňovými a environmentálnymi požiadavkami;

37. zdôrazňuje, že európsky pilier sociálnych práv môže pomôcť zlepšiť životné a pracovné podmienky a bojovať proti chudobe, ak sa pretaví do konkrétnych legislatívnych nadväzných opatrení a ak sa v rámci európskeho semestra posilní úloha a význam ukazovateľov sociálnej situácie;

38. zdôrazňuje, že otázka medzinárodnej migrácie má zásadný význam pri vypracúvaní stratégie EÚ v oblasti globalizácie, a opätovne pripomína⁽¹³⁾ svoju podporu európskej migračnej agende z roku 2015, pričom poukazuje najmä na potrebu nadviazať na záväzky prijaté v súvislosti s prijatím silnej spoločnej politiky v oblasti azylu a legálnej migrácie, budovaním partnerstiev s tretími krajinami, v rámci ktorých sa uznáva úloha regiónov a miestnych orgánov, a so zavedením medzinárodného investičného plánu v rámci snahy o realizáciu rozvojových cieľov OSN;

⁽¹⁰⁾ Najmä s ohľadom na to, že v podobnom programe USA (Pomoc na prispôbenie obchodu – Trade Adjustment Assistance/TAA) sa nestanovuje žiaden minimálny počet prepustených, ktorý treba dosiahnuť.

⁽¹¹⁾ Heinz Lehmann (DE/EES) v súčasnosti pripravuje stanovisko VR z vlastnej iniciatívy na tému *Európska stratégia v oblasti priemyslu: úloha a hľadisko miestnych a regionálnych orgánov*.

⁽¹²⁾ Pozri stanovisko VR na tému *SPP po roku 2020*, ktoré vypracoval Guillaume Cros (FR/SES) a ktoré bolo prijaté 12. júla 2017 AC NAT-VI/21, (Ú. v. EÚ C 342, 12.10.2017, s. 10.)

⁽¹³⁾ Pozri stanovisko VR na tému *Rámec partnerstva s tretími krajinami v oblasti migrácie*, spravodajca: Peter Bossman (SI/SES), prijaté 9. februára 2017, COR-2016-04555-00-00-AC.

39. legálna migrácia kvalifikovaných pracovníkov z tretích krajín síce prispieva k udržateľnému rastu hospodárstva EÚ, treba si však uvedomiť aj negatívny dosah takého úniku mozgov na budúci hospodársky rozvoj partnerských krajín;
40. opätovne zdôrazňuje, že je potrebné zlepšiť schopnosť politiky súdržnosti zmierňovať nepriaznivé účinky globalizácie vo všetkých regiónoch EÚ a zároveň rozvíjať jej pozitívne účinky navrhovaním a vykonávaním stratégií miestneho rozvoja, ktoré pomôžu zvýšiť konkurencieschopnosť, udržateľnosť a odolnosť európskeho hospodárstva. Zdôrazňuje, že je preto potrebné investovať do úlohy miestnych orgánov a ich schopnosti mobilizovať základné zdroje – informácie, odborné znalosti a legitimitu – v záujme rozvíjania týchto stratégií s osobitným ohľadom na regióny, ktoré sú najviac zraniteľné voči výzvam, ktoré predstavuje medzinárodná konkurencia (*územné právo na globalizáciu*);
41. vyzdvihuje prínos migrantov pre ekonomiku hostiteľských krajín. Žiada, aby sa venovalo viac pozornosti ich účinnej integrácii prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy;
42. ľutuje, že potreba zlepšiť inštitucionálnu kapacitu na všetkých úrovniach správy nie je v dokumente náležite uvedená ako nevyhnutná podmienka účinného uplatňovania všetkých nástrojov na podporu regionálneho rozvoja, a poznamenáva, že z analýzy VR vyplýva, že v 53 % odporúčaní pre jednotlivé krajiny z roku 2017 sa tento problém s kapacitou zohľadňuje a že pokrok vo vykonávaní je v tejto oblasti mimoriadne pomalý. Opakuje svoju výzvu, aby sa zaviedol kódex správania, ktorý by dal územný rozmer európskemu semestru, hlavnému nástroju koordinácie hospodárskej a fiškálnej politiky na úrovni EÚ, ktorý však neplní svoje sľuby v dôsledku nedostatočnej implementácie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a slabého preberania zodpovednosti;
43. poukazuje na to, ako môže mestská agenda EÚ prijatá Amsterdamským paktom prispieť k formovaniu politik regionálneho rozvoja, a odporúča posilniť nástroje na jej uplatňovanie (URBACT, mestské inovačné opatrenia, Dohovor primátorov a starostov, inteligentné mestá a obce). Zároveň vyzýva Komisiu, aby zabezpečila väčšie využívanie kľúčových nástrojov politiky súdržnosti, ako sú integrovaná územná investícia (IUI) a miestny rozvoj vedený komunitou, ktoré sa doteraz používali len zriedkavo;
44. žiada Komisiu, aby pri ďalšom rozvoji EGF osobitne prihliadala na tie regióny a obce, ktoré mimoriadne vážne postihli negatívne vplyvy globalizácie, aby nezostali pozadu ako „porazení procesu globalizácie“. Zmeny spojené s globalizáciou by mali byť prospešné pre všetkých občanov EÚ.
45. zdôrazňuje, že v súlade s reformou politiky súdržnosti⁽¹⁴⁾ sú potrebné diferencované prístupy a miestne orientované reformy, ktoré okrem iného využívajú vlastnosti a potenciál vidieckych oblastí s cieľom vytvoriť model udržateľnejšieho rozvoja založený na zachovaní environmentálnej a demografickej rovnováhy Európy a na plnom využívaní jej zdrojov⁽¹⁵⁾;
46. vyzýva Komisiu, aby ďalej rozvinula koncepciu „územnej odolnosti“ a urobila z nej európsky model, ktorý by postupne formoval jednotlivé politiky EÚ. Pri rozvoji tohto modelu by sa mali zväziť ústredné témy, ako sú diverzifikácia územnej produkcie a základov hospodárstva, rozvoj výrobných, sociálnych a inštitucionálnych väzieb medzi mestskými, prímestskými a vidieckymi oblasťami, udržateľná transformácia cyklov zdrojov, schopnosť reagovať na vznikajúce riziká a výzvy, ako je zmena klímy, a aktívny rozvoj sociálneho kapitálu na miestnej úrovni.

V Bruseli 10. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁴⁾ Fabrizio Barca, *Position paper: EU cohesion policy, a forward-looking perspective. The European Union's great opportunity* (Pozičný dokument: Politika súdržnosti EÚ, výhľad do budúcnosti. Obrovská príležitosť pre Európsku úniu), 7. fórum o súdržnosti, Brusel, 26. – 27. júna 2017.

⁽¹⁵⁾ Ako príklad pozri v tejto súvislosti taliansku národnú stratégiu pre „vnútorné oblasti“ (www.agenziacoesione.gov.it/it/arint/).

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Strategický prístup k zvyšovaniu odolnosti vo vonkajšej činnosti EÚ

(2018/C 054/08)

Hlavný spravodajca: Marcin Ociepa (PL/EKR), predseda mestského zastupiteľstva v Opole**Referenčný dokument:** Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade – Strategický prístup k zvyšovaniu odolnosti vo vonkajšej činnosti EÚ

JOIN(2017) 21 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNŮV

1. víta oznámenie Komisie týkajúce sa strategického prístupu k otázke odolnosti vo vonkajšej činnosti Európskej únie (JOIN(2017)21 final), najmä vyzdvihnutie úlohy miestnych a regionálnych orgánov ako jedného z hlavných prvkov zvyšovania odolnosti v susedných štátoch EÚ na základe zásady subsidiarity a proporcionality. Podotýka však, že spomenuté vyzdvihnutie ich úlohy by sa malo premietnuť do konkrétnych politických opatrení Európskej únie a jej členských štátov, napríklad tým, že miestne a regionálne orgány a ich združenia v partnerských krajinách EÚ budú zapojené do vonkajšej činnosti EÚ, že sa podporí budovanie kapacít miestnych a regionálnych orgánov v rôznych oblastiach politiky a pod.;
2. súhlasí s definíciou odolnosti, ktorá bola predstavená v dokumente týkajúcom sa globálnej stratégie (EGS), vyzýva však Európsku komisiu, aby uznala, že miestne a regionálne orgány vytvárajú odolnú spoločnosť a zároveň sú základom stabilnej demokracie, čím sa zvyšuje aj odolnosť štátu. Domnieva sa, že Európska únia je povinná vo svojom strategickom pláne zohľadniť zásadu činnosti začínajúcej na nižších úrovniach a takisto podporovať a uľahčovať výmenu osvedčených postupov medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi členských štátov a susedných krajín;
3. dôrazne podporuje zintenzívnenie prác na posilňovaní odolnosti v súlade s ustanoveniami globálnej stratégie EÚ (EGS), s osobitným zreteľom hlavne na vzťahy s východnými a južnými susedmi EÚ, ale takisto aj na vzťahy s tretími krajinami, s ktorými členské štáty EÚ udržiavajú osobitnú spoluprácu;
4. zdôrazňuje, že je potrebné vytvoriť vhodné a efektívne nástroje finančnej a technickej podpory, ktoré by boli flexibilné voči prípadným zmenám a z ktorých najväčšia časť by bola určená na konkrétne činnosti zvyšujúce odolnosť, a nie na hradenie nákladov spojených s riadením programov;
5. zdôrazňuje význam efektívnej spolupráce medzi Európskou úniou a partnerskými organizáciami, akými sú OSN a Medzinárodný menový fond, pre ktoré je zvyšovanie odolnosti spoločným cieľom;
6. podporuje štyri základné prvky (lepšia analýza hrozieb a príčin nedostatočnej odolnosti, účinnejšie monitorovanie vonkajších tlakov, ktoré umožní skoršie prijatie príslušných krokov, začlenenie odolnosti do programovania a financovania vonkajšej činnosti, rozvíjanie medzinárodnej politiky a praxe v oblasti zvyšovania odolnosti) a desať východiskových úvah pre strategický prístup k zvyšovaniu odolnosti, ktoré sú uvedené v prílohe a umožňujú zahrnúť strategický prístup k otázke odolnosti do vonkajšej činnosti EÚ a označiť miestne a regionálne orgány za subjekty, bez ktorých by nebolo možné zvýšiť prínos do vypracovávaní stratégie, vedenia politického dialógu, programovania pomoci a zavádzania riešení;
7. poukazuje na to, že otázka odolnosti musí byť zasadená do príslušného kontextu: rozvojovej, investičnej a vzdelávacej politiky, ako aj do zmlúv o medzinárodnej spolupráci, v dôsledku čoho bude možné lepšie naplánovať činnosti, ktorých cieľom je zvýšenie odolnosti, vrátane tých, ktoré sa vykonávajú na miestnej, regionálnej a cezhraničnej úrovni;

8. súhlasí s názorom, že budovanie vonkajšej odolnosti je prostriedkom, a nie cieľom. V tejto súvislosti je potrebné pristúpiť k dlhodobým činnostiam, ktoré zahŕňajú štátne orgány, spoločenstvá a spoločnosti členských štátov EÚ, ako aj partnerských krajín, a to na účely zvýšenia bezpečnosti a dosiahnutia cieľa trvalej stability;

9. zdôrazňuje, že v záujme vytvorenia odolnosti je potrebné propagovať vykonávanie národných, regionálnych a miestnych stratégií a plánov riadenia rizík a šíriť ich analýzu v súlade so sendaiským rámcom pre znižovanie rizika katastrof na roky 2015 – 2030 ⁽¹⁾. Vyzdvihuje takisto význam rozvoja spolupráce medzi mestami a regiónmi a úlohu, ktorú v tejto oblasti zohráva Úrad OSN pre znižovanie rizika katastrof a jeho kampaň Making cities resilient;

10. uznáva, že opatrenia v oblasti migrácie sa musia v plnej miere zohľadniť vo všeobecných politických vzťahoch s partnerskými krajinami. Tieto opatrenia musia byť založené na zásadách vlastnej zodpovednosti partnerov, spolupráce a rešpektovania humanitárneho práva a práva týkajúceho sa utečencov a povinností v oblasti ľudských práv vrátane práva na ochranu;

11. berie na vedomie ustanovenia Európskej komisie týkajúce sa rodového aspektu a zraniteľných odvetví, upozorňuje však, že je nevyhnutné dôkladnejšie sa zaoberať otázkou odolnosti najzraniteľnejších obyvateľov. Najzraniteľnejšie odvetvia a ľudia sa môžu líšiť v závislosti od miesta bydliska, a teda miera ich ohrozenia byť rôzna. V súvislosti s touto skutočnosťou si uvedené oblasti a spoločenské skupiny v procese zvyšovania odolnosti často vyžadujú väčšiu pozornosť;

12. očakáva, že sa zintenzívni činnosť, ktorej cieľom je rýchlejšia realizácia záverov uvedených v EGS, a zdôrazňuje význam využívania prístupu, ktorý je upravený pre konkrétnu oblasť (angl. place-based) a v ktorom sa zohľadňujú miestne a regionálne orgány v priebehu realizácie cieľov EGS týkajúcich sa cieľov udržateľného rozvoja, ktoré sú súčasťou programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030;

MIESTNE A REGIONÁLNE ORGÁNY AKO HLAVNÍ PARTNERI V ÚSILÍ ZVÝŠIŤ VONKAJŠIU ODOLNOSŤ

13. vyzdvihuje dôležitú úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri zvyšovaní odolnosti, pretože sú prvou úrovňou, na ktorej sa v prípade nebezpečenstva alebo ohrozenia prijímajú rozhodnutia a príslušné kroky, a tiež úrovňou, ktorá je k občanom najbližšie a v ktorej musí byť zakorenená dobrá správa a demokracia. Miestne orgány, ktoré prevádzkujú pohotovostné služby (polícia, hasičské záchranné zbory, lekárske služby), majú najhlbšie a najlepšie vedomosti o svojom okolí a miestnom obyvateľstve, vo veľkej miere teda určujú stupeň a kvalitu odolnosti;

14. podotýka, že všetky činnosti a spolupráca s miestnymi a regionálnymi orgánmi vo veci zvyšovania odolnosti musia prebiehať v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality;

15. osobitne upozorňuje na význam postavenia miestnych spoločenstiev v kontexte informačnej činnosti, prevencie, reakcií v prípade ohrozenia a obnovy po pominutí hrozby – počínajúc rodinami cez združenia, cirkvi až po všetky úrovne samosprávy;

16. venuje pozornosť úlohe miestnych a regionálnych orgánov v procese rozpoznávania hrozieb a vyhodnocovania rizík. Samosprávne orgány sú vďaka vypracovaným a prevereným mechanizmom v oblasti krízového riadenia, ktoré sú prispôbené podmienkam regiónu a charakteru miestnej spoločnosti, schopné účinne a rýchlo identifikovať nebezpečenstvo a posúdiť jeho riziko. V tejto súvislosti je potrebné vo väčšej miere zohľadňovať správy a analýzy prichádzajúce z regiónov a obcí v rámci procesu identifikácie hrozieb a vyhodnocovania rizík;

17. uvádza, že na zvýšenie spolupráce medzi subjektmi Únie (politickými, humanitárnymi, rozvojovými) a ukončenie dlhodobých kríz prebiehajúcich mimo EÚ je potrebné vo väčšej miere zohľadňovať skúsenosti miestnych a regionálnych orgánov, okrem iného prostredníctvom siete kontaktov, osvedčených postupov, budovania dialógu atď. EÚ by mala využiť obrovský potenciál, ktorý má v tomto smere vďaka skúsenostiam svojich východných, južných a najvzdialenejších regiónov. Tie totiž vzhľadom na svoju geografickú polohu už roky úzko spolupracujú so susednými krajinami;

⁽¹⁾ CDR 05035/2016 – spravodajca: Adam Banaszak (EKR/PL); 2646/2014 – spravodajca: Harvey Siggs (EKR/UK).

18. zdôrazňuje, že je potrebné usilovať o neustále posilňovanie miestnych možností riadenia rizík a včasnej reakcie na miestnej úrovni;

19. vyzýva, aby sa prijali opatrenia s cieľom podporiť miestne a regionálne orgány pri plnení úloh v oblasti ochrany kritickej infraštruktúry, s dôrazom na financovanie tejto ochrany, jej vybavenie vhodnými nástrojmi a zdrojmi;

20. uvádza, že je potrebné poskytnúť hlbšiu podporu činnosti rôznych cezhraničných štruktúr a euroregiónov, najmä tých, ktoré sú hraničnými regiónmi EÚ s cieľom zvýšiť odolnosť prostredníctvom realizácie regionálnych a cezhraničných projektov v oblasti infraštruktúry, bezpečnostnej politiky a sociálnej, vzdelávacej, hospodárskej a kultúrnej politiky;

21. uvádza, že je potrebné zintenzívniť činnosť v záujme zefektívnenia informačnej politiky týkajúcej sa hrozieb a otrasov, ktoré môžu negatívne ovplyvniť odolnosť. Miestne a regionálne orgány musia byť trvalo zapojené do informačnej politiky v tejto oblasti;

22. zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby sa na ústrednej úrovni prebrali osvedčené riešenia, mechanizmy a príklady osvedčených postupov, ktoré v regiónoch vypracovali a zaviedli miestne a regionálne orgány. Takisto poukazuje na užitočnosť vypracovania mapy osvedčených postupov samospráv v prospech regiónov a obcí EÚ a regiónov a obcí, ktoré sú zahrnuté do európskej susedskej politiky;

23. odporúča venovať osobitnú pozornosť spolupráci samospráv pri vzdelávaní ako prvku najpodstatnejšieho významu pre vytvorenie odolnej spoločnosti. Vyzýva inštitúcie Európskej únie, aby v tejto oblasti podporovali samosprávy a zároveň rešpektovali zásadu subsidiarity;

24. odporúča, aby sa prijali opatrenia, ktorých cieľom bude prehĺbiť v miestnych spoločenstvách povedomie o možných hrozbách, najmä hrozbách hybridného charakteru, ako aj hrozbách spätých s energetickou bezpečnosťou a pripraviť miestne prostredie na tieto hrozby. Tieto opatrenia sa musia vykonávať v úzkej spolupráci s akademickou obcou a priemyselnými podnikmi v daných regiónoch, bezpečnostnými službami, ako aj miestnymi a regionálnymi orgánmi;

25. zdôrazňuje úlohu občianskej spoločnosti, ktorá je pri zvyšovaní odolnosti kľúčová. Osobitne upozorňuje na podporu a partnerskú spoluprácu s mimovládnymi organizáciami. Prostredníctvom občianskej aktivity a organizácií tretieho sektora je možné navrhovať a realizovať moderné a kreatívne kampane a postupy v oblasti osvetu, humanitárnej pomoci, upevňovania sociálne orientovaných postojov v partnerských krajinách, najmä v tých, ktoré sa vyznačujú veľkým rizikom výskytu hybridných hrozieb;

26. zdôrazňuje potrebu zintenzívniť úsilie na zabránenie nepriateľskej propagande tretích krajín, ktorá je súčasťou hybridnej vojny. Víta vytvorenie tímu EastStratCom v Európskej službe pre vonkajšiu činnosť a odporúča rozvíjanie jeho spolupráce s národnými vládami a regionálnymi alebo miestnymi samosprávami;

27. uvádza, že je potrebné posilniť spoluprácu miestnych a regionálnych orgánov v oblasti predchádzania konfliktom a upevňovania mieru. Samosprávne orgány sú úrovňou správy, ktoré je k občanom najbližšie, a v súvislosti s tým nielen najlepšie poznajú miestne spoločenstvá, ale zohrávajú aj dôležitú úlohu ako ich vedúci predstavitelia a zástupcovia.

ÚLOHA MEDZINÁRODNÉHO PROSTREDIA PRI ZVYŠOVANÍ ODOLNOSTI

28. zdôrazňuje vlastné skúsenosti z medzinárodnej spolupráce v rámci Európsko-stredomorského zhromaždenia miestnych a regionálnych samospráv (ARLEM) a Konferencie miestnych a regionálnych orgánov krajín Východného partnerstva (CORLEAP), ako aj spoločných poradných výborov a pracovných skupín a odporúča využívať tieto fóra a ich skúsenosti pri procese zvyšovania odolnosti v štátoch, ktoré sú zahrnuté v európskej susedskej politike;

29. zdôrazňuje, že je dôležité, aby si miestne a regionálne orgány z EÚ a tretích krajín vymieňali odborné poznatky a skúsenosti, ako aj osvedčené postupy, a to na politickej aj administratívnej úrovni. Vyzdvihuje pozitívnu úlohu, ktorú v tejto súvislosti zohráva VR vo vzťahu k Líbyi (prostredníctvom Nikózijskej iniciatívy) a Ukrajine (prostredníctvom programu U-LEAD);

30. súhlasí s oznámením Komisie, že je potrebné ďalej rozvíjať prehĺbenú spoluprácu s OBSE s cieľom zabrániť ozbrojeným konfliktom. Takisto je potrebné posilniť spoluprácu s OSN a Africkou úniou a ďalšími medzinárodnými partnermi v záujme zvýšenia odolnosti;

31. podporuje úsilie EÚ zabezpečiť, aby osvedčené postupy a normy EÚ vrátane tých, ktoré vychádzajú z práce a skúseností samospráv, boli zahrnuté do príslušných multilaterálnych nástrojov a politických rámcov vrátane MOP, WHO a G20;

32. súhlasí s tým, že zvyšovanie odolnosti je viacrozmerná činnosť. Za prioritu považuje činnosti týkajúce sa oblasti infraštruktúry a bezpečnosti, ako aj hospodárskej, sociálnej a vzdelávacej roviny, ktoré umožňujú udržateľný rozvoj prispievajúci k sociálnej integrácii. Úloha miestnych a regionálnych orgánov v týchto oblastiach je nepopierateľná. Pokiaľ ide o zemepisnú oblasť, uvádza, že za prioritných sa musia považovať partneri zo Stredozemia alebo Východného partnerstva. Zároveň je potrebné zohľadniť úlohu a vplyv krajín Blízkeho východu a Strednej Ázie na odolnosť EÚ;

33. súhlasí s názorom, že je nevyhnutné rozšíriť výskumnú činnosť v rámci programu Horizont 2020 s cieľom zvýšiť odolnosť, najmä v oblasti bezpečnosti, hospodárstva, spoločenských vied, bezpečnosti dodávok vody a potravinovej bezpečnosti, migrácie a násilného vysídľovania; naznačuje, že je potrebné vo väčšej miere do tejto činnosti zapojiť miestne akademické strediská, ktoré sú vedeckým centrom v regiónoch. Na tento účel je potrebné prijať propagačné, inštitucionálne a sociálne opatrenia;

34. súhlasí s názorom, že práve strategická komunikácia je účinnou zbraňou v boji proti terorizmu, extrémizmu a pri ochrane pred počítačovou kriminalitou. Považuje za nevyhnutné čo najrýchlejšie zabezpečiť EÚ a partnerské krajiny pred vplyvom vonkajších dezinformačných aktivít, ktorých cieľom je zdiskreditovať politické a sociálne systémy, ktoré sú základom našej identity, bezpečnosti a stability;

35. uvádza, že je potrebné posilniť úlohu miestnych a regionálnych kapacít v oblasti odolnosti a analýzy rizík, a to v záujme zvýšenia odolnosti. Týka sa to predovšetkým regiónov, ktoré sú hraničnými regiónmi EÚ. Vďaka tomuto druhu opatrení sa zvýši citlivosť voči konfliktom v bezprostrednej blízkosti EÚ a zároveň sa zdokonalia vypracované mechanizmy vyhodnocovania povahy a dosahu rizík, tlakov a zraniteľnosti voči otrasom v partnerských krajinách;

SEKTOROVÉ A OSOBITNÉ POLITIKY PRE KONKRÉTNY KONTEXT POSILŇOVANIA ODOLNOSTI

36. zasadenie odolnosti do určitého kontextu si vyžaduje, aby sa táto otázka zohľadnila v odvetvových politikách EÚ, a to na všetkých úrovniach – národnej, regionálnej, občianskej. Prostredníctvom osobitného prístupu budú môcť odvetvové politiky účinne prispievať k posilňovaniu odolnosti, pričom zohľadnia výnimočnosť situácie podľa jednotlivých oblastí pôsobnosti a uplatňovania;

37. zdôrazňuje, že jedným z najdôležitejších opatrení na zvýšenie odolnosti je odstraňovanie prvotných príčin nelegálnej migrácie (chudoby, nerovnosti, demografického rastu, nedostatku profesijných, vzdelávacích a hospodárskych príležitostí, nestability, konfliktov, obchodovania s ľuďmi, organizovanej trestnej činnosti, klimatických zmien a zhoršovania životného prostredia alebo dlhodobých dôsledkov násilného vysídľovania). Preto treba mať na pamäti, že pomoc sociálne slabšiemu a zraniteľnému obyvateľstvu je najúčinnější tam, kde sa toto riziko vyskytuje;

38. odporúča vytvoriť podrobné rámce týkajúce sa zamestnanosti a dôstojnej práce a zohľadniť úlohu a postavenie miestnych a regionálnych orgánov v odvetvových politikách zamestnanosti a sociálnej politike, a to podľa Medzinárodnej konferencie práce;

39. zdôrazňuje, že je mimoriadne potrebné zabezpečiť bezpečnosť kritickej dopravnej infraštruktúry, a zároveň pripomína, že v tejto súvislosti je potrebné venovať osobitnú pozornosť miestnym a regionálnym orgánom ako subjektom, ktoré sú často priamo zodpovedné za stav tejto infraštruktúry a nesú zodpovednosť za územia, ktorými prechádza kritická dopravná infraštruktúra;

40. víta skutočnosť, že Komisia je odhodlaná spolupracovať s miestnymi orgánmi v snahe posilniť odolnosť v rýchlo narastajúcich mestských oblastiach, v ktorých môže nedostatok plánovania alebo investícií do opatrení na zmiernenie zmeny klímy a geofyzikálnych rizík vystaviť obyvateľstvo značným ľudským a hospodárskym škodám v prípade, že nastanú otrasy a stresové situácie. Odstránenie základných rizikových faktorov prostredníctvom verejných a súkromných investícií na základe identifikácie rizika je nákladovo efektívnejšie než spoliehanie sa na reakciu po katastrofe. Zdôrazňuje úlohu odvetvového dialógu so samosprávami o udržateľnej urbanizácii s cieľom zvýšiť odolnosť a inovačnú kapacitu, a to v súlade s cieľmi novej mestskej agendy;

41. zdôrazňuje mimoriadny význam humanitárnej pomoci v prípade živeľnej pohromy, prírodnej katastrofy alebo inej mimoriadnej udalosti, ktorá si vyžaduje poskytnutie tejto pomoci. Pri poskytovaní humanitárnej pomoci sa musia v plnej miere rešpektovať základné zásady humanity, neutrality, nestrannosti a nezávislosti a zároveň sa musia dodržiavať ľudské práva vyplývajúce zo Ženevského dohovoru a jeho dodatkových protokolov.

V Bruseli 10. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Budovanie európskeho dátového hospodárstva

(2018/C 054/09)

Spravodajca: Kieran McCarthy (IE/EA), poslanec zastupiteľstva mesta Cork**Referenčný dokument:** Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Budovanie európskeho dátového hospodárstva,

COM(2017) 9 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA**EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV****Vybudovať európske dátové hospodárstvo: výzva do budúcnosti**

1. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány zohrávajú kľúčovú úlohu pri zavádzaní odporúčaní digitálneho jednotného trhu, poskytovaní digitálnych služieb občanom a vytváraní a spravovaní digitálnej infraštruktúry, napríklad v prípade generovania údajov. Digitálne služby sú tiež hnacou silou hospodárskeho rastu na miestnej a regionálnej úrovni, keďže ponúkajú širokú škálu príležitostí na inováciu, vytváranie MSP, podnikanie, tvorbu pracovných miest a spoločenský pokrok;
2. súhlasí s názorom Európskej komisie, že EÚ a členské štáty by mali byť predvojom a viesť úsilie na európskej, národnej a miestnej úrovni v úzkej spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi v snahe presadiť väčšie zmeny v postupoch a štruktúre verejnej správy, pričom by sa IKT a generovanie údajov mali využívať na zlepšenie zmysluplnosti, kvality a produktivity práce a efektívnosti verejných orgánov a na zníženie byrokracie v kontakte so širokou verejnosťou a podnikmi;
3. žiada Európsku komisiu, aby podporovala miestne a regionálne orgány pri ich činnostiach v oblasti financovania tým, že bude naďalej schvaľovať prioritné používanie EŠIF na podporu digitálnej infraštruktúry, napríklad na rozvoj dát a rozvoj zručností, vo všetkých európskych regiónoch, ako aj uznaním technologických prekážok pri projektoch digitálneho rozvoja vo vidieckych, horských, ostrovných a riedko osídlených oblastiach, ktoré by sa mali považovať za služby všeobecného hospodárskeho záujmu;
4. upozorňuje na skutočnosť, že znevýhodnené regióny nemajú základnú infraštruktúru ani odborné znalosti potrebné na vybudovanie digitálneho dátového hospodárstva. Preto navrhuje, aby sa týmto regiónom poskytovala regulačná pomoc s cieľom umožniť im získať prístup na európsky jednotný digitálny trh;
5. uznáva, že jedným z dôležitých prvkov digitálneho jednotného trhu je zhromažďovanie údajov. Tento rýchlo sa rozvíjajúci celosvetový trend má pre miestne a regionálne orgány a pre podniky obrovský potenciál v rozličných oblastiach od zdravotníctva, životného prostredia, potravinovej bezpečnosti, klímy a efektívneho využívania zdrojov až po inteligentné dopravné systémy a inteligentné mestá a regióny;
6. oceňuje avizovanú iniciatívu Komisie zameranú na riešenie obmedzení voľného pohybu údajov z iných dôvodov ako ochrana osobných údajov v rámci EÚ a neopodstatnené obmedzenia týkajúce sa umiestnenia údajov na účely uchovávania alebo spracovávania;
7. súhlasí s konštatovaním, že výmena údajov zostáva v súčasnosti obmedzená. Trhy s údajmi sa síce pomaly vytvárajú, nie sú však všeobecne využívané verejným a súkromným sektorom alebo prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev. Potenciálni používatelia nemusia mať k dispozícii správne nástroje a zručnosti na stanovenie hospodárskej hodnoty svojich údajov a môžu sa obávať straty alebo ohrozenia svojej konkurenčnej výhody v prípade sprístupnenia údajov konkurentom. Vlastníci dát o nič neprichádzajú, keď sa o ne podelí: naopak, tým, že sa delíme o poznatky, zvyšuje sa hodnota dát;

8. konštatuje, že rôznorodé zdroje a typy údajov sa generujú prostredníctvom strojov alebo procesov a sú založené na vznikajúcich technológiách, akou je napríklad internet vecí. Účastníkom trhu, ako sú výrobcovia, výskumníci a poskytovatelia infraštruktúry, a najmä inteligentné mestá a regióny, ktorých rozvoj je v právomoci miestnych a regionálnych orgánov, sa tak núka množstvo príležitostí rozširovať technológie, nápady a produkty spojené s internetom vecí;

9. zdôrazňuje, že sprístupnením strojovo čitateľných údajov sa podporuje spoločné využívanie údajov a obmedzuje nevyhnutnosť často nákladných žiadostí o údaje ad hoc. Súborný komplexný ukazovateľ sú podkladom pre verejnú diskusiu a lepšie prijímanie rozhodnutí na miestnej úrovni a môžu zmeniť k lepšiemu navrhovanie, zavádzanie, riadenie a monitorovanie politiky na úrovni miestnych a regionálnych orgánov;

10. zdôrazňuje, že mestá a regióny by mali zohrávať kľúčovú úlohu pri vytváraní databáz verejných informácií, zaistení bezpečnosti údajov, rozvoji potrebných digitálnych zručností, zabezpečovaní a uľahčovaní financovania pre širokopásmové siete a siete infraštruktúry. Správne prostredie pre medziregionálnu a cezhraničnú výmenu služieb online môže výrazne podporiť vytváranie služieb na vysokej úrovni a dátové hospodárstvo;

11. zdôrazňuje, že miestna a regionálna úroveň sa môžu do veľkej miery podieľať aj na všetkých fázach zhromažďovania údajov a poskytovania služieb občanom a podnikom. Zahŕňa to aj podporu digitálnych a podnikateľských zručností, ktoré umožnia naplno využívať nové technológie, analyzovať veľké dáta, porozumieť otázkam kybernetickej bezpečnosti, zvýšiť zamestnateľnosť a vytvoriť nové podnikateľské príležitosti. V európskych mestách a regiónoch to možno vidieť v praxi v podobe dobrých príkladov spolupráce s národnými orgánmi a výskumnými centrami v oblasti inovácie vo verejnom sektore a interoperability;

12. víta program Európskej komisie „Mestské inovačné opatrenia“ financovaný z EFRR, v rámci ktorého môžu mestá hľadať a skúšať inovačné riešenia, ako je generovanie údajov v záujme udržateľného mestského rozvoja;

13. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány musia mať veľký a účinný vplyv na zákony, ktoré sa týkajú ich schopností v oblasti dátového hospodárstva. Každé nové nariadenie môže pre miestne a regionálne samosprávy predstavovať zbytočnú administratívnu záťaž a ďalšie náklady, ktoré podľa výboru nezodpovedajú prínosu pre občanov;

Nájsť rovnováhu medzi transparentnosťou a obmedzovaním

14. zdôrazňuje, že občania očakávajú silné a efektívne normy ochrany údajov, najmä v rámci digitálneho jednotného trhu. Ochrana údajov by sa nikdy nemala považovať za prekážku, ale za neoddeliteľnú súčasť digitálneho jednotného trhu. Nevyhnutným predpokladom je preto jednoznačný a prispôbený právny rámec ochrany údajov pre dátové hospodárstvo;

15. zdôrazňuje, že je dôležité rozlišovať medzi tým, či sú takéto strojovo generované údaje osobné (t. j. týkajú sa žijúcej osoby), a teda podliehajú všeobecnému nariadeniu o ochrane údajov, iné ako osobné alebo sú kombináciou oboch týchto typov;

16. žiada zabezpečiť, aby regulačný rámec EÚ v digitálnom prostredí naďalej splňal svoj účel, ktorým je podpora inovácií, a aby plne využíval potenciál jednotného trhu a investície do hospodárstva EÚ;

17. súhlasí s tým, že je potrebné poskytnúť istotu používateľom a výrobcom zariadení, ktoré generujú údaje, pokiaľ ide o ich potenciálnu zodpovednosť;

18. podporuje myšlienku, že EÚ musí zabezpečiť, aby dáta prechádzali naprieč hranicami a odvetviami a boli čo najlepšie prístupné a opätovne použiteľné. Pre rozvoj dátového hospodárstva ako súčasť digitálneho jednotného trhu je nevyhnutný koordinovaný európsky prístup;

19. víta zámer Komisie využiť obchodné dohody EÚ na stanovenie pravidiel pre elektronický obchod a cezhraničné toky údajov a riešiť nové formy digitálneho protekcionizmu v plnom súlade s pravidlami EÚ na ochranu údajov a bez toho, aby boli tieto pravidlá dotknuté;

20. uznáva, že realizácia plného potenciálu európskeho dátového hospodárstva si vyžaduje, aby sa všetky činnosti členských štátov, ktoré majú vplyv na uchovávanie alebo spracovávanie údajov, riadili „zásadou voľného pohybu údajov v rámci EÚ“, a to na základe povinností, ktoré im vyplývajú z ustanovení zmluvy a príslušných sekundárnych právnych predpisov voľnom pohybe služieb a slobode usadiť sa;

Podporiť potenciál všeobecného nariadenia o ochrane údajov

21. oceňuje všeobecné nariadenie o ochrane údajov a súhlasí s názorom, že obavy o súkromie sú opodstatnené. Prísne predpisy na ochranu údajov budujú dôveru, ktorá umožní rozvoj digitálneho hospodárstva na celom vnútornom trhu, pomôže zamedziť rôznym formám zraniteľnosti v súvislosti s IKT a potenciálnej virtuálnej kriminalite a tiež vytvorí zosúladené preventívne stratégie.

22. podporuje revíziu smernice o súkromí, ktorej cieľom je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany v plnom súlade so všeobecným nariadením o ochrane údajov;

23. odporúča, aby sa dostupnosť údajov na účely regulácie alebo dohľadu, ktorá sa nijako nespochybňuje, lepšie zabezpečila posilnením spolupráce medzi národnými orgánmi a miestnymi a regionálnymi orgánmi alebo medzi týmito orgánmi a súkromným sektorom, a nie prostredníctvom obmedzení lokalizácie;

24. uznáva, že skutočným faktorom bezpečného uchovávanía a spracovávanía údajov sú najmodernejšie a najlepšie postupy na riadenie IKT, a to v rozsahu, ktorý ďaleko presahuje rámec jednotlivých systémov;

25. zdôrazňuje, že nový balík by mal prispieť k zlepšeniu prevencie, zisťovania, reakcie, pokiaľ ide o kybernetické incidenty, a mal by viesť k lepšej výmene informácií a koordinácii medzi členskými štátmi a Komisiou v oblasti hlavných kybernetických incidentov. To si bude vyžadovať skutočné partnerstvo medzi členskými štátmi, inštitúciami EÚ, miestnymi a regionálnymi orgánmi, súkromným sektorom a občianskou spoločnosťou;

26. domnieva sa, že vzhľadom na to, že narušenia bezpečnosti sú hrozbou pre služby vo verejnom záujme, napríklad pokiaľ ide o dopravné siete, miestne dodávky vody, elektrizačnú sústavu a dodávky energie, a keďže miestne a regionálne orgány využívajú a vlastnia mnohé digitálne informačné produkty a služby, musia zohrávať kľúčovú úlohu pri boji proti kybernetickej trestnej činnosti, zbieraní údajov, ktoré s ňou súvisia, a ochrane bezpečnosti údajov;

27. zdôrazňuje, že kybernetické útoky sa usilujú využiť jednu z piatich najväčších slabín digitálnych technológií, ktoré sú pre inteligentné mestá a regióny rozhodujúce. Medzi tieto slabiny patria: slabá softvérová bezpečnosť a šifrovanie údajov, používanie nechránených pôvodných systémov a slabá údržba, veľa vzájomných prepojení a rozsiahle a komplexné plochy útoku, kaskádové efekty, ktorými si do veľkej miery vzájomne prepojené subjekty rýchlo odovzdávajú nepriaznivé dôsledky, a mnohoraké slabiny vyplývajúce z ľudských chýb a úmyselného poškodzovania zo strany zamestnancov;

28. zdôrazňuje, že v dôsledku týchto slabín z hľadiska bezpečnosti pri vytváraní údajov vzrástol počet kybernetických útokov na dôležitú mestskú infraštruktúru a systémy riadenia, čo má dôsledky aj pre ochranu a bezpečnosť ľudí. Je nevyhnutné vytvoriť širší súbor systémových a koordinovaných intervencií, ktorý bude zahŕňať zmierňovanie a prevenciu a zabezpečiť uplatňovanie v praxi prostredníctvom trhových iniciatív a regulácie a presadzovania predpisov zo strany verejnej správy;

29. zdôrazňuje, že bezpečnosť internetu vecí je veľmi premenlivá, pričom niektoré systémy nemajú šifrovanie alebo užívateľské mená a heslá a ďalšie sa môžu ľahko nakaziť malvérom alebo v nich môže dôjsť k zmenám firmvéru. Vzhľadom na svoju komplexnú prepojenosť predstavuje internet vecí rozsiahlu plochu pre kybernetické útoky a má množstvo slabín;

30. zastáva názor, že v rámci orgánov regionálnej a miestnej správy a verejnej služby, resp. medzi prevádzkovateľmi infraštruktúry, by sa mali navrhnuť podrobné školenia o bezpečnosti, ktoré by sa realizovali vo všetkých organizáciách, ale najmä v tých, ktoré sa podieľajú na elektronickom verejnom obstarávaní, zavádzaní a každodennom prevádzkovaní technológií inteligentných miest;

31. zasadzuje sa za rozšírenie a prehĺbenie stratégií na zmiernenie dôsledkov, ktoré by mali zahŕňať bezpečnosť pri vývoji ako prístup, ktorý sa bude skutočne uplatňovať v každom budúcom obstarávaní v súvislosti s inteligentnými mestami a regiónmi. Takéto stratégie by mali obsahovať komplexné posúdenie existujúcej mestskej infraštruktúry a informačných systémov a opravy nedostatkov v bezpečnosti alebo náhradu, vytváranie tímov zodpovedných za základnú bezpečnosť a tímov reakcie na núdzové počítačové situácie v rámci správy mesta, ktoré by mali špecializované zručnosti a povinnosti presahujúce všeobecnú správu systémov IT. Okrem toho by sa mala výrazne zmeniť odborná príprava a kontinuálny profesijný rozvoj v oblasti bezpečnosti vo verejnej i v obchodnej sfére;

Rozvinúť generovanie tokov údajov

32. zdôrazňuje, že generovanie osobných údajov vyvoláva otázky vo všetkých oblastiach politiky miestnej a regionálnej verejnej správy. miestne a regionálne orgány sú tvorcami a prevádzkovateľmi údajov, pričom tieto údaje majú prierezový charakter a týkajú sa oblastí bezpečnostnej a právnej politiky, hospodárstva, komunikácie, vzdelávania, zdravotníctva, verejnej správy, dopravy, životného prostredia či ochrany spotrebiteľov;

33. zdôrazňuje, že predpokladmi skutočnej kontroly nad údajmi na trhu sú výsledovateľnosť a jednoznačná identifikácia zdrojov údajov. Na vytvorenie dôvery v tento systém môžu byť potrebné spoľahlivé a možno aj štandardizované protokoly na trvalú identifikáciu zdrojov údajov;

34. podporuje myšlienku, že miestnym a regionálnym orgánom by sa mal poskytnúť prístup k údajom v prípadoch „všeobecného záujmu“, čím by sa výrazne zlepšilo fungovanie verejného sektora, napríklad optimalizácia systémov riadenia dopravy na základe údajov v reálnom čase zo súkromných vozidiel;

35. súhlasí s tým, že vo všetkých politických opatreniach sa musí zohľadniť táto hospodárska realita a právny rámec ochrany osobných údajov, pričom sa musia rešpektovať základné práva jednotlivcov;

36. zdôrazňuje, že v súčasnosti na miestnej, národnej ani na európskej úrovni neexistujú komplexné politické rámce pre nespracované strojovo generované údaje, ktoré sa nepovažujú za osobné údaje, ani pokiaľ ide o podmienky ich hospodárskej využiteľnosti a obchodovateľnosti;

37. upozorňuje, že by sa v záujme zvýšenia ochrany osobných údajov nemali stanovovať prílišné obmedzenia pre jednotlivcov, ktorí si uplatňujú právo na kontrolu svojich informácií a ktorí by mali byť schopní dať svoj súhlas, najmä vo vzťahu k miestnym a regionálnym orgánom;

38. poukazuje na kľúčovú zodpovednosť nezávislých orgánov pre ochranu osobných údajov a na nevyhnutnosť vytvoriť dodatočné stimulačné nástroje pre spracovateľov údajov s cieľom odmeniť ich úsilie o ochranu údajov, napr. odľahčením dôkazného bremena pre spracovateľov, ktorí rešpektujú náročné samoregulačné štandardy alebo etické kódexy;

39. žiada, aby sa vyjasnili právne neistoty v súvislosti s nespracovanými strojovo generovanými údajmi a nedostatočnou ochranou práv duševného vlastníctva. Mohlo by sa totiž stať, že tieto medzery v regulačnom rámci alebo právne neistoty budú zneužívané a že sa voči používateľom uplatnia neprimerané štandardné zmluvné podmienky alebo využijú technické prostriedky, ako napríklad chránené formáty alebo šifrovanie;

Zlepšiť interoperabilitu

40. súhlasí s tým, že nové otázky v rámci dátového hospodárstva sa týkajú prenosnosti iných ako osobných údajov, interoperability služieb s cieľom výmeny údajov a vhodných technických noriem na realizáciu účelnej prenosnosti.

41. uznáva záväzok podporovať vhodné normy na zlepšenie interoperability, prenosnosti a bezpečnosti cloudových služieb lepším začlením práce komunit otvorených zdrojov do procesu tvorby noriem na európskej úrovni;

42. víta spoľahlivý prístup k pravidlám prenosnosti vo forme noriem. uvedomuje si, že existujú možnosti zaviesť experimentálne prístupy, a žiada, aby boli miestne a regionálne orgány zapojené do spolupráce viacerých zainteresovaných strán vrátane tvorcov noriem, subjektov z odvetvia a technickej komunity;

43. trvá na tom, že pre rozvoj internetu vecí a bezproblémový tok údajov vo všetkých regiónoch je nevyhnutné širšie pochopenie interoperability ako niečoho, čo má význam nielen pre verejnú správu, ale aj pre všetky sektory. Jednoznačnými požiadavkami sú dostupnosť spoločných formátov, noriem a špecifikácií, a regióny v tejto oblasti prispievajú tým, že sa zaviazujú vo svojich administratívnych postupoch uplatňovať ustanovenia smerníc o informáciách, a najmä aktuálneho európskeho rámca interoperability (European Interoperability Framework);

44. podčiarkuje, že vzhľadom na zintenzívnenú dátovú spotrebu a pribúdanie súčasného využívania dát, rýchlosť nahrávania resp. sťahovania a nevyhnutnosť celoplošného pokrytia a prenosu takmer v reálnom čase, ktorý má zároveň zodpovedať potrebám a byť spoľahlivý, bude potrebné dať k dispozícii mimoriadne výkonné siete a širokopásmovú infraštruktúru, na ktoré je v celej Európe napojených stále viac koncových používateľov;

45. domnieva sa, že by bolo užitočné, keby Komisia prijala opatrenia zamerané na možnosti prepojenia a interoperability existujúcich alebo pripravovaných cloudov na celoštátnej, regionálnej a prípadne miestnej úrovni, pričom by sa mali využiť možnosti normalizácie. Súčasne zdôrazňuje, že je dôležité uskutočňovať na miestnej úrovni užitočné kroky s cieľom dosiahnuť účinné špecifikácie cloudových aplikácií;

46. upozorňuje, že účelná prenosnosť iných ako osobných údajov by si tiež vyžadovala zohľadnenie širších aspektov správy údajov vrátane transparentnosti pre používateľov, riadeného prístupu a interoperability na prepojenie rôznych platforiem spôsobmi, ktoré by stimulovali inováciu;

Záver

47. vyzýva, aby sa zaujal rozhodný koordinovaný prístup k posudzovaniu rizika spojeného s generovaním údajov, najmä takého, ktoré by mohlo mať nepriaznivý vplyv na rozvoj dátového hospodárstva EÚ a prevádzkovanie cezhraničných služieb v oblasti údajov a technológií na vnútornom trhu;

48. zdôrazňuje, že vo všetkých budúcich riešeniach by sa tiež mali zohľadňovať oprávnené záujmy účastníkov trhu vrátane miestnych a regionálnych orgánov, ktorí investujú do vývoja výrobkov, zabezpečujú spravodlivú návratnosť investícií, a prispievajú tak k inovácii. Zároveň by sa každým budúcim riešením malo zabezpečiť spravodlivé spoločné využívanie výhod medzi držiteľmi a spracovateľmi údajov a poskytovateľmi aplikácií v hodnotových reťazcoch;

49. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány môžu podporovať inováciu a konkurencieschopnosť v dátovom hospodárstve prostredníctvom personalizovaných riešení na strane dopytu a ponuky vrátane zavádzania širokopásmového pripojenia, digitálneho hospodárstva, digitálnej integrácie a elektronickej verejnej správy. Navyše poskytujú aj vzdelávacie a výcvikové zariadenia, vykonávajú iniciatívy v oblasti financovania z EÚ a uľahčujú prospešnú spoluprácu a výmenu skúseností s inými verejnými orgánmi, a to aj cez hranice;

50. vyzýva na vytvorenie platformy EÚ pre systémy generovania údajov, ktorá by bola podobná vznikajúcim platformám pre elektronickú verejnú správu a širokopásmové pripojenie;

51. na záver konštatuje, že mestá a regióny EÚ by si zaslúžili väčšie uznanie za svoj podiel na realizácii udržateľnej digitálnej agendy a budovaní dátového hospodárstva. Miestne a regionálne orgány patria medzi hlavných adresátov odporúčaní tejto agendy a musia sa považovať za dôležitých aktérov a partnerov pri jej vykonávaní.

V Bruseli 11. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

**Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európsky pilier sociálnych práv a Diskusný dokument
o sociálnom rozmere Európy**

(2018/C 054/10)

Spravodajca: Mauro D'Attis (IT/EELS) člen obecnej rady, Roccafronza (Messina)

Referenčné dokumenty: Návrh medziinštitucionálneho vyhlásenia Európskeho piliera sociálnych práv

COM(2017) 251 final

Diskusný dokument o sociálnom rozmere Európy

COM(2017) 206 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Návrh vyhlásenia

Piaty odsek preambuly – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Charta základných práv Európskej únie, ktorá bola prvýkrát vyhlásená 7. decembra 2000 na zasadnutí Európskej rady v Nice, zabezpečuje a podporuje viaceré základné zásady, ktoré sú nevyhnutné pre európsky sociálny model. Ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram Únie, ako aj členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie.	Charta základných práv Európskej únie, ktorá bola prvýkrát vyhlásená 7. decembra 2000 na zasadnutí Európskej rady v Nice, zabezpečuje a podporuje viaceré základné zásady, ktoré sú nevyhnutné pre európsky sociálny model. Ustanovenia Charty základných práv sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené inštitúciám, orgánom, úradom a agentúram Únie, ako aj členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie.

Zdôvodnenie

Na zdôraznenie toho, že v celom odseku sa hovorí o Charte základných práv.

Pozmeňovací návrh 2

Návrh vyhlásenia

Siedmy odsek preambuly – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Európsky parlament požadoval pevný Európsky pilier sociálnych práv, ktorý by posilnil sociálne práva a priniesol pozitívny vplyv na životy ľudí v krátkodobom a strednodobom horizonte a umožnil podporu budovania Európy v 21. storočí. Európska rada zdôraznila, že treba prioritne riešiť hospodársku a sociálnu neistotu, a vyzvala k vytvoreniu sľubnej budúcnosti pre všetkých, k ochraňovaniu nášho spôsobu života a k poskytovaniu lepších príležitostí mladým ľuďom. Vedúci predstavitelia 27 členských štátov a Európskej rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie sa v Rímskom programe zaviazali usilovať sa o sociálnu Európu. Tento záväzok je založený na udržateľnom raste a podpore hospodárskeho a sociálneho pokroku, ako aj súdržnosti a zbližovaní a súbežnom presadzovaní integrity vnútorného trhu. Sociálni partneri sa zaviazali naďalej prispievať k Európe, ktorá sa stará o svojich pracovníkov a podniky.	Európsky parlament požadoval pevný Európsky pilier sociálnych práv, ktorý by posilnil sociálne práva a priniesol pozitívny vplyv na životy ľudí v krátkodobom a strednodobom horizonte a umožnil podporu budovania Európy v 21. storočí. Európska rada zdôraznila, že treba prioritne riešiť hospodársku a sociálnu neistotu, a vyzvala k vytvoreniu sľubnej budúcnosti pre všetkých, k ochraňovaniu nášho spôsobu života a k poskytovaniu lepších príležitostí mladým ľuďom. Vedúci predstavitelia 27 členských štátov a Európskej rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie sa v Rímskom programe zaviazali usilovať sa o sociálnu Európu. Tento záväzok je založený na udržateľnom raste a podpore hospodárskeho a sociálneho pokroku, ako aj súdržnosti a zbližovaní a súbežnom presadzovaní integrity vnútorného trhu, pričom sa zohľadňujú rozdiely medzi systémami jednotlivých krajín, ako aj kľúčová úloha sociálnych partnerov. Sociálni partneri sa zaviazali naďalej prispievať k Európe, ktorá sa stará o svojich pracovníkov a zamestnávateľov.

Zdôvodnenie

Doplnenie slúži na zdôraznenie zásad Rímskeho vyhlásenia (bod 3), medzi ktoré patrí aj zohľadnenie rozdielnosti systémov jednotlivých krajín.

Pozmeňovací návrh 3

Návrh vyhlásenia

Siedmy odsek preambuly – vložiť nový odsek

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Komisia, Rada a Európsky parlament pri svojej práci v súvislosti s Európskym pilierom sociálnych práv zohľadnia medziinštitucionálnu dohodu o lepšej tvorbe práva.

Zdôvodnenie

Komisia by sa mala držať dohody s Radou a Európskym parlamentom a nezavádzať žiadne právne predpisy EÚ, ktoré nie sú potrebné

Pozmeňovací návrh 4

Návrh vyhlásenia

Jedenásty odsek preambuly – vložiť nový odsek

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>Vytvorenie európskeho piliera sociálnych práv a postupné zavádzanie európskej sociálnej agendy musí podporovať realizáciu udržateľnej a inkluzívnej Európy, posilniť boj proti sociálnym a územným nerovnostiam a prispieť k vytvoreniu sociálneho trhového hospodárstva.</i>

Zdôvodnenie

Výbor regiónov zdôrazňuje dlhodobé ciele vytvorenia piliera sociálnych práv, ktoré musia vybudovať súdržnejšiu Európu, ktorá bude viac zohľadňovať potreby občanov v ich sociálnom rozmere.

Pozmeňovací návrh 5

Návrh vyhlásenia

Jedenásty odsek preambuly – vložiť nový odsek

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>Európsky pilier sociálnych práv je jadrom silnej európskej sociálnej agendy, v rámci ktorej sa konkurencieschopnosť a sociálna spravodlivosť navzájom dopĺňajú. V tomto kontexte je pri plnom rešpektovaní tradícií a praktík členských štátov základným prvkom snaha dosiahnuť spravodlivé mzdy, ktoré zabránia chudobe pracujúcich a zaručia dôstojný príjem v súlade so zvýšením produktivity.</i>

Zdôvodnenie

Výbor regiónov už zdôraznil dôležitosť silnej európskej sociálnej agendy, ktorej základným prvkom sú spravodlivé mzdy, hoci túto oblasť považuje za výlučnú právomoc členských štátov⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Stanovisko VR na tému Európsky pilier sociálnych práv (CdR 2868/2016).

Pozmeňovací návrh 6

Návrh vyhlásenia

Dvanásty odsek preambuly – vložiť nový odsek

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>Vzhľadom na zvyšovanie miery nezamestnanosti mladých ľudí a počtu chudobných ľudí alebo ľudí ohrozených chudobou, ku ktorému došlo v poslednom období, európsky pilier sociálnych práv zohľadňuje aj potrebu udržateľným spôsobom znížiť chudobu, podporiť sociálne začlenenie a bojovať proti nezamestnanosti mladých ľudí.</i>

Zdôvodnenie

Výbor regiónov už zdôraznil, že je dôležité konať, čo by sa malo zdôrazniť a zväziť aj v rámci dlhodobejšieho programovania, ako je príslušný pilier ⁽²⁾.

Pozmeňovací návrh 7

Návrh vyhlásenia

Sedemnásty odsek preambuly – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Dodržiavanie Európskeho piliera sociálnych práv je spoločným záväzkom a zodpovednosťou Únie, jej členských štátov a sociálnych partnerov. Zásady a práva stanovené v Európskom pilieri sociálnych práv by sa mali vykonávať tak na úrovni Únie, ako aj na úrovni členských štátov v rámci ich príslušných právomocí a v súlade so zásadou subsidiarity.	Dodržiavanie Európskeho piliera sociálnych práv je spoločným záväzkom a zodpovednosťou Únie, jej členských štátov, miestnych a regionálnych orgánov a sociálnych partnerov. Zásady a práva stanovené v Európskom pilieri sociálnych práv by sa mali vykonávať tak na úrovni Únie, ako aj na úrovni členských štátov v rámci ich príslušných právomocí a v súlade so zásadou subsidiarity, pričom treba zohľadniť rozdiely medzi systémami jednotlivých krajín, ako aj kľúčovú úlohu sociálnych partnerov.
	Európska únia a členské štáty musia spolupracovať v snahe zabezpečiť finančné zdroje potrebné na implementáciu piliera sociálnych práv.

Zdôvodnenie

Nemožno prehliadať úsilie a zodpovednosť miestnych a regionálnych orgánov pri riešení otázok spadajúcich do ich priamej právomoci, hoci treba zároveň zohľadniť rozdiely medzi systémami jednotlivých štátov. Okrem toho musia byť zaručené primerané zdroje na financovanie implementácie.

⁽²⁾ Stanovisko VR na tému Európsky pilier sociálnych práv (CdR 2868/2016).

Pozmeňovací návrh 8

Návrh vyhlásenia

Sedemnásty odsek preambuly – vložiť nový odsek

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>Miestne a regionálne orgány sú podporované v ich úsilí o vykonávanie primeraných politík v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky vrátane podpory a rozvoja politík na zosúladenie pracovného a súkromného života a prístupu na trh práce v súlade s nedávnym návrhom Komisie.</i>

Zdôvodnenie

Jasný odkaz na to, čo už VR vyjadril v jednom zo svojich predchádzajúcich stanovísk ⁽³⁾.

Pozmeňovací návrh 9

Návrh vyhlásenia

Dvadsiaty odsek preambuly – vložiť nový odsek

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť výrazne podporuje realizáciu sociálneho piliera, lebo predstavuje jednu z najdôležitejších a rozsiahlych politík EÚ, keďže výrazne prispieva prostredníctvom solidarity k posilňovaniu EÚ ako celku.</i>

Zdôvodnenie

Jasný odkaz na to, čo už VR vyjadril v jednom zo svojich predchádzajúcich stanovísk ⁽⁴⁾.

Pozmeňovací návrh 10

Návrh vyhlásenia

Kapitola I bod 1 – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Každý má právo na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie, aby si udržal a získal zručnosti, ktoré mu umožnia plne sa zapojiť do života spoločnosti a úspešne zvládať zmeny postavenia na trhu práce.	a) Každý má právo na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie, aby si udržal a získal zručnosti, ktoré mu umožnia plne sa zapojiť do života spoločnosti a úspešne zvládať zmeny postavenia na trhu práce.

⁽³⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému *Budúcnosť politiky súdržnosti po roku 2020* (CDR 1814/2016).

⁽⁴⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému *Budúcnosť politiky súdržnosti po roku 2020* (CDR 1814/2016).

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	b) <i>Deti a mladí ľudia zo sociálne a ekonomicky najzraniteľnejších skupín majú právo na špecifické opatrenia na podporu ich úspechu v škole, ktoré by prispeli k zlepšeniu rovnosti príležitostí vo vzdelávaní a sociálnej oblasti.</i> c) <i>Každý má právo na kvalitné stáže a/alebo učňovskú prípravu, ktoré oprávňujú na spravodlivú odmenu a náležité poistné krytie.</i>

Zdôvodnenie

Týmto pozmeňovacím návrhom sa zavádzajú osobitné opatrenia na zlepšenie školských výkonov detí a mladých ľudí so sklonmi k asociálnemu správaniu. Týka sa aj zásadného aspektu vytvorenia spravodlivých podmienok pre štážistov a učňov.

Pozmeňovací návrh 11

Návrh vyhlásenia

Kapitola I bod 4 písm. c) – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Nezamestnaní majú právo na personalizovanú, trvalú a dôslednú podporu. Dlhodobo nezamestnaní majú právo na hĺbkové individuálne posúdenie najneskôr v čase, keď obdobie ich nezamestnanosti dosiahne 18 mesiacov.	Nezamestnaní majú právo na personalizovanú, trvalú a dôslednú podporu, a to najmä odbornú prípravu zodpovedajúcu ich zručnostiam, osobným a pracovným skúsenostiam, schopnostiam a motivácii. Dlhodobo nezamestnaní majú právo na hĺbkové individuálne posúdenie najneskôr v čase, keď obdobie ich nezamestnanosti dosiahne 18 mesiacov.

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 12

Návrh vyhlásenia

Kapitola II bod 5 písm. d) – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Treba zamedziť pracovnoprávnym vzťahom, ktoré vedú k neistým pracovným podmienkam, okrem iného zákazom zneužívania atypických zmlúv. Každá skúšobná lehota by mala trvať primeraný čas.	Treba podporovať všetky pracovnoprávne vzťahy, ktoré zahŕňajú riadne upravené pracovné podmienky a skúšobné lehoty primeranej dĺžky, čím sa zabráni šíreniu neistých foriem zamestnania.

Zdôvodnenie

Nedefinuje sa, čo sú „neisté“ pracovné podmienky. Miestne a regionálne samosprávy by sa mohli ako zamestnávateľia dostať pod veľký tlak pri poskytovaní primeraných služieb, keby sa zakázali čiastočné úväzky, pracovné zmluvy na dobu určitú, ako aj využívanie príležitostných pracovníkov.

Pozmeňovací návrh 13

Návrh vyhlásenia

Kapitola II bod 6 – vložiť nový bod za bod 6 písm. a)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>Treba podporovať opatrenia na zabezpečenie spravodlivých miezd viazaných na produktivitu v súlade s postupmi v rámci každého členského štátu.</i>

Zdôvodnenie

Výbor regiónov už zdôraznil dôležitosť silnej európskej sociálnej agendy, ktorej základným prvkom sú spravodlivé mzdy ⁽⁵⁾. V tejto oblasti má EÚ len koordinačné právomoci, ale môže podporiť jej vykonávanie.

Pozmeňovací návrh 14

Návrh vyhlásenia

Kapitola II bod 6 písm. b) – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Treba zaručiť primerané minimálne mzdy, ktoré vzhľadom na vnútroštátne hospodárske a sociálne podmienky zabezpečia uspokojenie potrieb pracovníkov a ich rodín , pri zachovaní prístupu k zamestnanosti a stimulov na hľadanie práce. Treba zamedziť chudobe pracujúcich.	Treba zaručiť primerané minimálne mzdy, pričom treba zohľadniť rozdiely medzi systémami jednotlivých krajín, ako aj kľúčovú úlohu sociálnych partnerov , pri zachovaní prístupu k zamestnanosti a stimulov na hľadanie práce. Treba zamedziť chudobe pracujúcich.

Zdôvodnenie

Potreby rodín sa môžu veľmi odlišovať. Mzda by sa nemala stanovovať na základe potrieb či príjmov ostatných členov rodiny. Rozhodujúcim kritériom by malo byť, že zamestnanec dostane mzdu, ktorá zodpovedá aktuálnym, a to hospodárskym aj sociálnym, trhovým podmienkam.

⁽⁵⁾ Stanovisko VR na tému Európsky pilier sociálnych práv (CdR 2868/2016).

Pozmeňovací návrh 15

Návrh vyhlásenia

Kapitola II bod 6 písm. c) – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Všetky mzdy treba stanoviť transparentným a predvídateľným spôsobom v súlade s vnútroštátnou praxou a pri rešpektovaní autonómie sociálnych partnerov.	Všetky mzdy treba stanoviť transparentným a predvídateľným spôsobom v súlade s vnútroštátnou praxou a pri rešpektovaní autonómie sociálnych partnerov. Treba zabrániť rozdielom v odmeňovaní medzi mužmi a ženami.

Zdôvodnenie

Treba sa zaoberať diskrimináciou na základe pohlavia, pokiaľ ide o mzdy.

Pozmeňovací návrh 16

Návrh vyhlásenia

Kapitola II bod 9 – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Rovnováha medzi pracovným a súkromným životom Rodičia a osoby s opatrovateľskými povinnosťami majú právo na primeranú dovolenku, pružné formy organizácie práce a prístup k opatrovateľským službám. Ženy a muži majú rovnaký prístup k osobitným dovolenkám, aby si mohli plniť svoje opatrovateľské povinnosti, a treba ich motivovať k tomu, aby ich vyvážené využívali.	Rovnováha medzi pracovným a súkromným životom Rodičia a osoby s opatrovateľskými povinnosťami majú právo na primeranú dovolenku, pružné formy organizácie práce a prístup k opatrovateľským službám. Ženy a muži majú rovnaký prístup k osobitným dovolenkám, aby si mohli plniť svoje opatrovateľské povinnosti, a treba ich motivovať k tomu, aby ich vyvážené využívali. Treba podporovať opatrenia na motivovanie k rodičovstvu a na zvýšenie miery pôrodnosti ⁽⁶⁾.

Zdôvodnenie

Je dôležité, aby sa neprehliadali prekážky budovania rodiny a potreba podporovať zvyšovanie miery pôrodnosti Európanov v súvislosti s demografickou výzvou, čo vyplýva z analýzy v jednom z predchádzajúcich stanovísk Európskeho výboru regiónov.

⁽⁶⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému *Odpoveď EÚ na demografickú výzvu* (CDR 40/2016).

Pozmeňovací návrh 17

Návrh vyhlásenia

Kapitola II bod 10 – vložiť nový bod za bod 10 c)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	d) Pracovníci majú právo na to, aby sa mimo pracovnej doby nezapájali do pracovnej elektronickej komunikácie.

Zdôvodnenie

Technologický vývoj zmazáva hranice medzi pracovným a mimopracovným časom, a preto je právo na odpojenie dôležitým aspektom pracovných práv.

Pozmeňovací návrh 18

Návrh vyhlásenia

Kapitola III bod 15 písm. a) – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
a) Pracovníci a samostatne zárobkovo činné osoby na dôchodku majú právo na dôchodok, ktorý zodpovedá ich príspevkom a zaručuje primeraný príjem. Ženy a muži musia mať rovnaké príležitosti na získanie dôchodkových práv.	a) Pracovníci a samostatne zárobkovo činné osoby na dôchodku majú právo na dôchodok, ktorý zodpovedá ich príspevkom a zaručuje primeraný príjem. Ženy a muži musia mať rovnaké príležitosti na získanie dôchodkových práv a rozdiely v dôchodkoch by sa mali riešiť prostredníctvom opatrení na odstraňovanie nerovností v každodennom živote, ktoré bránia ženám prispievať do dôchodkových systémov toľko, koľko muži.

Zdôvodnenie

Kompromisné znenie.

Pozmeňovací návrh 19

Návrh vyhlásenia

Kapitola III bod 19 – vložiť nový bod

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Integrácia utečencov a legálnych migrantov Efektívnu integráciu utečencov, maloletých bez sprievodu a migrantov s riadnym povolením na pobyt treba podporovať ako úlohu, ktorá je nevyhnutná pre fungujúcu modernú sociálnu Európu, a to okrem iného prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom identifikovať ich individuálny potenciál a uľahčiť ich integráciu.

Zdôvodnenie

V pilieri sa neuvádza nijaký odkaz na utečencov, maloletých bez sprievodu a migrantov s riadnym povolením na pobyt, v súvislosti s ktorými je potrebné zdôrazniť snahu o ich účinnú integráciu.

Pozmeňovací návrh 20

Návrh vyhlásenia

Kapitola III bod 20 – zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Prístup k základným službám Každý má právo na prístup ku kvalitným základným službám vrátane dodávky vody, sanitácie, energie, dopravy, finančných služieb a digitálnych komunikácií. Ľuďom v núdzi treba poskytnúť podporu na prístup k týmto službám.	Prístup k službám všeobecného hospodárskeho záujmu a základným službám a) Každý má právo na prístup ku kvalitným a cenovo dostupným službám všeobecného hospodárskeho záujmu, ako sú sociálne služby, bez toho, aby boli dotknuté právomoci členských štátov poskytovať, obstarávať a organizovať tieto služby. Ľuďom v núdzi treba poskytnúť podporu na prístup k týmto službám. b) Každý má právo na prístup ku kvalitným a cenovo dostupným základným službám vrátane dodávky vody, sanitácie, energie, dopravy, finančných služieb a digitálnych komunikácií. Ľuďom v núdzi treba poskytnúť podporu na prístup k týmto službám.

Zdôvodnenie

Poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu je základným nástrojom sociálnej súdržnosti.

Pozmeňovací návrh 21

Návrh vyhlásenia

Kapitola III bod 20 – vložiť nový bod

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Prístup k umeniu a kultúre Každý má právo na prístup k umeniu a kultúre.

Zdôvodnenie

V rámci piliera sa neuvádza žiadny odkaz na prístup k umeniu a kultúre, ktoré sú kľúčovým prvkom sociálnej súdržnosti a sú zásadné pre boj proti marginalizácii a chudobe. Voľný prístup k umeniu a kultúre napomáha v boji proti radikalizácii.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. víta vytvorenie sociálneho piliera ako nevyhnutné doplnenie politickej, hospodárskej a menovej únie a príspevok k správaniu uplatňovaniu horizontálnej sociálnej doložky ⁽⁷⁾, čo umožní realizovať udržateľnú a inkluzívnu Európu, ktorá posilňuje postavenie svojich občanov a podporuje rovnosť príležitostí;
2. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia výslovne uviedla, že plnenie cieľov piliera je spoločnou zodpovednosťou Únie, členských štátov a sociálnych partnerov ⁽⁸⁾, pričom úplne obišla zodpovednosť a právomoci, ktorú majú v tejto veci miestne a regionálne orgány;
3. opätovne zdôrazňuje význam silnej európskej sociálnej agendy, v rámci ktorej sa konkurencieschopnosť a sociálna spravodlivosť navzájom dopĺňajú ⁽⁹⁾, aby sa zabránilo akejkoľvek forme sociálneho dampingu a aby sa zabezpečila väčšia zamestnanosť. Pripomína v tejto súvislosti záväzok obsiahnutý v preambule Zmluvy o Európskej únii „podporovať hospodársky a sociálny pokrok svojich národov“ a zabezpečiť, „aby bol rozvoj hospodárskej integrácie sprevádzaný súčasným pokrokom v iných oblastiach“;
4. zdôrazňuje pridanú hodnotu, ktorú poskytujú miestne a regionálne orgány pri vytváraní a vykonávaní sociálno-hospodárskych politík, ktoré prispievajú k väčšej vzostupnej konvergencii a opätovne zdôrazňuje svoju požiadavku, aby európsky pilier sociálnych práv podporoval úsilie miestnych a regionálnych orgánov zavádzať vhodné politiky v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky ⁽¹⁰⁾;
5. víta cieľ Komisie, podľa ktorého sa pri formovaní európskych politík budú vo zvýšenej miere zohľadňovať ciele sociálnej politiky a stanovovať (minimálne) normy sociálnej politiky, ktoré budú EÚ a členské štáty dodržiavať v súlade so svojimi príslušnými právomocami;
6. opätovne vyzýva na primeranú koordináciu hospodárskych a sociálnych politík na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni ⁽¹¹⁾, čím sa zabezpečí lepšie zastúpenie územného rozmeru ⁽¹²⁾;
7. prehĺbenie sociálneho rozmeru umožní posilniť projekt EÚ a zapojiť občanov do obnoveného projektu, vďaka čomu sa s ním budú môcť väčšmi stotožniť;
8. konštatuje, že hospodárske a sociálne politiky EÚ by mali zvýšiť jej dlhodobý rastový potenciál podporou produktivity a konkurencieschopnosti európskych podnikov ako aj zručností pracovníkov;
9. poukazuje na to, že sociálny pilier musí prispieť k zníženiu chudoby a sociálneho vylúčenia a k zníženiu nezamestnanosti, najmä mládeže, bojom proti všetkým možným sociálnym nerovnostiam ⁽¹³⁾ vrátane rodových nerovností. Do tohto kontextu zapadá európsky systém poistenia v nezamestnanosti ⁽¹⁴⁾ ako jeden z prvých spoločných nástrojov na zvládnutie kríz zamestnanosti;
10. pripomína, že kríza zamestnanosti viedla k značnej dlhodobej nezamestnanosti, v boji proti ktorej je potrebné nasadiť vhodné aktívne politiky, použiť odbornú prípravu na rekvalifikáciu týchto pracovníkov a podľa potreby poskytnúť aj finančnú podporu;

⁽⁷⁾ Článok 9 ZFEÚ.

⁽⁸⁾ COM(2017) 251 final, sedemnásty odsek preambuly.

⁽⁹⁾ Stanovisko VR na tému *Európsky pilier sociálnych práv* (CdR 2868/2016).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko VR na tému *Európsky pilier sociálnych práv* (CdR 2868/2016).

⁽¹¹⁾ Stanovisko VR na tému *Sociálny rozmer hospodárskej a menovej únie* (CDR 6863/2013).

⁽¹²⁾ Uznesenie k pracovnému programu Európskej komisie na rok 2016 (COR-2015-5929).

⁽¹³⁾ Stanovisko VR na tému *Európsky pilier sociálnych práv* (CdR 2868/2016).

⁽¹⁴⁾ Návrh talianskej vlády o zavedení európskej podpory v nezamestnanosti.

11. poukazuje na to, že politika hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, ktorá je jednou z najdôležitejších a najrozsiahlejších politík EÚ⁽¹⁵⁾, musí výrazne prispieť k realizácii sociálneho piliera;

12. zdôrazňuje, že sociálne investície predstavujú investície do budúcnosti a nemožno ich interpretovať len ako verejné výdavky;

13. zdôrazňuje, že je potrebné koordinovať stratégie a ciele, ktoré by mali existovať medzi sociálnym pilierom a Európskym sociálnym fondom;

Konkrétne odporúčania

14. súhlasí s cieľom Komisie zvýšiť zamestnanosť a zabezpečiť vhodné podmienky na to, aby podniky vytvárali viac kvalitnejších pracovných miest v EÚ;

15. opakuje svoju žiadosť o posilnenie sociálneho rozmeru EÚ a hospodárskej a menovej únie; dúfa, že legislatívny návrh európskeho piliera sociálnych práv umožní, aby sa riešili pracovné práva a pracovná mobilita na meniacom sa trhu práce, pričom sa zároveň zohľadní zásada subsidiarity⁽¹⁶⁾;

16. opätovne zdôrazňuje význam silnej európskej sociálnej agendy, v rámci ktorej sa konkurencieschopnosť a sociálna spravodlivosť navzájom dopĺňajú⁽¹⁷⁾, aby sa zabránilo akejkoľvek forme sociálneho dampingu a aby sa zabezpečila väčšia zamestnanosť;

17. opätovne pripomína, že akýkoľvek verejný alebo súkromný zásah musí zohľadňovať miestne a regionálne špecifiká, demografické výzvy a pretrvávajúcu vysokú mieru nezamestnanosti mladých ľudí, pričom zdôrazňuje dôležitosť rozšírenia výhod „Záruky pre mladých ľudí“ na ľudí do 30 rokov⁽¹⁸⁾ a zaviesť tento systém ako stály prvok európskej politiky v oblasti zamestnanosti s udržateľným a adekvátnym financovaním z európskych a vnútroštátnych fondov;

18. poukazuje na to, že rýchle a hlboké zmeny, od starnutia obyvateľstva po nové modely rodinného života, od digitalizácie po nové formy práce, ako aj vplyv globalizácie a urbanizácie, musia sledovať cieľ lepšej a trvalej odbornej prípravy, prispôsobovania zručností a aktívnej podpory talentov, politik aktívneho starnutia, rovnováhy medzi pracovným a rodinným životom, a to aj prostredníctvom vhodných rodinných politík⁽¹⁹⁾ a politík v oblasti vzdelávania a zamestnanosti;

19. opätovne zdôrazňuje dôležitosť toho, aby sa potreby trhu práce, ktoré majú územný rozmer, zosúladovali so zručnosťami, a v tejto súvislosti zdôrazňuje úlohu, ktorú zohrávajú miestne a regionálne orgány najmä vo vzdelávaní, odbornej príprave a podpore mladých podnikateľov⁽²⁰⁾;

20. podporuje preto zakotvenie práva na vzdelávanie, ako základného sociálneho a ľudského práva, do piliera sociálnych práv;

21. ďalej zdôrazňuje, že vzhľadom na situáciu v jednotlivých členských štátoch, regiónoch a obciach a dostupné zdroje, a keďže investície do ľudského kapitálu by sa mohli považovať za sociálne investície, by členské štáty mali mať podporu pri implementácii záruky získania zručností s cieľom zlepšiť príležitosti v oblasti zamestnanosti a dosiahnuť plné zapojenie nízko kvalifikovaných dospelých do spoločnosti v Európe⁽²¹⁾;

22. domnieva sa, že v záujme vytvorenia vyváženého a regulovaného trhu práce je dôležité zohľadňovať meniace sa pracovné podmienky (4.0), zamestnanecké vzťahy, ako aj ochranu pracovníkov vrátane práva na odpojenie. Na tento účel opätovne vyzýva, aby sa zriadila stála skupina na vysokej úrovni z predstaviteľov Komisie, Rady, Parlamentu a Výboru regiónov, s cieľom rozvinúť úvahu na európskej úrovni o vplyve digitalizácie a nových technológií a podporiť potrebné hospodárske a sociálne politiky, a to aj vrátane územných opatrení, ktoré sa ukážu vhodnými;

⁽¹⁵⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému *Budúcnosť politiky súdržnosti po roku 2020* (CDR 1814/2016).

⁽¹⁶⁾ Uznesenie o prioritách Európskeho výboru regiónov k pracovnému programu Európskej komisie na rok 2018 (2017/C 272/01).

⁽¹⁷⁾ Stanovisko VR na tému *Európsky pilier sociálnych práv* (CdR 2868/2016).

⁽¹⁸⁾ Stanovisko VR na tému *Balík opatrení v oblasti zamestnanosti mladých ľudí* (CDR 789/2013).

⁽¹⁹⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému *Odpoveď EÚ na demografickú výzvu* (CDR 40/2016).

⁽²⁰⁾ Stanovisko VR na tému *Usmernenia politik zamestnanosti členských štátov* (CDR 1419/2015).

⁽²¹⁾ Stanovisko VR na tému *Program pre nové zručnosti pre Európu* (COR-2016-04094).

23. poukazuje na to, že vzhľadom na vývoj pracovných podmienok ⁽²²⁾ je nevyhnutné rýchlo, ľahko a spoľahlivo uznať kvalifikácie odborníkov s vysokou mobilitou ⁽²³⁾;
24. zastáva názor, že pri nových formách zamestnávania alebo vymedzení nových spoločných európskych minimálnych noriem by sa mala vždy zohľadňovať primeraná úroveň sociálnej ochrany;
25. žiada, aby sa aj prostredníctvom odborného vzdelávania a odbornej prípravy venovala pozornosť cieľu účinnej integrácie utečencov, maloletých osôb bez sprievodu a migrantov s riadnym povolením na pobyt;
26. žiada, aby sa osobitná pozornosť venovala právnym aktom, ktoré sa týkajú vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ, ako sú právne akty v oblasti voľného pohybu pracovníkov v rámci Únie, koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia, fondov EÚ v oblasti zamestnanosti a sociálnych politík ⁽²⁴⁾;
27. požaduje používanie vhodnejších nástrojov na hodnotenie rozdielov na nadnárodnej úrovni, ako sú dodatočné spoľahlivé údaje o sociálnych otázkach na miestnej a regionálnej úrovni;
28. navrhuje, aby sa okamžite venovala pozornosť chudobe a sociálnemu vylúčeniu bez ohľadu na ich príčinu a kategóriu postihnutého obyvateľstva a zdôrazňuje potrebu výraznejších iniciatív na podporu rodín, na zabezpečenie trvalého upustenia od foriem sociálneho vylúčenia a na zvýšenie financovania sociálnej ochrany. Okrem toho víta stanovenie základného zaručeného príjmu za osvedčený postup, ktorý prijali mnohé miestne a regionálne orgány;
29. upozorňuje, že sociálny pilier sa musí venovať aj otázke sociálnej marginalizácie a vylúčenia, pričom prioritné postavenie by mali zaujímať politiky pre zdravotne postihnutých a mnohohodtné rodiny;
30. ľutuje, že európsky pilier sociálnych práv sa zaoberá bývaním len ako súčasťou sociálnych služieb. Domnieva sa, že primerané a cenovo dostupné bývanie pre všetkých musí byť nevyhnutnou podmienkou, ktorá môže viesť k väčšej sociálnej súdržnosti a prispievať k vytváraniu spoločenskostí, ktoré sú odolné voči sociálnej, hospodárskej a geografickej segregácii;
31. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť v spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi dostupnosť širokej siete nielen základných služieb, ale aj služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, vrátane sociálnych služieb, ktoré by boli kvalitné a cenovo dostupné;
32. vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom pozornosti k právu na prístup k umeniu a kultúre, ktoré je základom sociálnej súdržnosti a boja proti marginalizácii a chudobe ⁽²⁵⁾;
33. dôrazne pripomína Komisii a Rade, že je žiaduce zaviesť stimulačné opatrenia pre krajiny, ktoré zavádzajú štrukturálne reformy na dosiahnutie sociálnych cieľov stratégie Európa 2020 a na boj proti sociálnej nerovnováhe;
34. zdôrazňuje, že sociálny pokrok v Európe môže byť rovnomerne rozložený aj v krajinách mimo eurozóny ⁽²⁶⁾, ktoré nie sú príjemcami na začiatku sociálneho piliera; vyzýva Komisiu a Radu, aby na tento účel našli vhodné nástroje;
35. zdôrazňuje potrebu objasniť, ako môžu európske fondy podporiť realizáciu piliera ⁽²⁷⁾ a opakovane prízvukuje, že Európska únia a členské štáty budú musieť rátať s vyčlenením náležitých zdrojov na splnenie cieľov uvedených v pilieri;
36. vyzýva Komisiu, aby vypracovala koncepciu akčného programu sociálnej politiky zameraného na budúcnosť, ktorého súčasťou budú konkrétne opatrenia;

⁽²²⁾ Osobitný prieskum Eurobarometra 417, *Európsky priestor pre zručnosti a kvalifikácie* (European area of skills and qualifications).

⁽²³⁾ Modernizácia smernice o uznávaní odborných kvalifikácií (2013/55/EÚ).

⁽²⁴⁾ Pracovná skupina výboru EMPL Európskeho parlamentu – „V súčasnosti je v oblasti zamestnanosti, slobody pohybu pracovníkov a sociálnej politiky v platnosti približne 670 aktov EÚ (vrátane legislatívnych, delegovaných a vykonávacích aktov)“.

⁽²⁵⁾ Európska aliancia pre kultúru a umenie.

⁽²⁶⁾ Európska konfederácia nezávislých odborových zväzov.

⁽²⁷⁾ Európska sociálna sieť.

37. opätovne zdôrazňuje svoju požiadavku, aby európsky pilier sociálnych práv podporoval úsilie miestnych a regionálnych orgánov zaviesť vhodné politiky v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky ⁽²⁸⁾;
38. tvrdí, že je vhodné vybudovať spoľahlivé nástroje na meranie a sledovanie dosiahnutého pokroku ⁽²⁹⁾ a žiada o začlenenie protokolu o sociálnom pokroku pri akejkoľvek zmene Zmluvy s cieľom postaviť sociálne práva na rovnakú úroveň ako hospodárske práva ⁽³⁰⁾;
39. zdôrazňuje, že je potrebné posilniť sociálnu a občiansku hodnotu dobrovoľníctva ako prostriedku rozvoja a podpory územných celkov a aj ako nástroja sociálnej zodpovednosti a priamej účasti občanov.

V Bruseli 10. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁸⁾ Stanovisko VR na tému *Európsky pilier sociálnych práv* (CdR 2868/2016).

⁽²⁹⁾ <http://www.esn-eu.org/news/925/index.html>.

⁽³⁰⁾ https://www.etuc.org/press/trade-unions-fight-stronger-european-pillar-social-rights#.Wb_76WepWUm.

**Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Európska politika pre sanáciu budov a infraštruktúry
v záujme seizmickej odolnosti**

(2018/C 054/11)

Spravodajca: Vito Santarsiero (IT/SES), člen regionálneho zastupiteľstva regiónu Basilicata

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNŮV

1. konštatuje, že nedávne štúdie o seizmických rizikách v európskom kontexte (napríklad projekt SHARE ⁽¹⁾ financovaný v rámci 7. RP) síce potvrdzujú, že krajiny ako Taliansko, Grécko, Turecko a Rumunsko sa vyznačujú vyššou úrovňou seizmického rizika, ale poukazujú na to, že mierna úroveň rizika sa týka aj niektorých oblastí krajín, ako sú Francúzsko, Nemecko, Belgicko, Španielsko a Portugalsko, vrátane rizika vyplývajúceho z cunami;
2. konštatuje, že v členských krajinách Európskej únie (EÚ) sa nachádza veľký počet budov a infraštruktúr, ktoré si vyžadujú neustálu údržbu z dôvodu svojho štrukturálneho stavu, zmeny stavu okolitého prostredia a noriem, ktorými sa riadi stavebný sektor. Konkrétne pokiaľ ide o budovy, podľa údajov Eurostatu a Building Performance Institute Europe (BPIE) ⁽²⁾ bolo približne 40 % z 25 miliárd m² úžitkovej plochy, ktorá sa nachádza v krajinách EÚ 27 (plus Švajčiarsko a Nórsko), postavených pred rokom 1960;
3. konštatuje, že niekoľko krajín EÚ, najmä v oblasti Stredozemného mora, postihli v nedávnej minulosti ničivé seizmické udalosti, ktoré mali pre obyvateľstvo vážne dôsledky zo sociálneho aj hospodárskeho hľadiska. Táto bilancia je osobitne vážna v Taliansku, zasiahnutom v ostatných 50 rokoch viacerými zemetraseniami, ktoré zapríčinili celkovo viac ako 5 000 obetí na životoch a hospodárske škody odhadované na približne 150 miliárd EUR;
4. konštatuje, že z analýzy historických seizmických udalostí vykonanej na celom svete vyplýva, že počet obetí a rozloženie škôd súvisí prevažne s nedostatočnou odolnosťou stavieb a nepripravenosťou postihnutých spoločností, skôr než s intenzitou týchto udalostí;
5. zdôrazňuje, že pri analýze vplyvu zemetrasenia na miestne štruktúry a na bytový fond a infraštruktúru, ako aj na hospodárstvo a výrobu, sa ukázalo výrazné spomalenie a často aj úplné zastavenie procesov územného rastu;
6. zdôrazňuje, že na zaručenie bezpečnosti budov a infraštruktúrnych stavieb je potrebná kladná interakcia s regionálnymi politickými opatreniami a politikou súdržnosti a súlad s cieľmi Európskej únie v oblasti mestského a vidiekeho rozvoja;
7. zastáva názor, že európska politika pre sanáciu budov a infraštruktúry v záujme seizmickej odolnosti by mala vychádzať z prístupu založenom na viacúrovňovom riadení, ktorým sa budú koordinovať európske, štátne a regionálne právomoci v súlade so zásadou subsidiarity a zásadou proporcionality a analogicky ako pri postupe používanom v rámci mestskej agendy EÚ. V tejto súvislosti poukazuje na to, že úroveň EÚ má predovšetkým právomoc stanovovať technické normy, kým právomoc štátnej, regionálnej a miestnej úrovne sa týka hlavne stavebného zákona a územného plánovania;
8. poukazuje na to, že komplexné opatrenia na predchádzanie seizmickým rizikám predstavujú v súčasnosti pre EÚ prvoradú požiadavku z hľadiska bezpečnosti jej obyvateľov, zachovania historického a kultúrneho dedičstva, obmedzenia výdavkov vyplývajúcich zo škôd na majetku a zdraví, udržiavania podmienok pre rozvoj územia a investícií do rastu;

⁽¹⁾ www.share-eu.org

⁽²⁾ BPIE, 2011. *Europe's buildings under the microscope. A country-by-country review of the energy performance of buildings.*

9. zdôrazňuje, že predovšetkým miestne a regionálne orgány majú politickú a inštitucionálnu zodpovednosť za ochranu svojich občanov, pretože jednak predstavujú prvú úroveň riadenia na zabezpečenie záchranných operácií a operácií pomoci obyvateľstvu počas núdzovej situácie, jednak zohrávajú dôležitú úlohu pri plánovaní núdzovej pomoci a pri koncipovaní činnosti v rámci štruktúrálnej prevencie (opatrenia) a neštruktúrálnej prevencie (informovanosť);

10. zdôrazňuje tiež, že miestne a regionálne orgány ako inštitúcie najbližšie občanom môžu podnieť ďalšie zvyšovanie povedomia, pokiaľ ide o práva/povinnosti pri prevencii rizík a následný rozvoj aktívneho správania na zmiernenie rizika;

OPATRENIA NA ZMIERŇOVANIE SEIZMICKÉHO RIZIKA

11. nazdáva sa, že vzhľadom na vysoký počet súkromných a verejných budov a infraštruktúrnych stavieb, ktoré si vyžadujú zásah, treba vymedziť na základe jednotných kritérií (eurokód a pod.) klasifikáciu seizmickej odolnosti budov a infraštruktúry na európskej úrovni;

12. vyzýva Európsku komisiu, aby na celoeurópskej úrovni nabádala k dialógu s odvetvím poisťovníctva o tom, ako nájsť finančné stimuly v podobe zníženia poistného počas sanačných opatrení, a považuje za užitočné prehliť ekonomickú udržateľnosť a potenciálne prínosy, ktoré sa očakávajú z rozšírenia systému poistného krytia, a zaviesť opatrenia na spoločné znášanie rizika;

13. v záujme podpory rozvoja opatrení na zmiernenie rizika prostredníctvom zvýšenej informovanosti spoločností považuje za užitočné vymedziť a zreteľne informovať jednak o dôsledkoch prípadných zemetrasení, jednak predovšetkým o výhodách vyplývajúcich z realizácie sanačných opatrení, pokiaľ ide o zmiernenie vplyvov zo sociálneho (najmä strát na životoch) a z ekonomického hľadiska;

14. konštatuje, že je dôležité prehliť túto tému financovaním špecifických študijných činností, keďže zatiaľ nie sú k dispozícii žiadne presné metódy a výsledky, ktoré by sa dali jasne sprostredkovať zúčastneným stranám bez príslušných odborných znalostí (úradníkom, občanom atď.), pokiaľ ide o hlavné výhody, ktoré môžu vyplývať z realizácie preventívnych sanačných opatrení;

15. považuje za nevyhnutné, aby sa na optimalizáciu a náležité usmerňovanie úsilia po technickej a ekonomickej stránke na zníženie seizmického rizika existujúcich budov ako východisko ďalších činností podporovali významné verejné a súkromné iniciatívy na zisťovanie, spoznávanie a analýzu ohrozenia existujúcich štruktúr a aby sa stimulovali kampane na zber údajov slúžiacich na štatistické posudzovanie so stanovením priorít a jednotlivých postupov súbežne s normatívnym vývojom v odvetví a stimulačnými opatreniami alebo financovaním;

16. konštatuje, že skúsenosti niektorých členských štátov, napríklad Talianska, naznačujú, že starší majitelia nehnuteľností alebo majitelia „prázdninových domov“ nie sú veľmi ochotní investovať do príslušných opatrení. Preto sa zdá byť užitočné zaviesť osvetovú činnosť pre takéto kategórie spolu s formami stimulov, ktoré nie sú obmedzené len na „domy trvalého pobytu“. Uznáva požiadavku vypracovať opatrenia na analýzu a sanáciu existujúcich budov aj na základe štúdií a skúseností, pri ktorých sa jednotlivé budovy zasadzujú do rámca posudzovania ohrozenia komplexu budov alebo mestskej aglomerácie, čím sa rozpoznajú prípadné potenciálne problematické aspekty prevažujúce nad skutočnými podmienkami využívania budov;

17. konštatuje, že v európskych krajinách už prebieha rozsiahla sanácia verejných i súkromných budov s cieľom zabezpečiť zvýšenie energetickej hospodárnosti, ktorá je financovaná aj z prostriedkov EÚ, ale vo všeobecnosti tieto zásahy neriešia problém štruktúrálnej a seizmickej bezpečnosti;

18. naopak zdôrazňuje potrebu vykonávať účinnú sanáciu prostredníctvom integrovaných a udržateľných zásahov, ktoré by čo najmenej rušivým spôsobom dokázali zaručiť zvýšenie seizmickej odolnosti a zároveň aj zvýšenie energetickej hospodárnosti;

19. nazdáva sa, že zásadný význam má okrem štruktúrálnych preventívnych opatrení aj vývoj preventívnych „neštruktúrálnych opatrení“ s cieľom zlepšiť poznatky o seizmických rizikách vo všeobecnosti a konkrétne zvýšiť povedomie a aktívne zapojenie občanov;

20. nazdáva sa, že štrukturálne preventívne práce môžu mať okrem zmiernenia rizika pozitívny vplyv na životné prostredie, a to vďaka predĺženiu životnosti stavieb a následnému obmedzeniu demoličných a rekonštrukčných prác po zemetrasení, čo je cieľ, ktorý sa zdôrazňuje aj v európskom nariadení o stavebných výrobkoch (nariadenie (EÚ) č. 305/2011), kde sa oproti predchádzajúcej verzii (smernica 89/106/EHS) zaviedla siedma základná požiadavka na stavby nazvaná „Trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov“;

21. uznáva, že hoci si program sanácie budov v záujme seizmickej odolnosti vyžaduje značné zdroje a je obzvlášť zatažujúci v regiónoch a členských štátoch s vysokou a rozšírenou mierou seizmického rizika, všade prispieva k zamestnanosti a hospodárskemu rastu, osobitne k oživeniu stavebného trhu;

22. považuje za dôležité, aby sa sanácia budov v záujme seizmickej odolnosti riadila rámcom technických noriem na európskej úrovni, ktoré sa zaoberajú aj témou prispôsobenia existujúcich budov seizmickým rizikám na základe holistického prístupu s cieľom zabezpečiť bezpečnosť, robustnosť a trvanlivosť;

23. domnieva sa, že by bolo vhodné vytvoriť platformu EÚ pre výmenu poznatkov, skúseností a osvedčených postupov na rôznych úrovniach členských štátov EÚ;

NOVÁ EURÓPSKA POLITIKA NA ZMIERŇOVANIE SEIZMICKÉHO RIZIKA

24. podporuje a opakuje svoj postoj zdôraznený v stanovisku na tému Sendaiského rámca⁽³⁾, t. j. že vo všetkých projektoch EÚ v súvislosti s výstavbou nových infraštruktúr by sa mala zabezpečiť primeraná schopnosť odolávať katastrofám, pričom upozorňuje na to, že tento cieľ môže viesť k vyšším nákladom;

25. navrhuje, aby sa opisné parametre seizmického rizika daného územia, a analogicky riziká vyplývajúce z iných prírodných katastrof, ktoré by sa posúdili podľa náležite vymedzených kritérií, považovali za jednu z referencií pri rozdeľovaní prostriedkov EŠIF medzi regióny Európy; zdôrazňuje, že EÚ by mala požadovať, aby každá infraštruktúra vybudovaná z prostriedkov EŠIF alebo akéhokoľvek iného fondu Únie bola odolná voči katastrofám;

26. navrhuje, aby sa v právnych predpisoch EÚ umožnilo používanie EŠIF na prispôsobenie verejných i súkromných nehnuteľností, ako aj cestnej dopravnej i pomocnej infraštruktúry, ktorá má strategický význam pre krajiny EÚ, seizmickému riziku;

27. navrhuje, aby sa v akčnom pláne počítalo s renováciou všetkých budov spojených s verejným priestorom vrátane obytných. Verejný priestor by mal predstavovať bezpečné miesto v prípade núdzovej situácie a uvedená renovácia by mala byť súčasťou dlhodobej mestskej stratégie, v ktorej by mala byť zahrnutá možnosť premiestniť miestnych obyvateľov do verejných priestorov umožňujúcich ich ochranu;

28. vyzýva Európsku komisiu, aby v koordinácii s členskými štátmi a podľa potreby aj s miestnymi a regionálnymi orgánmi vypracovala akčný plán pre sanáciu budov a infraštruktúry v záujme seizmickej odolnosti v zmysle článku 5 ods. 5 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, a žiada členské štáty a miestne a regionálne orgány, aby naplno využívali podporu poskytovanú na túto investičnú prioritu v rámci operačných programov regionálneho rozvoja;

29. navrhuje, aby sa tým vyslal silný signál na podporu investícií na sanáciu budov a infraštruktúry v záujme seizmickej odolnosti, a to aj prostredníctvom spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom a s osobitným dôrazom na zachovanie kultúrneho a historického dedičstva, strategickú infraštruktúru a priemyselné a poľnohospodárske stavby a infraštruktúry;

30. žiada, aby sa podporili zvýšené investície do výskumu a inovácií v oblasti ochrany budov pred zemetrasením vrátane rozvoja rozsiahlych informačných a vzdelávacích programov;

31. vyzýva príslušné členské štáty a regióny, aby začlenili prispôsobenie existujúcich budov seizmickému riziku ako prioritu do svojich operačných programov pre regionálny rozvoj, s dôrazom na potrebu vyčleniť finančné zdroje, a to aj prostredníctvom vhodných stimulačných nástrojov na preventívne opatrenia s ohľadom na riziko zemetrasení;

⁽³⁾ Pozri stanovisko na tému *Akčný plán pre Sendaiský rámec na znižovanie rizika katastrof na roky 2015 – 2030*, NAT-VI/015, spravodajca: Adam Banaszak (EKR/PL).

32. domnieva sa, že treba zrealizovať návrhy uvedené v predchádzajúcich bodoch a zároveň by sa mali v záujme optimalizácie zdrojov a výsledkov zohľadniť mapy seizmického ohrozenia a rizika každej krajiny alebo regiónu. Preto navrhuje podporiť výskumnú činnosť zameranú na vypracovanie týchto máp a v prípade, že už existujú, na ich aktualizáciu;
33. domnieva sa, že akčný plán navrhnutý Európskou komisiou by bol vhodným nástrojom na ďalšiu podporu sanácie existujúcich stavieb v záujme seizmickej odolnosti ako priority operačných programov pre regionálny rozvoj v členských štátoch;
34. konštatuje, že spoločné opatrenia v tejto oblasti môžu byť účinnejšie ako čiastkové opatrenia, ktoré zaviedli jednotlivé členské štáty, a preto vyzýva na spoločné a koordinované úsilie v oblasti ochrany stavieb pred zemetraseniami a ich sanácie v záujme seizmickej odolnosti;
35. odporúča, aby sa v súlade s cieľmi stanovenými v rámci priority 1 Sendaiského rámca podnecovali a podporovali osvetové a informačné iniciatívy pre občanov, a to na celoštátnej aj miestnej úrovni, s cieľom podporiť šírenie kultúry prevencie.

V Bruseli 11. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Stratégia pre Európu v oblasti kozmického priestoru

(2018/C 054/12)

Spravodajca: Andres Jaadla (EE/ALDE), člen mestského zastupiteľstva Rakvere**Referenčný dokument:** Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia pre Európu v oblasti kozmického priestoru

COM(2016) 705 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

1. Ako sa uvádza v dokumente „Stratégia pre Európu v oblasti kozmického priestoru“, pre Európu je kozmický priestor dôležitý. Európa dosiahla početné úspechy v oblasti vesmírnych technológií, pričom má jedinečné kapacity pozorovania Zeme, ako aj v oblasti určovania geografickej polohy a v oblasti prieskumných misií. Vesmírne technológie, údaje a služby sa stali nevyhnutnou súčasťou každodenného života európskych občanov a musia sa systematicky rozvíjať ďalej.
2. Okrem toho treba zdôrazniť, že kozmický priestor má pre Európu strategický význam. Posilňuje úlohu Európy ako silného globálneho aktéra a je dôležitým prvkom aj v rámci jej bezpečnosti a obrany. Politika v oblasti kozmického priestoru môže pomôcť pri tvorbe pracovných miest a posilňovaní rastu a investícií v Európe. Investovanie do kozmického priestoru posúva hranice vedy a výskumu. VR preto plne podporuje požiadavku Európskeho parlamentu ⁽¹⁾ na vytvorenie komplexnej komunikačnej stratégie o výhodách vesmírnych technológií pre občanov a podniky.
3. Ide o to, aby sa našli konkrétne možnosti, ako môžu vesmírne technológie, údaje a služby podporiť rôzne politiky EÚ a ich hlavné politické priority, a to v oblastiach ako konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva, migračná politika, problematika zmena klímy, jednotný digitálny trh a udržateľné využívanie prírodných zdrojov.
4. Európsky výbor regiónov oceňuje, že Európska únia a Európska vesmírna agentúra (ESA) spojili svoje sily a posunuli Európsku spoluprácu v kozmickom priestore o krok vpred podpísaním spoločného vyhlásenia EÚ – ESA o spoločných predstavách a cieľoch 26. októbra 2016. ESA síce sleduje svoje vlastné, nezávislé ciele, ale spolupráca s členskými štátmi a inštitúciami EÚ vytvára synergie. Je chvályhodné, že EÚ a ESA dokázali zaujať spoločný postoj k dlhodobým víziám a cieľom ⁽²⁾, vďaka čomu majú k dispozícii koherentný rámec na uplatňovanie príslušných stratégií. Pri tejto spolupráci by sa malo za každú cenu zabrániť duplicite, resp. nekalej konkurencii.
5. Výbor regiónov oceňuje skutočnosť, že Európa a členské štáty disponujú Európskou vesmírnou agentúrou, ktorá má vyše päťdesiat rokov skúseností s budovaním európskych spôsobilostí na vývoj vesmírnych technológií a aplikácií vo všetkých oblastiach vesmírnych činností. Túto úlohu treba zachovať a posilniť v záujme sociálno-ekonomického rozvoja v regiónoch a okrem iného aj v súvislosti s inteligentnou špecializáciou.
6. VR je presvedčený, že stratégia EÚ v oblasti kozmického priestoru môže z dlhodobého hľadiska fungovať len vďaka aktívnemu zapojeniu všetkých členských štátov a že len tak sa dá zabezpečiť aj úspech európskeho kozmického priemyslu, pokiaľ ide o vytváranie rastu a zamestnanosti. To sa dá dosiahnuť prostredníctvom konkrétnych a cielených opatrení, ako aj osobitným zameraním na rozvoj kapacít a zapojením tých členských štátov, ktoré ešte len teraz vstupujú do vesmíru.

⁽¹⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu z 12. septembra 2017 o stratégii pre Európu v oblasti kozmického priestoru.

⁽²⁾ http://www.esa.int/About_Us/Welcome_to_ESA/Joint_statement_on_shared_vision_and_goals_for_the_future_of_Europe_in_space_by_the_EU_and_ESA.

7. Vzdelávanie inžinierov, technických pracovníkov a vedeckých pracovníkov má pre európsky priemysel rozhodujúci význam. Vytvorenie centier odbornosti a výnimočnosti, ako aj centier celoživotného vzdelávania prispieva prostredníctvom posilnenia európskeho trhu práce a rozvoja infraštruktúry na experimentovanie a testovanie a nových výpočtových a analytických kapacít k sústavnému rozširovaniu poznatkov a schopností v oblastiach súvisiacich s kozmickým priestorom a vesmírnou vedou. Na tom musí byť európska stratégia v oblasti kozmického priestoru založená.

8. Zapojenie mladých ľudí a ich oduševnenie a motivácia sú investíciou do budúcnosti Európy. Malo by sa viac investovať do osvetu a do úspešných príkladov, ktoré ukazujú, akú úlohu zohrávajú európski občania pri rozvoji komplexných systémov (na Zemi, ako aj pri vývoji satelitov). Úžitok kozmického priestoru pre spoločnosť sa prejavuje viacerými spôsobmi, komunikačnými technológiami, umožnením výmeny informácií v reálnom čase, sústavne fungujúcimi monitorovacími systémami s vysokým rozlíšením, rýchlou reakciou v prípade prírodných katastrof, podporou poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, rybolovu a námornej dopravy, lepšou kontrolou hraníc a bezpečnosti, a v mnohých ďalších aplikáciách.

9. Dopyt po nákladovo efektívnych malých satelitoch na komunikačné a monitorovacie účely sa neustále zvyšuje. Pokiaľ ide o aplikácie a služby v oblasti pozorovania Zeme, ukazuje sa, že sa rýchlo zlepšujú technické možnosti malých satelitov a budú vznikať nové aplikácie, a to tak v oblasti pozorovania a obhospodarovania poľnohospodárskych plôch, ako aj v oblasti predpovedania počasia, predovšetkým vďaka pokroku v novej radarovej technológii. Preto musí EÚ svoju pozornosť upriamiť na kontinuitu programov Copernicus a Galileo, ak chce na trhu udržať tempo s celosvetovým pokrokom.

10. Vo viacerých konzultáciách bolo poukázané na to, že je potrebná medzinárodná spolupráca na vysokej úrovni⁽³⁾ v oblastiach ako hospodárstvo, spoločnosť a diplomacia, s cieľom zaručiť prístup členských štátov EÚ do kozmického priestoru a bezpečnosť vesmírnej infraštruktúry. To sa týka tak vesmírneho odpadu, potrebných voľných obežných dráh, ako aj dohôd o správe frekvencií a riadení vesmírnej premávky. Vesmírne záležitosti musia byť upravené medzinárodnými dohodami. Miestne a regionálne orgány sú ideálni sprostredkovatelia medzi jednotlivými spoločnosťami (spoločenskými skupinami, spotrebiteľmi, podnikateľmi a vedcami).

11. Úspech a udržateľnosť európskeho vesmírneho priemyslu závisí od využívania a spracovania veľkého množstva údajov a informácií zo širokého spektra zdrojov (big data). Inovatívne riešenia, nové postupy, väčšia bezpečnosť a lepšia ochrana pred kybernetickými útokmi sa dajú zabezpečiť len vtedy, ak budú mať podniky lepší prístup k dátam a vybuduje sa spolupráca medzi vedcami, univerzitami a verejným sektorom, ktorá bude inšpiráciou pre všetkých.

Všeobecné pripomienky

12. V tomto dokumente k európskej stratégii v oblasti kozmického priestoru sú zohľadnené a čiastočne prevzaté doterajšie stanoviská Výboru regiónov venované týmto otázkam, ako sú stanoviská na tému *Smerom k stratégii Európskej únie v oblasti kozmického priestoru v prospech občanov* a *Priemyselná politika EÚ v oblasti kozmického priestoru*, a tiež správa výboru Európskeho parlamentu pre zahraničné veci o vesmírnych spôsoboch zabezpečenia pre európsku bezpečnosť a obranu, štúdia o rozvoji trhu s vesmírnymi technológiami v Európe, odporúčania v súvislosti s doplnením regionálneho hľadiska do európskej stratégie v oblasti kozmického priestoru, ktoré v apríli 2016 zverejnila sieť NEREUS, a odporúčania poradnej skupiny pre kozmický priestor v rámci programu Horizont 2020 týkajúce sa potenciálnych priorít pre výskum a inováciu v pracovnom programe na roky 2018 – 2020.

13. Táto stratégia má byť konkrétnou reakciou na medzinárodný vývoj v oblasti kozmického priestoru, keďže sa tam zvyšila konkurencia v dôsledku nového modelu „New Space“, ktorý vznikol v USA v 80. rokoch 20. storočia, keď sa začali objavovať spoločnosti, ktoré sa usilujú dostať do kozmického priestoru. Digitálne technológie a digitalizácia otvárajú nové cesty pre podnikanie, zatiaľ čo veľké technologické posuny narušujú tradičné priemyselné a obchodné modely používané na prístup do kozmického priestoru a jeho využívanie.

⁽³⁾ Fórum na vysokej úrovni – Vesmír ako hybná sila sociálno-hospodárskeho trvalo udržateľného rozvoja, Dubaj 24. novembra 2016.

14. Je potrebná spolupráca všetkých inštitúcií, keďže pre kozmický sektor sú charakteristické dlhé vývojové cykly. Zväčšujú sa tým riziká súvisiace s trhom, keďže trhový potenciál nových aplikácií sa musí odhadovať dlho vopred a je ťažké meniť ich obsah. Okrem toho môže byť pre podnikateľov, ktorí chcú vstúpiť do kozmického sektora, problematické nájsť investorov, keďže cyklický trh a zásoby sa dajú len ťažko zosúladiť so zmeneným dopytom.

15. EÚ a ESA musia zintenzívniť svoju spoluprácu, aby podporili výskumnú a vývojovú činnosť členských štátov v oblasti vesmíru, posilnili využívanie novátorských programov obstarávania, stimulovali súkromné investície a partnerstvá s priemyslom a podporili rozvoj minisatelitov a nanosatelitov.

16. EÚ a ESA musia spoločne navrhnuť komunikačné a osvetové opatrenia a plány na využitie technológií s cieľom v rôznych oblastiach účinne využívať výsledky získané prostredníctvom VaV. Celosvetové problémy v dôsledku demografického rastu, zvýšeného dopytu po prírodných zdrojoch a zmeny klímy si vyžadujú informácie o našej planéte, ktoré možno získať len prostredníctvom kozmických technológií.

17. VR vyzdvihuje najmä nasledujúce špecifické priority:

- proaktívne navrhovanie politických opatrení, ktoré umožňujú vo väčšej miere zapájať MSP, podporovať vznik nových podnikov (spin-off a start-up podnikov) a vytvárať pracovné miesta v oblastiach, v ktorých sa využívajú kozmické technológie,
- podpora VaV, dodatočné vzdelávacie programy na všetkých úrovniach v oblasti IT, prírodných vied, matematiky, techniky a sociálnych vied,
- investície do kozmického priestoru, pričom treba vyzdvihnúť úlohu investičných fondov a investičných nástrojov, ako aj zapojenie súkromných investorov,
- rozvoj spolupráce medzi európskymi, štátnymi a regionálnymi orgánmi, ako aj medzi priemyslom a používateľmi, konkrétne prostredníctvom štruktúrovanej podpory zo strany Európskej komisie, ktorá pomôže zaistiť, že kapacita toku informácií bude zodpovedať súčasným výzvam spojeným s technológiami diaľkovej detekcie,
- výrazné zlepšenie riadenia a správy kozmického sektora, a to tak v členských štátoch, ako aj na európskej úrovni, podpora spolupráce medzi EÚ a ESA, pričom dôraz by sa mal klásť na používateľov aj na regióny, s prihliadnutím na ich potenciál v tejto oblasti.
- spolufinancovanie tvorenia podnikateľských inkubátorov v regiónoch v spolupráci s Európskou vesmírnou agentúrou s cieľom podporiť podnikanie v oblasti kozmického priestoru,
- podpora vzdelávacích aktivít a verejných inštitúcií pôsobiacich v oblasti odbornej prípravy pracovníkov pre potreby hospodárstva s ohľadom na špecifické potreby podnikateľského sektora v oblasti kozmického priestoru.

Úloha tzv. „kozmickej regiónov“ pri realizácii európskej stratégie v oblasti kozmického priestoru

18. Oceňuje, že v Stratégii pre Európu v oblasti kozmického priestoru sa zohľadňuje význam zapojenia regiónov do jej uplatňovania, najmä prostredníctvom konkrétnych opatrení zo strany Európskej komisie spolu s Agentúrou pre európsky GNSS, ktorá je zodpovedná za programy EGNOS a Galileo, ako o tom svedčí sieť sprostredkovateľov Copernicus Relays a sieť Akadémie Copernicus na podporu propagácie využívania údajov získaných diaľkovým snímaním a ich aplikácií.

19. Regionálne hľadisko je nevyhnutné, aby mohol mať používateľ väčší prospech z výhod spojených s kozmickým priestorom, a stal sa tak stredobodom európskej vesmírnej stratégie. Miestne a regionálne samosprávy sú kompetentné a sú pripravené podieľať sa na realizácii európskej stratégie v oblasti kozmického priestoru, keďže táto stratégia podporuje aj stratégie inteligentnej špecializácie v mnohých regiónoch.

20. Víta skutočnosť, že mnoho regiónov sa zapojilo do siete NEREUS (sieť európskych regiónov využívajúcich vesmírne technológie), čo svedčí o tom, že vesmírne technológie majú pre hospodárstvo európskych regiónov čoraz väčší význam. Cieľom siete NEREUS je naplno využiť potenciál vesmírnych technológií v prospech európskych regiónov, a to z hľadiska

výskumu a vývoja, ako aj z hľadiska hospodárskej konkurencieschopnosti, vyzdvihnúť na politickej úrovni regionálny rozmer vesmírnej politiky a presadzovať v európskych vesmírnych aktivitách prístup zdola nahor. Opatrenia regiónov, ktoré sa zapojili do siete NEREUS, treba osobitne vyzdvihnúť. Regionálne orgány majú kapacitu i skúsenosti v súvislosti s integráciou činností aktérov z podnikateľskej sféry, z oblasti vedy, verejných inštitúcií a občianskej spoločnosti, čo by sa malo využiť na budovanie partnerstiev na realizáciu činností v rámci stratégie v oblasti kozmického priestoru.

21. V rámci vesmírnej politiky EÚ musí existovať jasná predstava o tom, ako možno spoločnosť, hospodársky sektor a politiku presvedčiť o potenciáli kozmického priestoru. Vesmírna politika by mala zohrávať väčšiu úlohu aj v iných regionálno-politických stratégiách Európskej únie, keďže okrem iného vytvára príležitosti v kontexte cieľov v nasledujúcich oblastiach: mestská agenda EÚ, riešenia pre inteligentné mestá, inteligentná energetika, mestské plánovanie, poľnohospodárstvo, politika v oblasti klímy atď.

22. Regionálne orgány vykonávajúce svoje základné úlohy zamerané na podporu vedy a technológie, ako aj sociálno-ekonomického rozvoja svojich územných celkov, treba považovať za koordinátorov regionálnej politiky v oblasti kozmického priestoru. Regionálne orgány majú kapacitu i skúsenosti v súvislosti s integráciou činností aktérov z podnikateľskej sféry, z oblasti vedy, verejných inštitúcií a občianskej spoločnosti, čo by sa malo využiť na budovanie partnerstiev na realizáciu opatrení v rámci stratégie v oblasti kozmického priestoru.

23. Európska vesmírna agentúra vyvíja množstvo iniciatív v spolupráci s regiónmi vrátane európskych kancelárií pre zdroje vesmírneho vzdelávania (European Space Education Resource Offices – ESERO). Prínos týchto iniciatív by sa mal čo najviac využiť a ich rozvoj ďalej podporovať.

24. Komisia by mala navrhnúť podporné opatrenia zamerané na aktivity spojené s regionálnymi zoskupeniami, kontaktnými kanceláriami, agentúrami, vysokými školami a výskumnými inštitútmi, aby podporila zavádzanie kozmických produktov a služieb vo všetkých sektoroch.

25. Okrem toho by Komisia mala so zreteľom na právomoci a potreby verejných orgánov stanoviť aj kritériá, na základe ktorých by sa hodnotila užitočnosť kozmických služieb pre spoločnosť a ktoré by Európskej komisii a národným orgánom umožnili posúdiť oprávnenosť žiadostí, ktoré predložili potenciálni používatelia s cieľom získať podporu na zavedenie služieb a aplikácií.

26. Výbor podporuje vypracovanie a realizáciu tohto rozsiahleho a ambiciózneho európskeho programu v oblasti kozmického priestoru, ktorý bude založený na doterajších výsledkoch a bude pokračovať v doterajších prioritách ako monitorovanie životného prostredia, zmena klímy, bezpečnosť, konkurencieschopnosť, výskum vesmíru, a ďalej ich rozvíjať.

27. Je zrejmé, že používatelia – o. i. miestne a regionálne samosprávy, ako aj podniky – budú pravdepodobne aj naďalej potrebovať stimuly a podporu zo strany EÚ a členských štátov. Vzhľadom na inovatívnosť kozmického priemyslu a jeho význam pre hospodárstvo výbor vyzýva, aby sa s využitím štrukturálnych fondov a bánk a v spolupráci s ESA hľadali nové spôsoby financovania vývoja a plošného využívania aplikácií. So zreteľom na problémy s financovaním investícií do výskumu a vývoja je potrebné posilniť možnosti financovania výskumných projektov realizovaných s účasťou vedecko-výskumných ústavov a hospodárskych subjektov.

Príspevok k veľkým európskym programom EGNOS a Galileo (satelitná navigácia) a Copernicus (monitorovanie životného prostredia a bezpečnosti)

28. VR je presvedčený, že je potrebné, aby EÚ zabezpečila financovanie prevádzkovej fázy programu Galileo (o. i. údržbu a obnovu satelitov, zabezpečenie integrity systému, pozemnú prevádzku a prístup k databázam), keďže len tak sa dá zabezpečiť, že sa budú trvalo dosahovať očakávané hospodárske výsledky.

29. Prevádzková fáza programu Copernicus je rozhodujúca pre hospodársky prienik nového technologického vývoja, bude si však aj naďalej vyžadovať finančnú podporu na pokrytie nákladov súvisiacich s akceptovaním novej technológie rôznymi používateľmi.

30. Komisia by mala zaistiť, že dlhodobé financovanie prevádzky infraštruktúry programu Copernicus bude v budúcnosti zaručené v rámci rozpočtu EÚ, čím sa zabezpečí finančná životaschopnosť a zároveň transparentnosť a demokratická kontrola financovania.

31. Je naliehavo potrebné zriadiť veľké počítačové centrá na spracovanie a skladovanie údajov získaných z programu Copernicus. Vzhľadom na vývoj nových služieb a aplikácií je v tejto oblasti veľmi dôležitá aj možnosť prístupu k historickým údajom, ako aj kapacity na včasný prenos veľkého množstva údajov na použitie.

32. VR zdôrazňuje dôležitú úlohu vesmírnych systémov monitorovania a satelitnej navigácie, ako sú Galileo a Copernicus, ktoré umožňujú rýchlo reagovať na prírodné katastrofy ako zemetrasenia, lesné požiare, zosuvy pôdy a záplavy. Žiada, aby sa to náležite zohľadnilo pri navrhovaní následných služieb pre miestne a regionálne orgány. Účinná stratégia v oblasti kozmického priestoru je jednou z kľúčových zložiek udržateľného a odolného rozvoja a pomáha zachraňovať životy a chrániť životné prostredie a majetok.

33. Aby bolo možné využívať údaje programov Copernicus a Galileo a na základe nich vytvárať nové aplikácie, je potrebné uskutočniť právne zmeny, ktoré zabezpečia, aby sa to dialo v súlade s inými opatreniami v oblasti regionálnej, energetickej a environmentálnej politiky, poľnohospodárstva a monitorovania životného prostredia, v ktorých sa využívajú geopriestorové údaje. Treba zabezpečiť, aby sa údaje získané prostredníctvom týchto programov dali použiť aj pri predkladaní správ na úrovni EÚ a aby sa tento postup mohol oprávnene použiť tam, kde je to možné.

Dvojité využitie vesmírnych údajov pre bezpečnosť a obranu

34. Kapacity a služby súvisiace s kozmickým priestorom zohrávajú dôležitú úlohu v oblasti európskej obrany a bezpečnosti, keďže umožňujú dôsledné uplatňovanie spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky a okrem toho spájajú politiku EÚ s oblasťami, ako sú vonkajšia činnosť, ochrana hraníc, námorná bezpečnosť, politika v oblasti klímy, energetická bezpečnosť, zvládanie katastrof, humanitárna pomoc a doprava. Je potrebné posilniť strategické partnerstvo s inými štátmi, ktoré realizujú vesmírne programy, aby bola Európa nezávislejšia, pokiaľ ide o kľúčové vesmírne technológie a prístup do kozmického priestoru.

Aktívnejšie zapojenie členských štátov a spoločenských skupín do rôznych úloh v rámci realizácie stratégie pre Európu v oblasti kozmického priestoru

35. Všetky členské štáty musia mať prístup k službám v oblasti kozmického priestoru a k novým spôsobom stimulovania hospodárstva a rozširovania svojich poznatkov. Je nevyhnutné zvýšiť povedomie o tom, ako by sa dal kozmický priestor účinne využiť v mnohých rôznych oblastiach vo verejnom sektore, o. i. na regionálnej úrovni, preto treba tieto regióny podporovať prostredníctvom budovania kompetencií, ako aj prostredníctvom rôznych finančných mechanizmov.

36. Vesmírne technológie môžu byť užitočné vo verejnom sektore, napr. na každodenné monitorovanie územia, vyhodnocovanie stavu prírodných zdrojov (sladké vody, pobrežné vody, kvalita vzduchu atď.) a lesov, ako aj na posudzovanie zásob dreva, pri hospodárení s poľnohospodárskymi plochami a kontrolu systému podpory, na včasné zisťovanie a predchádzanie nelegálnej stavebnej činnosti, pri využívaní solárnej a veternej energie, na zlepšovanie energetickej efektívnosti budov a v mnohých iných prípadoch.

37. Sú potrebné ďalšie opatrenia, na prehlbenie povedomia európskej verejnosti o úžitku kozmického priestoru. Okrem toho potrebujeme lepšie kvalifikovaných odborníkov a úradníkov, ako aj viac inžinierov a vedeckých pracovníkov, aby sme dosiahli potrebný dodatočný prínos pre spoločnosť a zabezpečili intenzívnejšiu spoluprácu s verejnými a súkromnými organizáciami a podnikmi. K hlavným prioritám novej politiky v oblasti kozmického priestoru, zameranej na skutočné potreby občanov, by mali patriť miestne iniciatívy, vzájomná výmena skúseností, vytváranie synergií medzi rôznymi funkčnými oblasťami, ako aj informovanie a zvyšovanie povedomia.

Vytvoriť konkrétne opatrenia na prilákanie pozornosti mladších generácií prostredníctvom vzdelávania a zvyšovania povedomia

38. Stratégia v oblasti kozmického priestoru potrebuje rozhodnú podporu zo strany mladej generácie a jej záujem. Generácia nového tisícročia vyrástla vo svete nových aplikácií, ktoré sa využívajú nielen na komerčné účely, ale sú samozrejmosťou aj v každodennom živote. Nové myšlienky a perspektívy, ktoré mladí ľudia prinášajú, by sa mali podporovať.

39. Nová stratégia v oblasti kozmického priestoru pre Európu nie je pre túto generáciu dostatočne inšpiratívna. Kozmický priestor by mal byť zdrojom motivácie a inšpiráciou a mal by pomáhať zlepšovať ľuďom život. Stratégia by sa mala zamerať predovšetkým na podporu vzdelávania a osvetovú činnosť súvisiacu s informáciami a údajmi získanými prostredníctvom činností v oblasti kozmického priestoru. Keby sa tieto činnosti stali súčasťou školských osnov, vysokoškolských študijných programov a náplne činnosti zariadení, ktoré sprostredkujú vedecké poznatky v rámci neformálneho vzdelávania, značne by to pomohlo vzbudiť záujem ľudí o túto dôležitú oblasť.

Ďalšie kroky VR zamerané na úspešnú realizáciu stratégie v oblasti kozmického priestoru pre Európu

40. VR vyzýva Komisiu, Európsky parlament a Radu, aby túto stratégiu preskúmali a podporili a aby zabezpečili jej účinné vykonávanie v úzkej spolupráci s mestami a regiónmi, ako aj so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami.

41. S cieľom zdôrazniť význam kozmického sektora na regionálnej úrovni a čo najlepšie využiť príležitosti, ktoré európska vesmírna politika ponúka regiónom a mestám, sa v rámci komisie VR pre životné prostredie, klimatické zmeny a energetiku zorganizujú osobitné schôdze zamerané na oblasť kozmického priestoru. Je to potrebné predovšetkým so zreteľom na priebežné hodnotenie programov EÚ v oblasti kozmického priestoru v roku 2017.

42. VR by mohol lepšie podporovať realizáciu a uplatňovanie programu Copernicus na miestnej a regionálnej úrovni, keby bol stálym riadnym členom používateľského fóra programu Copernicus a bude môcť do tohto fóra vyslať oficiálneho zástupcu. Tým by sa zohľadnil význam miestnych aktérov pri využívaní údajov z programu Copernicus.

43. V záujme úspešnej realizácie stratégie v oblasti kozmického priestoru pre Európu by sa mali podporovať partnerstvá medzi Komisiou, členskými štátmi, ESA, EUMETSAT, ako aj orgánmi, zainteresovanými stranami, odvetviami, vedeckými pracovníkmi a skupinami používateľov z iných oblastí. VR môže byť v tejto súvislosti dôležitým partnerom.

V Bruseli 11. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Reforma vlastných zdrojov EÚ v rámci budúceho VFR na obdobie po roku 2020

(2018/C 054/13)

Spravodajkyňa: Isabelle BOUDINEAU (FR/SES), podpredsedníčka regionálneho zastupiteľstva Nouvelle-Aquitaine

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNŮV

Historická príležitosť na reformu systému vlastných zdrojov

1. pripomína, že podľa článku 311 ZFEÚ „Únia si zabezpečí prostriedky potrebné na dosiahnutie svojich cieľov a uskutočňovanie svojich politík. Rozpočet je plne financovaný z vlastných zdrojov bez toho, aby boli dotknuté iné príjmy“;
2. zdôrazňuje výzvy, pred ktorými bude stáť rozpočet EÚ na obdobie po roku 2020 pri riešení stále sa meniacich výziev v oblastiach s európskou pridanou hodnotou, najmä vzhľadom na potrebu posilniť politiky v oblasti obrany a boja proti terorizmu, riešenie otázky migrantov a utečencov, boj proti klimatickým zmenám a riešiť demografické výzvy, popri ďalších prioritách, ktoré už boli podporované v rámci viacročného finančného rámca (VFR);
3. berie na vedomie, že odchod Spojeného kráľovstva z EÚ bude mať vplyv na budúcnosť rozpočtu po roku 2020, pôjde konkrétne o zníženie približne o 10 miliárd EUR ročne ⁽¹⁾ a omeškanie harmonogramu rokovaní o nasledujúcom VFR, ktorý už bol presunutý na leto 2018;
4. pripomína, že VR sa už zasadzoval za zásadnú reformu vlastných zdrojov ⁽²⁾;
5. víta uverejnenie záverečnej správy pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre vlastné zdroje (Montiho správy), najmä odporúčania týkajúce sa zásady európskej pridanej hodnoty a zásady subsidiarity, ale vyjadruje poľutovanie nad tým, že táto správa sa nevenuje otázke veľkosti rozpočtu EÚ z hľadiska priorít stanovených EÚ;
6. domnieva sa, že osobitný kontext súvisiaci s krízami, vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ a procesom reflexie o budúcnosti Európy, ako aj odporúčania z Montiho správy núkajú príležitosť vytvoriť víziu, najmä v súvislosti s tým, ktoré priority by mali byť strednodobo a dlhodobo financované v rámci rozpočtu EÚ a reformovať súčasný systém financovania rozpočtu EÚ;
7. VR víta uverejnenie diskusného dokumentu Komisie o budúcnosti financií EÚ, najmä časti „Príjmy na financovanie politík Únie“. Hodnotí pozitívne, že Komisia vo svojom vyhlásení o zámere zaslanom Európskemu parlamentu a Rade 13. septembra 2017 hovorí o svojom zámere vykonať reformu vlastných zdrojov. VR však dúfa, že súbežne s návrhom VFR alebo v jeho rámci budú predložené konkrétne návrhy (do mája 2018). VR okrem toho vyzýva Radu aj členské štáty, aby sa zúčastnili na úsilí o hlbkovú reformu súčasného systému vlastných zdrojov, aby bol jednoduchší, spravodlivejší a transparentnejší;

Rozpočet EÚ škrtený logikou „primeranej návratnosti“

8. pripomína, že v uplynulých desaťročiach sa národné príspevky vypočítané na základe hrubého národného dôchodku (HND) stali hlavnými zdrojmi rozpočtu EÚ ⁽³⁾;
9. domnieva sa, že súčasný systém nie je ani zďaleka optimálny, najmä pretože neprimerane závisí od národných príspevkov a nabáda vlády, aby prijímali len kombinovanie výdavkov, ktoré zabezpečia predpokladané čisté príjmy do štátnej pokladnice. Tento prístup vedie k tomu, že sa prehliadajú výhody jednotného trhu alebo konkrétnych európskych

⁽¹⁾ „Brexit and the EU Budget: Threat or Opportunity?“ (Brexit a rozpočet EÚ: hrozba alebo príležitosť?) <http://www.delorsinstitute.eu/media/brexitbudget-haasrubio-jdi-jan17.pdf>.

⁽²⁾ Stanovisko CdR 0009/2016 na tému Revízia viacročného finančného rámca (VFR) v polovici uplatňovania.

⁽³⁾ V prípade rozpočtu na rok 2017 pochádza 69,63 % príjmov z príspevkov členských štátov.

politik a pozornosť sa zameriava sa len na mieru návratnosti. Posilňuje aj rozdelenie členských štátov na „čistých prispievateľov“ a „čistých príjemcov“, ktoré sa javí ako umelé, keďže zohľadňuje len verejné financie, a nie pozitívne externé prínosy pre reálnu ekonomiku členských štátov. Tento prístup nezohľadňuje ani náklady, ktoré by so sebou priniesla neexistencia Únie;

10. zdôrazňuje, že v rámci procesu schvaľovania ročného rozpočtu, kompromisy medzi inštitúciami často vedú k zníženiu rozpočtu v porovnaní s ambíciami stanovenými vo VFR. Má to za následok nárast rozdielov medzi záväzkami a platbami, ktorý spôsobuje platobnú krízu;

Reforma v záujme zvýšenia transparentnosti, zjednodušenia a spojenia s občanmi

11. konštatuje, že zložitost štruktúry rozpočtu EÚ a jeho systému financovania, najmä mechanizmu zliav a korekcií, vedie k tomu, že činnosť EÚ je neprehľadná a vyvoláva krízu dôvery občanov voči Európe; požaduje preto, aby boli všetky korekcie a zľavy zrušené;

12. domnieva sa, že nedostatok dôvery medzi občanmi, členskými štátmi a inštitúciami EÚ vysvetľuje sčasti nadmernú zložitost spojenú s riadením finančných prostriedkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov. V záujme lepšieho vnímania EÚ zo strany občanov je nevyhnutné zjednodušiť po roku 2020 európske politiky, a to najmä politiku súdržnosti;

13. pripomína chýbajúcu harmonizáciu a transparentnosť, pokiaľ ide o spôsob, ako členské štáty predkladajú príspevky do rozpočtu EÚ. Iba štyri členské štáty dosiaľ uverejňujú svoje príspevky do rozpočtu EÚ zo svojich národných účtov, ale len ako výdavky, a nie ako investíciu;

Zvýšenie skutočných vlastných zdrojov, predvídateľnejší a vyrovnannejší rozpočet

14. domnieva sa, že cieľom reformy musí byť jasnejší, predvídateľnejší a vyváženejší rozpočet, ktorý bude odpovedou na európske výzvy a ktorý bude zároveň viac využívať nové vlastné zdroje a zníženie národných príspevkov a usilovať sa o čo najnižšie ďalšie daňové zaťaženie občanov. Hlavným cieľom je navrhnúť transparentnejšie rozdelenie rozpočtu, ktoré bude zrozumiteľnejšie pre občanov, ako aj zabezpečenie správneho využívania fondov a nezávislejší a demokratickejší rozpočet, a to prostredníctvom väčšieho zapojenia Európskeho parlamentu, najmä pokiaľ ide o príjmy európskeho rozpočtu. Okrem toho táto reforma musí zapojiť VR a zohľadniť územný rozmer v diskusiách o rozpočte EÚ;

15. domnieva sa, že táto reforma by mala riešiť otázku rozsahu VFR. V rámci reformy je nutný súlad medzi prijatým VFR a súborom priorit stanovených Európskou úniou;

16. zdôrazňuje, že viacročný finančný rámec po roku 2020 musí byť zameraný na budúce výzvy a tiež musí obsahovať zabezpečenie pre rozpočtové riziká stanovené v rozpočte. To je dôležité preto, aby dokázal zachovať svoje strategické zameranie a plánovaciu bezpečnosť pre regionálne a miestne orgány a zároveň reagovať na prípadné krízy a predísť vytváraniu finančných prostriedkov ad hoc mimo VFR;

17. domnieva sa, že súvislosť medzi daňami a niektorými európskymi politickými prioritami by mala vzdelávaciu úlohu, ktorá by zvýšila ich akceptovateľnosť. VR odporúča zachovať zásadu všeobecnosti európskeho rozpočtu⁽⁴⁾. Napriek tomu by sa mohol zvážiť flexibilnejší prístup pravidla „neviazanosti“;

18. domnieva sa, že každý návrh týkajúci sa rozpočtu po roku 2020 musí zahŕňať reformy na strane výdavkov s cieľom zohľadniť nové európske priority, zabezpečiť efektívnejšie využívanie prostriedkov EÚ, ale tiež zvýšiť mieru čerpania a na druhej strane, aj na strane príjmov s cieľom zvýšiť nové vlastné zdroje. Tieto reformy musia v každom prípade zaručiť dostatok zdrojov na ďalšie uplatňovanie politik, ktoré najviac prispeli k budovaniu Európy, t. j. spoločnej poľnohospodárskej a potravinovej politiky, politiky súdržnosti a rozvoja vidieka a sociálnej agendy založenej na kvalitných pracovných miestach pre občanov EÚ;

19. zdôrazňuje, že pri reforme by sa mala zohľadniť zásada subsidiarity a koncept európskej pridanej hodnoty. VR vyzýva, aby sa preskúmali „testy subsidiarity“ navrhované v Montiho správe. Bude však potrebné dbať na to, aby sa subsidiarita nevyužívala na účely opätovnej nacionalizácie európskych politik a aby sa neschvaľovali ďalšie prevody prostriedkov členským štátom, ktoré by mohli oslabiť politiky, ktoré v najväčšej miere prispeli k budovaniu európskeho projektu, t. j.: spoločná poľnohospodárska politika, politika súdržnosti a rozvoja vidieka a sociálny program založený na kvalitných pracovných miestach pre občanov EÚ;

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/budget/financialreport/2011/overview/budget_management/index_en.html

20. zdôrazňuje mieru závislosti výberu „tradičných“ vlastných zdrojov, ako sú clá alebo príjmy pochádzajúce z boja proti podvodom poškodzujúcim finančné záujmy Únie, od lojálnej spolupráce členských štátov.

21. zdôrazňuje, že reforma vlastných zdrojov musí byť spojená s možnosťou vytvorenia fiškálnej kapacity pre členské štáty eurozóny;

22. považuje však za nevyhnutné, aby vzhľadom na prísne požiadavky, ktoré musia členské štáty plniť v súvislosti s balíkmi opatrení Sixpack, Twopack a fiškálnou dohodou (predpísané štrukturálne saldo, výdavková brzda, zníženie miery zadlženosti) im bol aj naďalej ponechaný dostatočný priestor nato, aby samostatnou tvorbou daňových zákonov mohli zabezpečiť potrebné (vnútroštátne) príjmy, ktorými budú primerane kryť z časti nepomerne sa zvyšujúce výdavky (napr. v sociálnej oblasti, v zdravotníctve alebo v starostlivosti);

Postoje k vlastným zdrojom prezentované v Montiho správe

23. odporúča preskúmať a navrhnuť nové vlastné zdroje vo forme „balíka“, ktorý by obsahoval rôzne dane s cieľom vyvážiť účinky nových vlastných zdrojov na všetky úrovne riadenia, podniky a občanov;

24. víta možnosť zaviesť európsku daň z príjmu právnických osôb prostredníctvom spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb (CCCTB). V jednom zo svojich predchádzajúcich stanovísk VR poukázal na pozitívne účinky CCCTB na hospodársky rast, zamestnanosť a rovnosť v oblasti zdaňovania, ako aj na verejné financie vrátane miestnych a regionálnych. Okrem toho popri tejto dani, VR vyzýva inštitúcie, aby sa zaoberali otázkou vytvorenia dane zameranej na nadnárodné spoločnosti. Podporuje prístup Komisie, aby v nadväznosti na oznámenie z 21. septembra 2017 o spravodlivom zdaňovaní digitálnej ekonomiky do jari 2018 predložila návrh smernice o pravidlách zdaňovania ziskov digitálnej ekonomiky na úrovni EÚ. Pripomína však, že rozsah daňovej harmonizácie na úrovni EÚ sa ustanoveniami článku 113 ZFEÚ obmedzuje na prvky potrebné na fungovanie vnútorného trhu a rovnaké podmienky hospodárskej súťaže, a že právomoc vyberať dane je kľúčovým aspektom suverenity členských štátov;

25. domnieva sa, že reformovaná DPH by mohla prispieť k zvýšeniu vlastných zdrojov. Súčasná DPH je nadmerne komplikovaná a mala by sa zreformovať na základe systému, ktorý navrhla pracovná skupina na vysokej úrovni, pričom by sa uplatnila jednotná sadzba na harmonizovanom a rozsiahlejšom základe. Táto reforma by však nemala mať negatívne dôsledky na občanov a menej rozvinuté členské štáty;

26. je zástancom dane z finančných transakcií (DFT). Členským štátom by to umožnilo znížiť národné príspevky ⁽⁵⁾. Jej potenciál však znižuje nízky počet členských štátov zasadzujúcich sa za DFT a nedostatočná predvídateľnosť v oblasti príjmov;

27. domnieva sa, že by sa mohlo počítať s vlastnými zdrojmi na základe príjmov, a to napriek rizikám spojeným s nestálosťou a skutočnosťou, že návrh sa zaoberá iba členskými štátmi eurozóny;

28. je presvedčený, že daň z CO₂, ktorá by mohla byť zavedená na vnútroštátnej úrovni a daň zo systému obchodovania s emisnými kvótami na úrovni EÚ znamená značný prínos, najmä pri znižovaní emisií CO₂, prispievaní k vykonávaniu Parížskej dohody a vytváraní silnejšieho prepojenia s európskymi cieľmi v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, klímy a životného prostredia. Dotkne sa to však odvetví priemyslu a dopravy. Takéto poplatky by takisto mohli vytvoriť novú priepasť medzi ekonomicky menej rozvinutými členskými štátmi s vyššími emisiami CO₂ a rozvinutejšími členskými štátmi, ktorých ekonomiky majú k dispozícii prostriedky využívajúce ekologickejšie zdroje. Okrem toho zavedenie takýchto daní z CO₂ musí počítať s kompenzačnými mechanizmami na ostrovoch a v najvzdialenejších regiónoch, ktoré sú úplne závislé od leteckej a námornej dopravy, a napriek tomu sa angažujú v znižovaní emisií;

29. domnieva sa, že daň z elektrickej energie by mala nepochybne prínos „čitateľnosti“ a bola by v súlade s cieľmi EÚ v oblasti energetickej efektívnosti, ale vidí riziko, že bude nepopulárna a znevýhodňujúca pre chudobné domácnosti. Pre domácnosti by preto mala byť zamietnutá;

⁽⁵⁾ Stanovisko VR na tému *Spoločný systém zdaňovania finančných transakcií* CdR, 332/2011 fin.

30. navrhuje vyškrtnúť daň z palív. Okrem problému akceptácie u občanov bude mať táto daň negatívny vplyv na miestnej úrovni. Predstavuje totiž zdroj príjmov pre niektoré miestne a regionálne orgány;

31. domnieva sa, že daň z letov, ktorú navrhla Komisia v roku 2011 ⁽⁶⁾, by mohla byť prehodnotená, a odporúča jej uplatňovanie na lety v rámci Európy;

32. vyzýva Komisiu, aby vykonala dôkladné posúdenie vplyvu týkajúce sa nových vlastných zdrojov a ich vplyvu na národné rozpočty a rozpočty na nižšej než celoštátnej úrovni, ako aj na občanov;

Reforma v rámci harmonogramu VFR na obdobie po roku 2020

33. vyzýva Komisiu, aby predložila legislatívny návrh VFR na obdobie po roku 2020 a stanovila ambicióznú reformu vlastných zdrojov. Táto reforma by sa mala vykonávať postupne, v rámci zmlúv EÚ, a mala by v menšej miere zachovať príspevky jednotlivých členských štátov;

34. konštatuje, že lehoty súvisiace s vystúpením Spojeného kráľovstva z EÚ a novým funkčným obdobím Európskeho parlamentu a Komisie by mohli spomaliť harmonogram návrhov týkajúcich sa rozpočtu EÚ na obdobie po roku 2020. Vyzýva Komisiu, aby v prípade výrazných meškaní navrhla predĺženie VFR v súlade s článkom 312 ods. 4 ZFEÚ s cieľom zabezpečiť, aby sa nepoškodzovalo fungovanie európskych verejných politík, najmä politiky súdržnosti.

V Bruseli 11. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ Financovať rozpočet EÚ: správa o fungovaní systému vlastných zdrojov, SEC(2011) 876 final.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Ochrana migrujúcich detí

(2018/C 054/14)

Spravodajkyňa: Yoomi RENSTRÖM (SE/SES), členka mestskej rady, Ovanåker**Referenčný dokument:** Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Ochrana migrujúcich detí,

COM(2017) 211 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA**Súvislosti**

Migrujúce deti sú skupinou osôb, ktorá si vyžaduje osobitnú ochranu. Prudko stúpol počet detí, ktoré sa nachádzajú v rôznych migračných situáciách a prichádzajú do EÚ. Mnohé z nich sú bez sprievodu, t. j. bez dospelého opatrovníka. V rokoch 2015 a 2016 tvorili deti okolo 30 % všetkých žiadateľov o azyl. V posledných rokoch ich počet narástol šesťnásobne.

Predmetom oznámenia Komisie sú opatrenia na ochranu migrujúcich detí. Odporúčania boli naformulované na základe platných predpisov, konaní a iniciatív. Z dôvodu nárastu počtu migrujúcich detí sú systémy ich prijímania a ochrany pod tlakom. Komisia navrhuje určité dôležité opatrenia, ktoré musí Európska únia a jej členské štáty s podporou zodpovedajúcich inštitúcií EÚ (EASO, FRA a Frontex) buď začať uplatňovať, alebo ich uplatňovať účinnejšie. Cieľom je odstrániť najnaliehavejšie nedostatky v ochrane migrujúcich detí a uspokojiť potreby a presadzovať práva detí v migračnej situácii.

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. vzhľadom na rozdiely jestvujúce v rámci EÚ a členských štátov v ochrane detí, ktoré sa nachádzajú v rozličných migračných situáciách, víta oznámenie Komisie, a víta tiež, že Komisia prezentuje možnosti lepšieho vykonávania, ktoré dávajú priestor na včasné, jednotné a účelné opatrenia v tejto oblasti.
2. Súhlasí s názorom Komisie, že má veľký význam celistvý prístup k deťom bez sprievodu, ako aj deťom v sprievode rodinných príslušníkov, a to bez ohľadu na ich štatút a vo všetkých fázach migrácie. Okrem toho víta, že opatrenia obsiahnuté v návrhu Komisie sú zamerané tak na základné príčiny týchto nebezpečných ciest detí do EÚ a solídny systém ochrany detí na migračných trasách, ako aj na lepšie podmienky prijímania v EÚ, integrácie, návratu a zlučovania rodín.
3. Poukazuje na to, že práva dieťaťa sú zakotvené v článku 24 Charty základných práv Európskej únie. Základné práva dieťaťa sú prierezovou otázkou, ktorá má viacero rozmerov, a preto musí byť predmetom všetkých relevantných európskych a štátnych politických opatrení ⁽¹⁾.
4. Poukazuje na to, že práva dieťaťa sú ľudskými právami, ktoré sú univerzálne, nedeliteľné a vzájomne úzko súvisia. Vyzýva EÚ a členské štáty, ktoré všetky ratifikovali Dohovor OSN o právach dieťaťa (UNCRC), aby sa postarali o dodržiavanie jeho ustanovení. Zastáva názor, že tento dohovor treba považovať za rámec, ktorý sa použije nielen v prípade porušenia práv dieťaťa, ale ktorý sa môže použiť aj na podporu vývoja detí a mladistvých a na podporu ich príležitostí ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Stanovisko VR z vlastnej iniciatívy na tému *Miestna a regionálna spolupráca pri ochrane práv dieťaťa v Európskej únii*, CdR 54/2010.

⁽²⁾ Pozri poznámku pod čiarou 1.

5. Poukazuje na to, že EÚ má inštitucionálny a právny rámec ochrany dieťaťa, ktorý okrem iného zahŕňa UNCRC, Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a iné dôležité medzinárodné dohody podpísané členskými štátmi. Výzva spočíva v používaní týchto právnych nástrojov vzhľadom na prudký nárast počtu zraniteľných migrujúcich detí zaznamenaný v Európe.
6. Upozorňuje na súvislosť tohto stanoviska s jeho stanoviskami z roku 2016⁽³⁾ k reforme spoločného európskeho azylového systému a opakuje požiadavku zvoliť komplexný a únosný prístup EÚ k migrácii na základe solidarity a dodržiavania ľudských práv, ako aj požiadavku opatrení na účinnú ochranu detí, ktoré predstavujú najohrozenejšiu skupinu osôb.
7. Oznámenie považuje za dôležitý doplnujúci príspevok k novému spoločnému európskemu azylovému systému a žiada orgány EÚ, ktoré sa zúčastňujú na rokovaniach o budúcom azylovom systéme, aby zaručili, že práva detí sa vo všetkých jeho častiach budú jednoznačne zohľadňovať.
8. Víta, že Komisia navrhla konkrétne kľúčové činnosti, ktorými sa spresňuje zodpovednosť EÚ a členských štátov na ochranu migrujúcich detí, a zdôrazňuje, že práva detí sa musia dodržiavať vo všetkých fázach migrácie.
9. Víta, že Komisia sa snaží o jednotné a prísnejšie normy prijímania detí a mladistvých vo všetkých členských štátoch, avšak zdôrazňuje, že tak EÚ, ako aj členské štáty sú zodpovedné za to, aby sa postarali o správne podmienky prijímania na regionálnej a miestnej úrovni.
10. Zdôrazňuje, že ochranu migrujúcich detí je možné zabezpečiť iba v rozsiahlom partnerstve všetkých zainteresovaných aktérov: inštitúcií EÚ, členských štátov, miestnych a regionálnych samospráv a občianskej spoločnosti. Miestne a regionálne samosprávy medzitým zohrávajú dôležitú úlohu v praktickom každodennom živote zraniteľných migrujúcich detí. Pri koordinácii s inými aktérmi majú samosprávy dokonca kľúčovú úlohu.
11. Zastáva názor, že v oznámení sa nezohľadňujú danosti a predpoklady miestnych a regionálnych samospráv. Zdôrazňuje, že v predloženom návrhu musia byť smerodajné skúsenosti týchto samospráv a miestne a regionálne podmienky. Aby bolo možné uplatniť nový prístup, musia byť miestne a regionálne samosprávy do celého procesu zapojené včas a po celý čas. EÚ a členské štáty musia poskytovať účelovú podporu v oblasti financovania, právnej a normatívnej sústavy a vedy prispôbenú miestnym danostiam. Zastáva názor, že migračná a rozvojová politika navzájom úzko súvisia.
12. Medzinárodná, národná, regionálna a miestna spolupráca má rozhodujúci význam, pokiaľ ide o spoločné zaručenie ochrany migrujúcich detí v súlade s globálnymi cieľmi programu udržateľného rozvoja do roku 2030.

Najlepšie záujmy dieťaťa ako smerodajná zásada

13. Zdôrazňuje, že zásada zabezpečenia najlepších záujmov dieťaťa v súlade s ustanoveniami UNCRC musí byť smerodajná pri rozhodovaní a opatreniach počas celého azylového konania, a to aj vo vzťahu k deťom, ktoré nežiadajú o azyl. Dieťaťom sa rozumie každá osoba mladšia ako 18 rokov. Aby bolo možné rozhodnúť o tom, čo je v najlepšom záujme dieťaťa, musí sa zistiť jeho názor. Na to musí mať dieťa prístup ku všetkým relevantným informáciám o svojich právach aj o azylovom konaní. Informácie musia zodpovedať aj veku dieťaťa a iným relevantným okolnostiam. To sa musí zaručiť vymenovaním zákonného zástupcu maloletej osoby, prípadne jej opatrovníka.
14. Poukazuje na to, že chýbajú kritériá na zisťovanie a overovanie najlepších záujmov dieťaťa, a preto víta, že Komisia a agentúry EÚ poskytujú usmernenia, školenia a nástroje týkajúce sa overovania týchto záujmov.
15. Zastáva názor, že sa musí venovať pozornosť osobitnému ohrozeniu detí, a preto by sa žiadosti detí mali spracovávať prednostne. Pri každom dieťati by sa mala overovať jeho zraniteľnosť. Výbor víta osobitné usmernenia o prevádzkových normách a materiálovom zabezpečení detí bez sprievodu, ktoré má v roku 2017 vypracovať Európsky podporný úrad pre azyl (EASO).

⁽³⁾ COR-2016-05807-00-00-AC a COR-2016-03267-00-00-AC.

16. Víta výzvu Komisie adresovanú členským štátom, aby sa postarali o primerané školenie osôb, ktoré pracujú s migrujúcimi deťmi vo všetkých fázach migrácie. Odhliadnuc od školení je podľa názoru výboru potrebné aj financovanie a podpora výmeny skúseností a osvedčených postupov.

Migrujúce deti sú zraniteľné

17. Zastáva názor, že lepšia ochrana migrujúcich detí začína už odstraňovaním príčin, pre ktoré sa deti vydávajú na nebezpečnú cestu do Európy. Na tento účel je potrebné úspešne bojovať proti chudobe a nedostatku, ako aj rozdielnej životnej úrovni a riešiť zdĺhavé a násilné konflikty. Okrem toho je dôležité vytvoriť v tretích krajinách integrované systémy ochrany detí.

18. Konštatuje, že deti sú počas úteku a migrácie osobitne ohrozené a vystavené rizikám a v mnohých prípadoch sa stávajú obeťami mimoriadneho násillia, vykorisťovania, obchodu s ľuďmi, kriminality, ako aj telesného, duševného a pohlavného zneužívania. Chlapci a dievčatá môžu byť ohrozené v rozdielnych ohľadoch. Dievčatá sú napr. viac vystavené pohlavnému a pohlavne podmienenému násilliu a osobitne ohrozené násilným vydajom, kým chlapcom často hrozí, že budú zatiahnutí do trestnej činnosti. Pri plánovaní, vykonávaní a hodnotení opatrení na ochranu detí sa preto vždy musia zohľadňovať tieto pohlavne špecifické aspekty.

19. Zastáva názor, že osobitná pozornosť sa musí venovať deťom, ktoré prichádzajú v sprievode dospelých a ktorých vzťah k príslušnému dospelému nie je jasný, aby sa zaručila ochrana zdravia a práva dieťaťa.

20. Poukazuje na to, že v posledných mesiacoch prišiel na trase cez centrálnu Stredozemie o život rekordný počet utečencov a migrantov, medzi ktorými sa nachádzalo veľa detí. Odkazuje na svoje skoršie stanovisko ⁽⁴⁾ a pripája sa k výzve UNICEF adresovanej EÚ a jej členským štátom, aby sa zasadzovali za ochranu detí bez domova tým, že zabránia ich vykorisťovaniu a obchodovaniu s nimi a rozšíria program ochrany detí v Líbyi.

21. Zdôrazňuje, že vo všetkých zariadeniach na prijímanie osôb, v ktorých sa deti registrujú a zisťuje sa ich totožnosť, musí byť prizvaná osoba zodpovedná za ochranu detí, ktorá bude partnerom na zodpovedanie všetkých otázok týkajúcich sa detí a ich práv.

22. Zastáva názor, že získané informácie musia byť porovnateľné medzi členskými štátmi a rozčlenené podľa pohlavia. Postupy zisťovania biometrických údajov a odoberania odtlačkov prstov by mali byť v súlade so záujmami dieťaťa a zodpovedať pohlaviu dieťaťa a osobitným okolnostiam. Z tohto dôvodu ma prítomnosť osoby zodpovednej za ochranu detí veľký význam.

23. Domnieva sa, že EÚ musí mať na určenie veku funkčné systémy v súlade s platným právom. Pokiaľ ide o práva dieťaťa a právnu istotu, je dôležité, aby sa vek žiadateľa určil v ranej fáze konania. Víta, že EASO v roku 2017 zaktualizuje svoje usmernenia o určovaní veku, aby sa konanie viac prispôbilo potrebám detí.

24. Zdôrazňuje, že sa musí zlepšiť spolupráca, následné opatrenia a opatrenia, ktoré sa týkajú detí a v rámci EÚ sa líšia. Stále viac detí mizne a len málo z nich sa nájde. Nezvestné migrujúce deti majú rovnaké práva ako iné deti. Aby sa zabránilo miznutiu detí, je potrebné mať systematický postup ohlasovania a reakcie v prípadoch nezvestných detí, ktorý bude v súlade s platným právom.

25. Víta, že Vedomostné centrum Komisie pre migráciu a demografiu na tento účel zostaví archív údajov o migrujúcich deťoch.

Ubytovanie migrujúcich detí

26. Vyzýva EÚ a členské štáty, aby podporovali vytváranie rozličných možností ubytovania maloletých utečencov bez sprievodu. Účelné by bolo ubytovanie v pestúnskej rodine, špecializovanom zariadení pre maloletých alebo u dospelých príbuzných. Pred prijatím zodpovedajúceho rozhodnutia treba prihliadnuť na to, či zodpovedá záujmom dieťaťa.

⁽⁴⁾ Návrh stanoviska na tému *Migrácia na trase cez centrálnu Stredozemie*, CIVEX-VI/023.

27. Vyslovuje sa proti všetkým formám zadržiavania detí vo väzbe na základe ich migračného štatútu. Vzhľadom na negatívne účinky odňatia slobody na maloletých sa odňatie slobody má používať len ako posledný prostriedok a vo výnimočných prípadoch (napr. pri ohrození života alebo zdravia dieťaťa), malo by trvať čo najkratší čas a nikdy by nemalo prebiehať vo väzenských podmienkach. V každom prípade to musí vo všetkých fázach monitorovať zodpovedný orgán a/alebo príslušné verejné inštitúcie na ochranu detí. Zadržanie by malo zodpovedať potrebám detí, o ktoré by sa mal starať zodpovedajúco vyškolený personál. Výbor víta skutočnosť, že podpora alternatív zadržania bude hlavnou otázkou európskeho fóra o právach dieťaťa, ktoré sa uskutoční 6. až 8. novembra 2017.

Právo dieťaťa na zastupovanie

28. Zastáva názor, že systémy opatrovníctva, ktoré sa v jednotlivých členských štátoch líšia, sťažujú v EÚ možnosť zaručiť rovnaké východiskové podmienky pri pridelení opatrovníkov maloletým osobám. Maloleté osoby bez sprievodu majú po svojom príchode právo na profesionálneho opatrovníka, ktorý v právnych záležitostiach vystupuje v mene maloletého a presadzuje jeho záujmy bez ohľadu na to, či maloletý požiadal o azyl, alebo nie. Opatrovník je dôležitá osoba, ktorá musí vybudovať vzájomnú dôveru a chrániť dieťa pred rôznymi druhmi vykorisťovania. Dobrý vzťah medzi maloletou osobou a jej opatrovníkom prispieva k integrácii. Opatrovník môže prispieť aj k tomu, aby sa dieťa nestalo nezvestné. Konštatuje so zadosťučinením, že na úrovni Únie boli podľa oznámenia Komisie o stave európskej migračnej agendy dosiahnuté rýchle pokroky, pokiaľ ide o vytvorenie európskej siete opatrovateľov.

29. Považuje za dôležité, aby opatrovníci príslušného zariadenia alebo štátneho orgánu dostali alebo mohli preukázať primerané vzdelanie. Opatrovníci sa smú starať len o obmedzený počet detí. Zastáva názor, že opatrovníci musia byť štátom platení zamestnanci, ktorí majú možnosť nezávisle pracovať;

30. Víta zriadenie Európskej siete pre opatrovníctvo na výmenu skúseností a vypracovávanie usmernení.

Spoločenské začleňovanie a vzdelávanie detí

31. Poukazuje najmä na úzky vzťah medzi podmienkami na prijímanie detí a možnosťami integrácie, a konštatuje, že postupy a podmienky prijímania nesmú zdržiavať alebo narušovať integráciu. Zdôrazňuje význam skorého začiatku konania na získanie legálneho administratívneho štatútu.

32. Zastáva názor, že včasná integrácia detí má zásadný význam z hľadiska podpory ich vývoja až do dospelosti. Integrácia detí v hostiteľskej krajine predstavuje sociálnu investíciu, ktorá prispieva k minimalizácii rizík, ktoré súvisia s možnou trestnou činnosťou a možnou náchylnosťou na radikalizáciu. Včasným sprístupnením vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, ponúk na trávenie voľného času a psychosociálnej podpory sa podporuje vývoj dieťaťa.

33. Osobitne zdôrazňuje, že jedným z najdôležitejších a najúspešnejších nástrojov na integráciu detí je včasný a účinný prístup k inkluzívnemu formálnemu vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, lebo sa ním podporuje osvojovanie jazyka, sociálna súdržnosť a vzájomné porozumenie.

34. Zdôrazňuje, že na uľahčenie integrácie má veľký význam psychologická starostlivosť o traumatizované deti. Deťom, ktoré sa mohli stať obeť pohlavného a pohlavne motivovaného násillia by sa okrem toho mali poskytovať osobitné služby, napríklad ľahší prístup k starostlivosti v oblasti pohlavného a reprodukčného zdravia.

35. Zdôrazňuje, aké dôležité sú nepretržité opatrenia na presadzovanie pozitívneho prístupu k rozmanitosti a na boj proti rasizmu, xenofóbii, a najmä nenávisťným prejavom voči migrujúcim deťom.

36. Berie na vedomie, že Komisia vie o vznikajúcich problémoch, keď maloleté osoby bez sprievodu dovŕšia 18. rok života a prestanú sa považovať za deti, hoci majú naďalej osobitnú potrebu ochrany. S pomocou poradenstva, podpory a možností pokračovať vo všeobecnom a odbornom vzdelávaní by maloleté osoby mali byť pripravené na prechod do dospelosti.

37. Zdôrazňuje význam trvalých riešení na zaručenie dlhodobej normality a stability pre deti. Mali by sa zvážiť všetky možné riešenia: integrácia, návrat, usadenie na novom mieste alebo zlúčenie rodiny. Rozhodujúce je, aby sa vo všetkých prípadoch dôkladne posúdili najlepšie záujmy dieťaťa.

Európska, národná, regionálna a miestna perspektíva

38. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne samosprávy treba považovať za dôležitých partnerov vykonávania a uplatňovania stratégie EÚ na ochranu migrujúcich detí, a vyzýva Komisiu, aby vo všetkých svojich návrhoch zohľadňovala účinky na regionálnu a miestnu úroveň, pretože prijímanie maloletých žiadateľov o azyl prebieha na miestnej úrovni a na tejto úrovni sa poskytuje aj prístup k rôznej zdravotnej starostlivosti a začína prvá fáza spoločenskej integrácie.

39. Žiada Komisiu, aby vo svojej komunikácii s členskými štátmi ozrejmovala, že majú využívať skúsenosti a poznatky regionálnej a miestnej úrovne. Regionálne a miestne samosprávy majú množstvo osvedčených postupov a veľké skúsenosti s ochranou a prijímaním migrujúcich detí.

40. Zastáva názor, že rozličné formy financovania a podpory Európskou úniou uľahčujú ochranu a integráciu migrujúcich detí a prispievajú k nim. Vyzýva Komisiu, aby zlepšila informovanie o jestvujúcich možnostiach podpory a financovania poskytovaných miestnym a regionálnym samosprávam.

41. Súhlasí s Komisiou, že na kľúčové opatrenia stanovené v tomto oznámení treba nadviazať odhodlanými, spoločnými a koordinovanými krokmi na úrovni EÚ, ako aj na štátnej, regionálnej a miestnej úrovni, a to aj v spolupráci s občianskou spoločnosťou a medzinárodnými organizáciami. Dôkladne sa musia monitorovať všetky relevantné aspekty právnych predpisov EÚ, najmä dodržiavanie základných práv a záruk týkajúcich sa práv dieťaťa.

42. Zastáva názor, že zosúladený systém stanovovania spoločných cieľov prijímania migrujúcich detí na európskej a štátnej úrovni by umožnil čo najskoršie vykonávanie potrebných opatrení. Je mimoriadne dôležité využiť možnosti rýchlej integrácie detí, úspešného absolvovania školskej dochádzky a dobrej prípravy na trh práce. Na zaručenie dosiahnutia týchto cieľov si všetky členské štáty musia solidárne rozdeliť zodpovednosť za prijímanie detí, ktoré potrebujú ochranu.

43. Deti sú budúcnosťou Európy, a preto poukazuje na to, že pre demografické zmeny pribúda podiel starších osôb na obyvateľstve a stúpa dopyt po pracovných silách v ekonomicky aktívnom veku. Na svoj rast a rozvoj potrebuje každá spoločnosť viac mladých ľudí. Výbor zdôrazňuje, že správne podmienky prijímania a náležité integračné opatrenia ponúkajú deťom a mladistvým, ktorí sa prisťahujú, dobré možnosti života a osobného rozvoja. Dobré podmienky prijímania a náležité integračné opatrenia sú preto dlhodobou investíciou do blahobytu, demokracie a ľudských práv.

V Bruseli 11. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

125. PLENÁRNE ZASADNUTIE 9. – 11. OKTÓBRA 2017

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Balík predpisov o službách: Hospodárstvo služieb, ktoré je prínosom pre Európanov

(2018/C 054/15)

Spravodajca: Jean-Luc Vanraes (BE/ALDE), poslanec zastupiteľstva mestskej časti Uccle/Ukkel

Referenčné dokumenty: Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zavedení európskeho elektronického preukazu služieb a súvisiacich administratívnych prostriedkoch

COM(2016) 824 final

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o právnom a operačnom rámci pre európsky elektronický preukaz služieb zavedený nariadením... [ESC Regulation]

COM(2016) 823 final

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolání

COM(2016) 822 final

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o odporúčaniach reforiem v oblasti regulácie odborných služieb

COM(2016) 820 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Návrh smernice o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Odôvodnenie 7

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Oznamovacia povinnosť stanovená touto smernicou sa týka regulačných opatrení členských štátov, akými sú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia všeobecnej povahy alebo všetky ostatné záväzné pravidlá všeobecnej povahy vrátane pravidiel prijatých profesijnými organizáciami s cieľom kolektívnym spôsobom regulovať prístup k činnostiam v oblasti služieb alebo ich výkon. Oznamovacia povinnosť by sa naopak nemala týkať jednotlivých rozhodnutí vydaných vnútroštátnymi orgánmi.	Oznamovacia povinnosť stanovená touto smernicou sa týka regulačných opatrení členských štátov, akými sú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia všeobecnej povahy alebo všetky ostatné záväzné pravidlá všeobecnej povahy vrátane pravidiel prijatých profesijnými organizáciami s cieľom kolektívnym spôsobom regulovať prístup k činnostiam v oblasti služieb alebo ich výkon. Oznamovacia povinnosť by sa naopak nemala týkať jednotlivých rozhodnutí vydaných vnútroštátnymi orgánmi. <i>Doplnenia alebo zmeny navrhnutých opatrení predložené zákonodarnými zhromaždeniami, národnými parlamentmi alebo regionálnymi a miestnymi samosprávami v rámci parlamentného postupu by nemali podliehať oznamovacej povinnosti podľa tejto smernice. Na účely tejto smernice by sa oznamovacia povinnosť mala považovať za splnenú implementáciou a konečným prijatím navrhnutého opatrenia na záver parlamentného postupu.</i>

Zdôvodnenie

Návrh neobsahuje postup na doplnenie alebo zmenu navrhnutých opatrení predkladaných zákonodarnými zhromaždeniami.

Pozmeňovací návrh 2

Návrh smernice o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Odôvodnenie 15

Vypustiť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<i>Nedodržanie povinnosti oznámiť návrh opatrení aspoň tri mesiace pred ich prijatím a/alebo upustiť od prijatia oznámeného opatrenia počas tohto obdobia a prípadne počas 3 mesiacov po prijatí upozornenia sa bude považovať za podstatnú procesnú chybu závažnej povahy, pokiaľ ide o jeho účinky vo vzťahu k jednotlivcom.</i>	

Zdôvodnenie

Dôsledkom návrhu Komisie bude, že navrhnuté opatrenia, ktoré neboli oznámené, nebude možné vykonávať. To bude mať vážny vplyv na presadzovanie miestnych a regionálnych opatrení, pretože rozsah pôsobnosti smernice je veľmi široký a niekedy ho navyše ovplyvňuje jurisdikcia Súdneho dvora EÚ.

Pozmeňovací návrh 3

Návrh smernice o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Článok 3 ods. 2

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Členské štáty musia Komisii oznámiť každý návrh opatrenia, ktorým sa zavádza nová požiadavka alebo systém udeľovania povolení uvedený v článku 4, alebo ktorým sa takéto existujúce požiadavky alebo systém udeľovania povolení upravujú. 2. Ak členský štát oznámený návrh opatrenia upraví s účinkom, ktorým sa značne rozširuje jeho rozsah pôsobnosti alebo obsah, skracuje pôvodne plánovaný harmonogram zavedenia, alebo pridávajú požiadavky alebo systémy udeľovania povolení, alebo robia tieto požiadavky alebo systémy udeľovania povolení reštriktívnejšie vzhľadom na zriadenie alebo cezhraničné poskytovanie služieb, upravený návrh opatrenia oznámený skôr na základe odseku 1 sa musí oznámiť opäť vrátane objasnenia cieľa a obsahu úprav. V takom prípade sa predchádzajúce oznámenie bude považovať za stiahnuté. 3. Návrhy opatrení uvedené v odsekoch 1 a 2 sa musia oznamovať Komisii aspoň tri mesiace pred ich prijatím.	1. Členské štáty musia Komisii oznámiť každý návrh opatrenia, ktorým sa zavádza nová požiadavka alebo systém udeľovania povolení uvedený v článku 4, alebo ktorým sa takéto existujúce požiadavky alebo systém udeľovania povolení upravujú. 2. a) Ak členský štát oznámený návrh opatrenia upraví s účinkom, ktorým sa značne rozširuje jeho rozsah pôsobnosti alebo obsah, skracuje pôvodne plánovaný harmonogram zavedenia, alebo pridávajú požiadavky alebo systémy udeľovania povolení, alebo robia tieto požiadavky alebo systémy udeľovania povolení reštriktívnejšie vzhľadom na zriadenie alebo cezhraničné poskytovanie služieb, upravený návrh opatrenia oznámený skôr na základe odseku 1 sa musí oznámiť opäť vrátane objasnenia cieľa a obsahu úprav. V takom prípade sa predchádzajúce oznámenie bude považovať za stiahnuté. b) Členský štát nie je povinný oznamovať zmeny urobené počas parlamentného postupu týkajúce sa navrhnutého opatrenia, ktoré už bolo oznámené. Členský štát je však povinný oznámiť Komisii navrhnuté opatrenie, ktoré takéto zmeny obsahuje, a to po jeho prijatí. 3. Návrhy opatrení uvedené v odsekoch 1 a 2 sa musia oznamovať Komisii aspoň tri mesiace pred ich prijatím.

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
4. Porušenie jednej z povinností stanovených v článku 3 ods. 1, 2 a 3 alebo v článku 6 ods. 2 bude znamenať podstatnú procesnú chybu závažnej povahy, pokiaľ ide o jeho účinky vo vzťahu k jednotlivcom. 5. Členské štáty by ako súčasť každého oznámenia mali poskytnúť informácie preukazujúce súlad oznámeného systému udeľovania povolení alebo požiadavky so smernicou 2006/123/ES. Tieto informácie musia určiť závažný dôvod týkajúci sa sledovaného verejného záujmu a poskytnúť dôvody, prečo sú oznámený systém udeľovania povolení alebo požiadavka nediskriminačné na základe štátnej príslušnosti alebo miesta pobytu a prečo je to primerané. Tieto informácie musia zahŕňať posúdenie, ktorým sa preukazuje, že nie sú dostupné menej restriktívne prostriedky, ako aj špecifické dôkazy dokazujúce argumenty predložené oznamujúcim členským štátom. 6. Členský štát by mal v oznámení tiež uviesť text legislatívneho alebo regulačného ustanovenia, ktorého sa oznamovaný návrh opatrení týka. 7. Dotyčný členský štát musí prijaté opatrenie oznámiť do dvoch týždňov po jeho prijatí. 8. Na účely postupu oznámenia ustanoveného touto smernicou a na zaistenie výmeny informácií medzi oznamujúcim členským štátom, ostatnými členskými štátmi a Komisiou sa má používať informačný systém o vnútornom trhu stanovený nariadením (EÚ) č. 1024/2012.	4. Porušenie jednej z povinností stanovených v článku 3 ods. 1, 2 a 3 alebo v článku 6 ods. 2 bude znamenať podstatnú procesnú chybu závažnej povahy, pokiaľ ide o jeho účinky vo vzťahu k jednotlivcom. 5. Členské štáty by ako súčasť každého oznámenia mali poskytnúť informácie preukazujúce súlad oznámeného systému udeľovania povolení alebo požiadavky so smernicou 2006/123/ES. Tieto informácie musia určiť závažný dôvod týkajúci sa sledovaného verejného záujmu a poskytnúť dôvody, prečo sú oznámený systém udeľovania povolení alebo požiadavka nediskriminačné na základe štátnej príslušnosti alebo miesta pobytu a prečo je to primerané. Tieto informácie musia zahŕňať posúdenie, ktorým sa preukazuje, že nie sú dostupné menej restriktívne prostriedky, ako aj špecifické dôkazy dokazujúce argumenty predložené oznamujúcim členským štátom. 6. Členský štát by mal v oznámení tiež uviesť text legislatívneho alebo regulačného ustanovenia, ktorého sa oznamovaný návrh opatrení týka. 7. Dotyčný členský štát musí prijaté opatrenie oznámiť do dvoch týždňov po jeho prijatí. 8. Na účely postupu oznámenia ustanoveného touto smernicou a na zaistenie výmeny informácií medzi oznamujúcim členským štátom, ostatnými členskými štátmi a Komisiou sa má používať informačný systém o vnútornom trhu stanovený nariadením (EÚ) č. 1024/2012.

Zdôvodnenie

Návrh neobsahuje postup na doplnenie alebo zmenu navrhnutých opatrení predkladaných zákonodarnými zhromaždeniami.

Pozmeňovací návrh 4

Návrh smernice o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Článok 3 ods. 4

Vypustiť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<i>Porušenie jednej z povinností stanovených v článku 3 ods. 1, 2 a 3 alebo v článku 6 ods. 2 bude znamenať podstatnú procesnú chybu závažnej povahy, pokiaľ ide o jeho účinky vo vzťahu k jednotlivcom.</i>	

Zdôvodnenie

Dôsledkom návrhu Komisie bude, že navrhnuté opatrenia, ktoré neboli oznámené, nebude možné vykonávať. To bude mať vážny vplyv na presadzovanie miestnych a regionálnych opatrení, pretože rozsah pôsobnosti smernice je veľmi široký a niekedy ho navyše ovplyvňuje jurisdikcia Súdneho dvora EÚ.

Navrhovaná sankcia by spôsobila obrovskú právnu neistotu, pretože aj zámery, ktoré sú obsahovo bezproblémové a pripravené jednoznačne podľa európskeho práva, by boli nepoužiteľné už pre najmenšie porušenie formálnej stránky pri oznamovaní.

Pozmeňovací návrh 5

Návrh smernice o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Článok 3 ods. 8

Vložiť nový článok za článok 3 ods. 8

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<i>Článok 3 ods. 3 sa neuplatňuje, ak je členský štát povinný prijať opatrenia, ktorými sa zavádzajú nové systémy udeľovania povolení alebo nové požiadavky, alebo upraviť existujúce systémy udeľovania povolení alebo požiadavky vo veľmi krátkom čase z naliehavých dôvodov spôsobených vážnymi a nepredvídateľnými okolnosťami súvisiacimi s ochranou verejnej politiky, verejnej bezpečnosti, zdravia obyvateľstva alebo životného prostredia.</i>

Zdôvodnenie

Vyplyva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 6

Návrh smernice o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Článok 5 ods. 2

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Od dátumu, kedy Komisia informuje oznamujúci členský štát o úplnosti doručeného oznámenia, sa uskutoční konzultácia medzi oznamujúcim členským štátom, ostatnými členskými štátmi a Komisiou v trvaní maximálne troch mesiacov.	Od dátumu, kedy Komisia informuje oznamujúci členský štát o úplnosti doručeného oznámenia, sa uskutoční konzultácia medzi oznamujúcim členským štátom, ostatnými členskými štátmi a Komisiou v trvaní maximálne troch mesiacov. Konzultácia nebude brániť v tom, aby oznamujúci členský štát prijal príslušné ustanovenia, ktoré sa však nesmú začať vykonávať pred skončením obdobia konzultácie.

Zdôvodnenie

Navrhovaná čakacia lehota je príliš nepružná. Spôsobilá by neprimerané predĺženie konaní. Preto by členské štáty mali mať možnosť prijať príslušné opatrenia, ich realizáciu by však mali ponechať na obdobie po ukončení konzultácie.

Pozmeňovací návrh 7

Návrh smernice o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Článok 6**Upozornenie**

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Pred ukončením obdobia konzultácie uvedeného v článku 5 ods. 2 môže Komisia oznamujúci členský štát upozorniť na svoje obavy týkajúce sa súladu oznámeného návrhu opatrenia so smernicou 2006/123/ES a o jej zámere prijať rozhodnutie uvedené v článku 7.	1. Pred ukončením obdobia konzultácie uvedeného v článku 5 ods. 2 môže Komisia oznamujúci členský štát upozorniť na svoje obavy týkajúce sa súladu oznámeného návrhu opatrenia so smernicou 2006/123/ES a o jej zámere prijať odporúčanie uvedené v článku 7. Komisia v tomto upozornení uvedie dôvody svojich obáv a prípadne odporučí zmeny oznámených návrhov opatrení, o ktorých sa domnieva, že by tieto obavy uspokojivo odstránili.

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. Po prijatí tohto upozornenia oznamujúci členský štát nesmie prijať návrh opatrenia počas obdobia troch mesiacov od ukončenia obdobia konzultácie.	2. Po prijatí tohto upozornenia bude Komisia počas obdobia troch mesiacov viest dialóg s príslušnými kompetentnými orgánmi, a to aj na regionálnej a miestnej úrovni. Upozornenie zaslané členskému štátu Komisiou tomuto členskému štátu nebráni v prijatí príslušného návrhu opatrenia, ktoré sa však smie realizovať až po skončení obdobia konzultácie.

Zdôvodnenie

Cieľom je zaistiť, aby príslušné orgány v členskom štáte boli plne informované o obavách Komisie a ich dôvodoch, a aby sa tieto včas a dôsledne prediskutovali s príslušnými orgánmi v členskom štáte.

Pozmeňovací návrh 8

Návrh smernice o presadzovaní smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorou sa stanovuje postup oznamovania pre systémy udeľovania povolení a požiadavky súvisiace so službami a ktorou sa mení smernica 2006/123/ES a nariadenie (EÚ) č. 1024/2012 o administratívnej spolupráci prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu

COM(2016) 821 final

Článok 7

Rozhodnutie

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Článok 7 Rozhodnutie Ak Komisia vydala upozornenie v súlade s článkom 6 ods. 1, môže v rámci obdobia troch mesiacov po dátume ukončenia obdobia konzultácie uvedeného v článku 5 ods. 2 prijať rozhodnutie, ktorým sa návrh opatrenia vyhlási za nezlučiteľný so smernicou 2006/123/ES a ktorým sa od predmetného členského štátu požaduje, aby upustil od prijatia návrhu opatrenia alebo, ak takéto opatrenie bolo prijaté v rozpore s článkom 3 ods. 3 alebo článkom 6 ods. 2, aby ho zrušil.	Článok 7 Odporúčanie Ak Komisia vydala upozornenie v súlade s článkom 6 ods. 1, môže v rámci obdobia troch mesiacov po dátume ukončenia obdobia konzultácie uvedeného v článku 5 ods. 2 prijať nezáväzné odporúčanie, ktorým sa návrh opatrenia vyhlási za nezlučiteľný so smernicou 2006/123/ES a ktorým oznámi predmetnému členskému štátu svoj zámer, že ak takéto opatrenie bude prijaté, podá návrh na začatie konania na Súdny dvor Európskej únie, v ktorom spochybní zlučiteľnosť opatrenia so smernicou 2006/123/ES.

Zdôvodnenie

Návrh Komisie prijať rozhodnutie je neprijateľný, pretože by to bolo neprimeraným obmedzením slobody zákonodarcov na národnej a regionálnej úrovni. Nezáväzné odporúčanie oznamujúce úmysel Komisie spochybniť zákonnosť opatrenia v prípade jeho prijatia, môže v kontexte ostatných ustanovení návrhu právneho predpisu priniesť zlepšený postup oznamovania, ktorý by bol účinný a zároveň rešpektoval výhradné právomoci národných a regionálnych zákonodarcov.

Pozmeňovací návrh 9

Návrh smernice o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolání

COM(2016) 822 final/1

Odôvodnenie 9

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Dôkazné bremeno, pokiaľ ide o odôvodnenie a proporcionality, nesú členské štáty. Dôvody na reguláciu, o ktoré sa členský štát opiera na základe odôvodnenia, by teda mali byť sprevádzané analýzou vhodnosti a proporcionality opatrenia prijatého daným štátom a osobitným dôkazom, ktorý podporuje jeho argumenty.	Dôkazné bremeno, pokiaľ ide o odôvodnenie a proporcionality, nesú členské štáty. Dôvody na reguláciu, o ktoré sa členský štát opiera na základe odôvodnenia, by teda mali byť sprevádzané analýzou vhodnosti a proporcionality opatrenia prijatého príslušnými orgánmi v danom štáte a osobitným dôkazom, ktorý podporuje jeho argumenty.

Zdôvodnenie

Toto spôsobí ďalšie byrokratické zaťaženie v neprimerane veľkom rozsahu vzhľadom na možný výsledok.

Pozmeňovací návrh 10

Návrh smernice o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolání

COM(2016) 822 final/1

Odôvodnenie 12

Vložiť nové odôvodnenie za odôvodnenie 12

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	Nové odôvodnenie <i>Príslušné verejné orgány v členských štátoch musia na základe kritérií stanovených v smernici posúdiť primeranosť opatrenia. Tieto individuálne posúdenia môžu v rôznych členských štátoch oprávnené viesť k rôznym výsledkom.</i>

Zdôvodnenie

Vyplyva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 11

Návrh smernice o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolání

COM(2016) 822 final/1

Odôvodnenie č. 18

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Príslušné orgány by mali náležite vziať do úvahy hospodársky dosah tohto opatrenia vrátane analýzy nákladov a výnosov , najmä s ohľadom na stupeň konkurencie na trhu a kvalitu poskytovaných služieb, ako aj dosah na právo na prácu a voľný pohyb osôb a služieb v rámci Únie. Na základe tejto analýzy by sa členské štáty mali uistiť najmä o tom, či rozsah obmedzenia prístupu k regulovaným povolaniam alebo ich vykonávanie v rámci Únie je úmerný dôležitosti sledovaných cieľov a očakávaných prínosov.	Príslušné orgány by mali náležite vziať do úvahy hospodársky dosah tohto opatrenia, najmä s ohľadom na stupeň konkurencie na trhu a kvalitu poskytovaných služieb, vplyv z hľadiska územnej súdržnosti , ako aj dosah na právo na prácu a voľný pohyb osôb a služieb v rámci Únie. Na základe tejto analýzy by sa príslušné verejné orgány v členských štátoch mali uistiť najmä o tom, či rozsah obmedzenia prístupu k regulovaným povolaniam alebo ich vykonávanie v rámci Únie je úmerný dôležitosti sledovaných cieľov a očakávaných prínosov.

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 12

Návrh smernice o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolání

COM(2016) 822 final/1

Odôvodnenie č. 21

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Pre správne fungovanie vnútorného trhu je veľmi dôležité zabezpečiť, aby členské štáty poskytovali informácie občanom, zastupiteľským združeniam alebo iným príslušným zúčastneným stranám pred zavedením nových opatrení obmedzujúcich prístup k regulovaným povolaniam alebo ich vykonávanie a aby im dávali možnosť oznámiť svoje stanoviská.	Pre správne fungovanie vnútorného trhu je veľmi dôležité zabezpečiť, aby príslušné verejné orgány v členských štátoch poskytovali informácie občanom, územným samosprávam, sociálnym partnerom , zastupiteľským združeniam alebo iným príslušným zúčastneným stranám pred zavedením nových opatrení obmedzujúcich prístup k regulovaným povolaniam alebo ich vykonávanie a aby im dávali možnosť oznámiť svoje stanoviská.

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 13

Návrh smernice o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolání

COM(2016) 822 final

Článok 6**Proporcionalita**

Zmeniť

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Členské štáty posúdia pred zavedením nových alebo pozmeňujúcich legislatívnych, regulačných alebo správnych opatrení obmedzujúcich prístup k regulovaným povolaniam alebo ich vykonávanie, či tieto opatrenia sú potrebné a vhodné na dosiahnutie sledovaného cieľa a či neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa. 2. Pri posudzovaní nevyhnutnosti a proporcionality ustanovení príslušné orgány zväžia najmä: a) povahu rizík súvisiacich so sledovanými cieľmi verejného záujmu, najmä rizík pre spotrebiteľov, odborníkov alebo tretie strany; b) vhodnosť ustanovenia, najmä pokiaľ ide o jeho vhodnosť na dosiahnutie sledovaného cieľa, a či skutočne odráža tento cieľ dôsledným a systematickým spôsobom, a teda či rieši zistené riziká podobným spôsobom ako pri porovnateľných činnostiach; c) potrebu ustanovenia a najmä to, či sú existujúce pravidlá osobitného alebo všeobecného charakteru, napríklad predpisy týkajúce sa bezpečnosti výrobkov alebo zákon o ochrane spotrebiteľa, nedostatočné na ochranu sledovaného cieľa; d) prepojenie medzi rozsahom činností povolania alebo činností pre neho vyhradených a požadovanou odbornou kvalifikáciou; e) prepojenie medzi komplexnosťou úloh a potrebným vlastníctvom osobitnej odbornej kvalifikácie, najmä pokiaľ ide o úroveň, povahu a trvanie požadovanej odbornej prípravy alebo praxe, ako aj existenciu rôznych spôsobov na získanie odbornej kvalifikácie;	1. Členské štáty posúdia pred zavedením nových alebo pozmeňujúcich legislatívnych, regulačných alebo správnych opatrení obmedzujúcich prístup k regulovaným povolaniam alebo ich vykonávanie, či tieto opatrenia sú potrebné a vhodné na dosiahnutie sledovaného cieľa a či neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa. 2. Pri posudzovaní nevyhnutnosti a proporcionality ustanovení príslušné orgány zväžia najmä: a) povahu rizík súvisiacich so sledovanými cieľmi verejného záujmu, najmä rizík pre príjemcov služieb vrátane spotrebiteľov a iných nepodnikajúcich príjemcov služieb, odborníkov, sociálnych partnerov, miestne a regionálne orgány alebo tretie strany; b) vhodnosť ustanovenia, najmä pokiaľ ide o jeho vhodnosť na dosiahnutie sledovaného cieľa, a či skutočne odráža tento cieľ dôsledným a systematickým spôsobom, a teda či rieši zistené riziká podobným spôsobom ako pri porovnateľných činnostiach; c) potrebu ustanovenia a najmä to, či sú existujúce pravidlá osobitného alebo všeobecného charakteru, napríklad predpisy týkajúce sa bezpečnosti výrobkov alebo zákon o ochrane spotrebiteľa, nedostatočné na ochranu sledovaného cieľa; d) prepojenie medzi rozsahom činností povolania alebo činností pre neho vyhradených a požadovanou odbornou kvalifikáciou; e) prepojenie medzi komplexnosťou úloh a potrebným vlastníctvom osobitnej odbornej kvalifikácie, najmä pokiaľ ide o úroveň, povahu a trvanie požadovanej odbornej prípravy alebo praxe, ako aj existenciu rôznych spôsobov na získanie odbornej kvalifikácie;

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
f) rozsah odborných činností vyhradených pre držiteľov určitej odbornej kvalifikácie, konkrétne či a prečo činnosti vyhradené pre určitých odborníkov môžu alebo nemôžu byť spoločné s inými odborníkmi; g) stupeň nezávislosti pri výkone regulovaného povolania a vplyv organizačných opatrení a opatrení dohľadu na dosiahnutie sledovaného cieľa, najmä ak sú činnosti súvisiace s regulovaným povolaním sledované pod dohľadom a zodpovednosťou riadne kvalifikovaného odborníka; h) vedecký a technologický rozvoj, ktorý môže znížiť asymetriu informácií medzi spotrebiteľmi a odborníkmi; i) hospodársky dosah tohto opatrenia, najmä s ohľadom na stupeň konkurencie na trhu a kvalitu poskytovaných služieb, ako aj dosah na voľný pohyb osôb a služieb v rámci Únie; j) možnosť používať menej obmedzujúce prostriedky na dosiahnutie cieľov verejného záujmu; k) kumulatívny účinok obmedzení prístupu k povolaniu, ako aj jeho vykonávania, a najmä ako každá z týchto požiadaviek prispieva k dosiahnutiu cieľov verejného záujmu a či je nevyhnutné dosiahnuť rovnaké ciele verejného záujmu.	f) rozsah odborných činností vyhradených pre držiteľov určitej odbornej kvalifikácie, konkrétne či a prečo činnosti vyhradené pre určitých odborníkov môžu alebo nemôžu byť spoločné s inými odborníkmi; g) stupeň nezávislosti pri výkone regulovaného povolania a vplyv organizačných opatrení a opatrení dohľadu na dosiahnutie sledovaného cieľa, najmä ak sú činnosti súvisiace s regulovaným povolaním sledované pod dohľadom a zodpovednosťou riadne kvalifikovaného odborníka; h) vedecký a technologický rozvoj, ktorý môže znížiť asymetriu informácií medzi spotrebiteľmi a odborníkmi; i) hospodársky a sociálny dosah tohto opatrenia, najmä s ohľadom na stupeň konkurencie na trhu a kvalitu poskytovaných služieb, ako aj dosah na voľný pohyb osôb a služieb v rámci Únie; j) možnosť používať menej obmedzujúce prostriedky na dosiahnutie cieľov verejného záujmu; k) kumulatívny účinok obmedzení prístupu k povolaniu, ako aj jeho vykonávania.
3. Na účely odseku 2 písm. j), ak sú opatrenia odôvodnené ochranou spotrebiteľa a ak zistené riziká sú obmedzené na vzťah medzi odborníkom a spotrebiteľom bez negatívneho vplyvu na tretie strany, príslušné orgány posúdia najmä to, či cieľ možno dosiahnuť pomocou chráneného profesijného titulu bez vyhradenia činností.	3. Na účely odseku 2 písm. j), ak sú opatrenia odôvodnené ochranou spotrebiteľa a ak zistené riziká sú obmedzené na vzťah medzi odborníkom a spotrebiteľom bez negatívneho vplyvu na tretie strany, príslušné orgány posúdia najmä to, či cieľ možno dosiahnuť pomocou chráneného profesijného titulu bez vyhradenia činností.
4. Na účely odseku 2 písm. k) príslušné orgány posúdia najmä kumulatívny účinok, ktorý vznikne pri uložení niektorej z týchto požiadaviek:	4. Na účely odseku 2 písm. k) príslušné orgány posúdia najmä kumulatívny účinok, ktorý vznikne pri uložení niektorej z týchto požiadaviek:
a) vyhradené činnosti existujúce popri chránenom profesijnom titule;	a) vyhradené činnosti existujúce popri chránenom profesijnom titule;

Príslušné orgány budú pri posudzovaní nevyhnutnosti a proporcionality ustanovení uvažlivo a s prihliadnutím na konkrétne okolnosti každého prípadu uplatňovať kritériá uvedené v odseku 2 písm. a) až písm. k) vrátane. Ak usúdia, že niektoré kritérium nie je relevantné, môžu ho vylúčiť z posudzovania, vylúčenie však odôvodnia.

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
b) požiadavky na kontinuálny profesijný rozvoj;	b) pravidlá súvisiace s organizáciou daného povolania, profesijnou etikou a dohľadom;
c) pravidlá súvisiace s organizáciou daného povolania, profesijnou etikou a dohľadom;	c) povinné členstvo v komore, systémy registrácie alebo udeľovania oprávnení, najmä ak tieto požiadavky znamenajú vlastníctvo určitej odbornej kvalifikácie;
d) povinné členstvo v komore, systémy registrácie alebo udeľovania oprávnení, najmä ak tieto požiadavky znamenajú vlastníctvo určitej odbornej kvalifikácie;	d) kvantitatívne obmedzenia, najmä požiadavky obmedzujúce počet oprávnení na prax, alebo určenie minimálneho alebo maximálneho počtu zamestnancov, riadiacich pracovníkov alebo zástupcov, ktorí majú určité odborné kvalifikácie;
e) kvantitatívne obmedzenia, najmä požiadavky obmedzujúce počet oprávnení na prax, alebo určenie minimálneho alebo maximálneho počtu zamestnancov, riadiacich pracovníkov alebo zástupcov, ktorí majú určité odborné kvalifikácie;	e) osobitné požiadavky na právnu formu alebo požiadavky týkajúce sa vlastníckej štruktúry alebo riadenia spoločnosti, v rozsahu, v akom sú tieto požiadavky priamo spojené s výkonom regulovaného povolania;
f) osobitné požiadavky na právnu formu alebo požiadavky týkajúce sa vlastníckej štruktúry alebo riadenia spoločnosti, v rozsahu, v akom sú tieto požiadavky priamo spojené s výkonom regulovaného povolania;	f) územné obmedzenia, najmä ak je povolanie regulované v častiach územia členského štátu rôznym spôsobom;
g) územné obmedzenia, najmä ak je povolanie regulované v častiach územia členského štátu rôznym spôsobom;	g) požiadavky obmedzujúce výkon regulovaného povolania spoločne alebo v partnerstve, ako aj pravidlá nezlučiteľnosti;
h) požiadavky obmedzujúce výkon regulovaného povolania spoločne alebo v partnerstve, ako aj pravidlá nezlučiteľnosti;	h) požiadavky týkajúce sa poistného krytia alebo iných prostriedkov osobnej alebo kolektívnej profesijnej zodpovednosti;
i) požiadavky týkajúce sa poistného krytia alebo iných prostriedkov osobnej alebo kolektívnej profesijnej zodpovednosti;	i) požiadavky na jazykové znalosti, v rozsahu potrebnom pre vykonávanie povolania.
j) požiadavky na jazykové znalosti, v rozsahu potrebnom pre vykonávanie povolania.	

Zdôvodnenie

Súbor kritérií uvedených v článku 6 by sa mal považovať za orientačný, pretože nie všetky kritériá sa budú dať uplatniť alebo nebudú mať v každom prípade rovnakú váhu. Nediferencovaný prístup by bol neprimeraný a zbytočne by zaťažoval príslušné orgány v členských štátoch.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Význam a naliehavosť dokončenia jednotného trhu so službami

1. vyzdvihuje význam jednotného trhu pre podporu hospodárskeho rastu, zvyšovanie investícií, pozdvihovanie životnej úrovne a tvorbu pracovných miest v regiónoch a mestách v celej EÚ.

2. Zdôrazňuje naliehavosť dokončenia jednotného trhu s výrobkami a službami, ako sa stanovuje v stratégii jednotného trhu a zdôrazňuje, že mnohé najvýznamnejšie pretrvávajúce hospodárske bariéry sú práve v oblasti služieb.

3. Prízvukuje, že služby sú významným prvkom európskeho hospodárstva, keďže sa približne 70 % podieľajú na HDP i pracovných miestach. Podotýka však, že odvetvie služieb v EÚ sa vyznačuje pomalým rastom produktivity a slabou hospodárskou súťažou, čo brzdí ich potenciál. Zdôrazňuje, že odstránenie prekážok brániacich cezhraničnému poskytovaniu služieb, ktoré sú dôsledkom rozdielných pravidiel a postupov v členských štátoch, by poskytovateľom služieb a zákazníkom ponúklo väčšie príležitosti na plné využitie potenciálu vnútorného trhu. Žiada preto Komisiu a členské štáty, aby naďalej prijímali opatrenia na zlepšenie produktivity sektoru služieb, zvýšenie konkurencie medzi podnikmi a odstránenie právnych a procesných prekážok, ktoré oslabujú cezhraničné poskytovanie služieb.

4. Zdôrazňuje, že služby sú v hospodárstve dôležitým medzivstupom a že konkurencieschopné služby, najmä služby pre podniky, majú kľúčový dosah na produktivitu a nákladovú konkurencieschopnosť v iných odvetviach životne dôležitých pre regionálne a miestne hospodárstva, ako je výroba.

5. Poznamenáva, že hoci uplynulo desať rokov od prijatia smernice o službách, jej potenciál podporiť voľný pohyb služieb sa ešte nevyužil naplno, a že poskytovatelia v mnohých odvetviach služieb sa naďalej čelia širokej škále prekážok, keď sa chcú usadiť v inom členskom štáte alebo dočasne poskytovať cezhraničné služby. Žiada Komisiu a členské štáty, aby naďalej prijímali opatrenia na obmedzenie týchto prekážok. Konštatuje, že podľa odhadov by HDP EÚ mohol vzrásť o 1,7 %, ak by sa odstránili prekážky brániace cezhraničnému obchodu a investíciám do služieb na základe rámca, ktorý už smernica o službách poskytuje.

6. Víta snahu Komisie odstrániť bezdôvodné byrokratické prekážky v poskytovaní služieb a domnieva sa, že návrhy môžu prispieť k vytvoreniu skutočného jednotného trhu služieb, ktorý by tiež podnietil hospodársky rast, investície a zamestnanosť v Európskych regiónoch a mestách. Zdôrazňuje však, že pri implementácii balíka o službách je potrebné dodržiavať zásadu proporcionality a zásadu subsidiarity.

7. Upozorňuje na vzájomné súvislosti medzi viacerými prvkami balíka, nevyhnutnosť vnímať ich ako súčasť integrovaného celku a v tejto súvislosti posudzovať prínosy jednotlivých návrhov.

8. Domnieva sa, že návrh postupu oznamovania by sa mal pravdepodobne zmeniť s ohľadom na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-320/16 Uber France SAS, ku ktorému generálny advokát zaujal 4. júla 2017 svoje predbežné stanovisko, v ktorom sa uvádza, že „členské štáty môžu zakázať a stíhať nezákonný výkon takej dopravnej činnosti, akou je UberPop, bez toho, aby predbežne oznámili návrh zákona Komisii“.

Elektronický preukaz služieb

9. Upozorňuje, že v smernici o službách sa od členských štátov vyžaduje, aby obmedzili administratívne prekážky, ktoré poskytovateľov služieb odrádzajú od pôsobenia na cezhraničnej úrovni. Táto požiadavka však nebola v tejto súvislosti v plnej miere účinná.

10. Víta nový elektronický preukaz služieb ako užitočný príspevok k podpore mobility poskytovateľov služieb, žiada však, aby sa objasnilo, do akej miery súvisí nový elektronický preukaz služieb s už existujúcimi systémami, ako je informačný systém o vnútornom trhu (IMI) a európsky profesijný preukaz. Domnieva sa, že elektronický preukaz služieb môže prispieť k zníženiu administratívnej zložitosti a nákladov pre cezhraničných poskytovateľov služieb pri plnení administratívnych formalít. Zdôrazňuje, že to by mohlo byť osobitne prínosné pre malé a stredné podniky, ktoré sú oporou regionálnych a miestnych hospodárstiev, pretože administratívna zložitosť má na nich pri cezhraničnom poskytovaní služieb najväčší dosah.

11. Nesúhlasí s prístupom, podľa ktorého sa hlavná zodpovednosť za postup má presunúť na orgány domovského členského štátu, keďže je to v rozpore so zásadou hostiteľského členského štátu, ktorou sa riadi smernica o službách. Elektronický preukaz služieb by nemal prekážať alebo brániť kontrolám príslušnými verejnými orgánmi hostiteľského členského štátu, pokiaľ ide o hospodárske činnosti vykonávané na jeho území. Návrh elektronického preukazu služieb by tak, ako ho predstavila Komisia, umožnil poskytovateľom služieb byť výlučne vo vzťahu s domovským členským štátom ako sprostredkovateľom a zharmonizoval by výmenu údajov založenú na zásade krajiny pôvodu.

12. Zamýšľa sa nad tým, aký by bol vplyv návrhu európskeho elektronického preukazu služieb na už existujúce odvetvové identifikačné preukazy sociálneho zabezpečenia, ktoré vznikajú na podnet príslušných verejných orgánov v členských štátoch alebo sociálnych partnerov.

13. Upozorňuje, že v návrhu sa neupresňuje, aké prvky by mal domovský členský štát posúdiť, aby mohol vyhlásiť, že príslušný poskytovateľ služieb má zákonné sídlo na jeho území, hoci v smernici 2014/67/EÚ sa uvádzajú faktické prvky na základe ktorých sa určuje, či príslušný podnik skutočne vykonáva podstatnú časť činností v danom členskom štáte.

14. V tejto súvislosti upozorňuje, že pri vydávaní prenosných dokumentov A1 týkajúcich sa vysielania pracovníkov sa už prejavili možné skryté nástrahy, najmä v prípade nepravnej samostatnej zárobkovej činnosti, ktoré vyplývajú z toho, že potvrdzovanie údajov o prichádzajúcich poskytovateľoch služieb závisí výlučne od domovského členského štátu. Z tohto hľadiska sa v posúdení vplyvu pripojenému k návrhu, ktorým sa mení smernica 96/71/ES o vysielaní pracovníkov, uvádza, že nie je možné zaručiť presnosť informácií uvedených v prenosných dokumentoch A1, okrem iného vzhľadom na nedostatočnú formálnu kontrolu, ktorú vykonávajú orgány vo vysielajúcich krajinách⁽¹⁾.

15. Konštatuje, že niektoré prvky elektronického preukazu služieb, ako je zásada jednorazového predkladania informácií, jeho neobmedzená doba platnosti, povinnosť členského štátu použiť informácie obsiahnuté v elektronickom preukaze služieb bez možnosti dodatočne požadovať dôkaz o správnosti poskytnutých informácií, ako aj postupy reštriktívneho zrušenia, ktoré si môžu vyžadovať konečné rozhodnutie súdov, by mohli brániť kontrole súladu s vnútroštátnymi právnymi predpismi a presadzovaniu základných pracovných práv a práv spotrebiteľov.

16. Konštatuje, že európsky elektronický preukaz služieb by mal zahŕňať informácie o poistnom krytí. Avšak vzhľadom na to, že preukaz by mal byť platný na dobu neurčitú, možno predpokladať, že informácie bude stačiť poskytnúť len raz, čo by mohlo ohroziť účinnosť inšpekcií a kontrol v hostiteľských členských štátoch.

17. Zdôrazňuje skutočnosť, že elektronický preukaz služieb by bol dostupný tak poskytovateľom dočasných cezhraničných služieb, ako aj tým, ktorí služby poskytujú prostredníctvom pobočky, agentúry alebo kancelárie v inom členskom štáte.

18. Považuje za dôležité, že hoci je zavedenie elektronického preukazu služieb pre členské štáty povinné, jeho používanie je dobrovoľné pre poskytovateľov služieb, či už ide o samostatne zárobkovo činné osoby alebo spoločnosti.

19. Podotýka, že keďže elektronický preukaz služieb je dobrovoľný nástroj, jeho zavádzanie bude závisieť od jeho zjavného prínosu pre poskytovateľov služieb a tiež od úsilia, ktoré podnikateľská komunita a príslušné orgány v členských štátoch, vrátane orgánov na regionálnej a miestnej úrovni, vyvinú na podporu povedomia o elektronickom preukaze a jeho výhodách.

20. Kriticky sa stavia k zásade implicitného súhlasu v prípade, že poskytovateľ služieb nedostane od orgánu hostiteľského členského štátu odpoveď na svoju žiadosť o elektronický preukaz služieb v stanovenej lehote. Ustanovenie o fiktívnom súhlase by sa malo vypustiť bez náhrady, alebo by sa prinajmenšom mali zvoliť primerané lehoty na overenie a spracovanie.

21. Vyslovuje poľutovanie nad tým, že v legislatívnom návrhu nie sú zahrnuté dôležité aspekty elektronického preukazu služieb, vrátane špecifikácie informácií, ktoré majú byť uvedené v štandardnom formulári žiadosti, a dokumentov, ktoré sa k žiadosti majú priložiť ako podklady, ale že Komisia tieto aspekty plánuje spresniť v delegovaných aktoch. Poukazuje na to, že to by regionálnym a miestnym orgánom mohlo znemožniť vyjadriť sa k týmto dôležitým otázkam. Požaduje, aby sa všetky dokumenty súvisiace s týmito delegovanými aktmi predložili Európskemu výboru regiónov v rovnakom čase, ako sa predložia odborníkom z členských štátov, a aby Európsky parlament a Rada mali prístup na schôdzu expertných skupín Komisie, ktoré sa zaoberajú vypracovaním príslušných delegovaných aktov, aby včas mohli vyjadriť akékoľvek nevyhnutné pripomienky.

22. Konštatuje, že rozsah pôsobnosti elektronického preukazu je v prvej fáze obmedzený na služby pre podniky a služby v stavebníctve, čo sú odvetvia s osobitným hospodárskym významom, avšak cezhraničná pôsobnosť a investície v oboch sú obmedzené a ich rast produktivity je slabý. Posilnená cezhraničná hospodárska súťaž by preto pre nich bola prínosná.

⁽¹⁾ SWD(2016) 52, s. 8.

23. Zdôrazňuje, že bezproblémové využívanie elektronického preukazu služieb bude závisieť od vzájomnej spolupráce členských štátov implementovanej prostredníctvom informačného systému o vnútornom trhu, ktorý zahŕňa regionálne a miestne orgány. To si vyžaduje, aby verejné orgány túto platformu viac využívali a aby sa viac investovalo do jej rozvoja. Vzhľadom na to, že implementácia ďalších dôležitých prvkov balíka predpisov o službách, najmä postupu oznamovania, bude závisieť od jeho účinnosti, vyzýva Komisiu, aby predložila akčný plán prispôbenia platformy na podporu nevyhnutných postupov.

24. Preto žiada Komisiu, aby systém vydávania elektronických preukazov služieb rešpektoval elektronické administratívne systémy, ktoré už existujú v členských štátoch, a aby sa uľahčila interoperabilita medzi týmito systémami.

25. Vyzýva Európsku komisiu, aby ďalej rozšírila rozsah elektronického preukazu služieb tak, aby bol v budúcnosti dostupný pre čo najviac odvetví vrátane mikropodnikov a malých podnikov, inovačných a rýchlo rastúcich podnikov.

26. Podporuje koncepciu, podľa ktorej sa poskytovateľom služieb účtujú transparentne vypočítané poplatky za vydanie elektronického preukazu služieb, za predpokladu, že nebudú neprimerane vysoké. Odporúča Komisii, aby dôsledne monitorovala výšku poplatkov vybraných členskými štátmi a podávala o nich správy, keďže môžu byť dôležitým určujúcim faktorom využívania preukazu služieb ako dobrovoľného nástroja.

27. Domnieva sa, že z hľadiska poskytovateľov služieb je veľkou prednosťou elektronického preukazu služieb ustanovenie, na základe ktorého orgány členského štátu nesmú požadovať od vlastníka preukazu informácie, ktoré sú už obsiahnuté v elektronickom preukaze, pre postupy o. i. v súvislosti so zadávaním verejnej zákazky, súťažou návrhov alebo koncesiou, založením dcérskych spoločností alebo registráciou pobočiek podľa obchodného práva a registráciou v systémoch povinného sociálneho poistenia. Zníži to náklady poskytovateľov služieb na súlad s administratívnymi požiadavkami vo všeobecnosti, čím sa zvýši prítlačnosť preukazu a podporí jeho využívanie.

28. Zdôrazňuje, že to môže mať praktické dôsledky pre organizačné a elektronické postupy, napríklad pre verejné obstarávanie regionálnych a miestnych orgánov, a na hladké prispôbenie systémov novým požiadavkám môžu byť nevyhnutné prechodné obdobia.

29. Je zástancom ustanovení na uľahčenie dodržiavania súladu s administratívnymi formalitami súvisiacimi s vysielaním zamestnancov a na uľahčenie získania poistného krytia cezhranične poskytovaných služieb, pretože to zvýši prítlačnosť elektronického preukazu pre poskytovateľov služieb a podporí jeho využívanie.

30. Zdôrazňuje, že právny predpis v súlade s ustanoveniami smernice o službách nemá vplyv na definíciu alebo organizovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu a nevzťahuje sa na nehospodárske služby všeobecného záujmu, ktoré sa často poskytujú na miestnej a regionálnej úrovni, a neovplyvňuje pracovné právo, ani podmienky zamestnávania.

31. Vyzýva Komisiu, aby zaviedla účinné kontroly elektronických preukazov služieb s cieľom zabrániť nekalej súťaži a podvodným praktikám. Dôsledným presadzovaním týchto kontrol, ktoré by neboli obmedzené len na preskúmanie elektronických údajov, by bolo možné obmedziť prípadný sociálny dumping a využívanie nedeklarovanej práce.

32. Poukazuje na to, že nie je isté, či prínos zavedenia elektronického preukazu služieb pre poskytovateľov služieb vyváža s tým spojenú administratívnu záťaž pre príslušné orgány, vrátane regionálnej a miestnej úrovne, keďže v súčasnosti sú už vo všetkých členských štátoch k dispozícii jednotné kontaktné miesta pre všetky otázky a problémy súvisiace s cezhraničným poskytovaním služieb a je možná výmena informácií medzi členskými štátmi prostredníctvom IMI. Ďalej vyjadruje poľutovanie nad tým, že v návrhu sa jednoznačne neuvádza, ktoré administratívne povinnosti poskytovateľov služieb sa pre držiteľov elektronických kariet stanú nadbytočnými. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje výbor elektronický preukaz služieb za problematický z hľadiska primeranosti.

Zlepšenie postupu oznamovania návrhov vnútroštátnych právnych predpisov o službách

33. Podporuje zásadu, že vnútroštátne pravidlá obmedzujúce slobodu usadiť sa a slobodu poskytovať služby by mali byť nediskriminačné vzhľadom na štátnu príslušnosť alebo miesto pobytu, a ďalej primerané a opodstatnené závažnými dôvodmi týkajúcimi sa verejného záujmu.

34. Podporuje kroky na zlepšenie postupu oznamovania pre služby, keďže zo skúsenosti s implementáciou smernice o službách vyplynulo, že existujúci postup je neúčinný a rozsah oznamovacej povinnosti je nejasný. Členské štáty ju preto odlišne plnia a zainteresované strany nemajú prístup k oznámeniam.

35. Domnieva sa, že akákoľvek reforma by mala rešpektovať právo členských štátov regulovať služby na svojom území, ak to bude v súlade so zásadami stanovenými v smernici o službách.

36. Poukazuje na to, že problémom, ktoré načrtla Európska komisia, napríklad neúplnému oznamovaniu všetkých regulačných pravidiel, by sa dalo vyhnúť zlepšením súčasného systému oznamovania v súlade so smernicou o službách. So zreteľom na zásadu subsidiarity a proporcionality je potrebné si položiť otázku, aký prínos predstavuje nový systém oznamovania, ktorého uplatňovanie je náročnejšie a ktorý viac obmedzuje zákonodarcov v členských štátoch vrátane regionálnej a miestnej úrovne.

37. Vítá objasnenie týkajúce sa osobitných opatrení, ktoré majú členské štáty povinnosť oznámiť a informácií, ktoré musia v tejto súvislosti predložiť.

38. Podporuje väčšiu transparentnosť, avšak domnieva sa, že by sa mali výslovne uviesť konkrétne príležitosti, ktoré budú zainteresovaným stranám v období konzultácie ponúknuté na vyjadrenie pripomienok.

39. Požaduje, aby sa z pôsobnosti smernice vyňali právne nástroje, ktoré majú len miestny účinok.

40. Zastáva názor, že konzultácia by členskému štátu nemala brániť v prijatí príslušného opatrenia.

41. Zastáva názor, že Komisia by v upozornení vydanom na základe článku 6 ods. 1 mala podrobne zdôvodniť, prečo považuje daný návrh opatrenia za nekompatibilný so smernicou o službách a prípadne uviesť odporúčania na zmeny návrhu opatrenia, ktoré by jej obavy odstránili. Navrhuje, aby sa návrh smernice upravil v tomto zmysle.

42. Nazdáva sa, že Komisia by po vydaní upozornenia mala mať povinnosť viesť dialóg s príslušnými kompetentnými orgánmi, a to aj na regionálnej a miestnej úrovni.

43. Obáva sa, že rozhodnutie navrhované v článku 7 by neprimerane obmedzovalo slobodu zákonodarcov na štátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Domnieva sa, že by namiesto toho malo ísť o nezáväznú odporúčanie, ktoré by štátnym a regionálnym zákonodarcom nebránilo v dovŕšení legislatívneho procesu s prihliadnutím na odporúčanie Komisie. Konštatuje, že Komisia má právomoc spochybniť zákonnosť prijatých právnych predpisov pred Súdny dvorom Európskej únie a toto je dôležitou potenciálnou sankciou, ktorú by štátni a regionálni zákonodarcovia, ktorým Komisia v súvislosti s nezlučiteľnosťou zaslala upozornenie resp. odporúčanie, určite zohľadnili.

44. Domnieva sa, že objasnenie, ktoré návrh smernice ponúka v súvislosti s rozsahom, v akom treba o opatreniach informovať, a s informáciami, ktoré treba predložiť, spolu s posilneným procesom konzultácie, mechanizmom včasného varovania a ustanoveniami o odporúčaní Komisie týkajúcom sa nezlučiteľnosti, by mali postačovať na zaistenie zlepšeného postupu oznamovania, ktorý by bol účinný a zohľadňoval výhradné právomoci štátnych a regionálnych zákonodarcov.

45. Navrhuje, aby Komisia vypracovala odhady ročného nárastu počtu oznámení, ktorý očakáva v dôsledku nového postupu oznamovania, aby v prípade potreby mohla naplánovať dostatočné kapacity na účinnú reakciu na očakávaný počet oznámení v lehotách stanovených v legislatívnom návrhu.

Test proporcionality (posúdenie proporcionality štátnych pravidiel o odborných službách)

46. Zdôrazňuje, že odborné služby sú z hospodárskeho hľadiska veľmi dôležité, pretože poskytujú zamestnanie 22 % pracovníkom v EÚ, čo predstavuje 47 miliónov pracovných miest.

47. Zdôrazňuje, že regulácia odborných služieb zostáva vo výlučnej právomoci členských štátov a je teda na nich, aby na štátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni rozhodli, či a ako regulovať povolania v rámci zásady zákazu diskriminácie a zásady proporcionality.

48. Konštatuje, že regulácia odborných služieb môže mať podobu štátnej regulácie alebo samoregulácie profesijnými orgánmi, a že v mnohých prípadoch sa regulácia vykonáva na regionálnej a miestnej úrovni v členských štátoch. Podmienky, v ktorých členské štáty musia plniť svoje záväzky týkajúce sa zaistenia posúdenia proporcionality, sú preto veľmi zložité a nejednotné, a to i pokiaľ ide o zapojenie všetkých zainteresovaných strán, ktorých sa to priamo týka.

49. Uznáva, že dohľad na reguláciu povolání v EÚ je nerovnomerný, čo má negatívny dosah na poskytovanie služieb a mobilitu odborníkov. Uznáva tiež, že je žiaduce zabezpečiť jednotnejší právny rámec na úrovni EÚ na posudzovanie proporcionality nových a zmenených požiadaviek na vstup do regulovanej profesie alebo jej vykonávanie, do ktorého by bola zahrnutá judikatúra Súdneho dvora EÚ.

50. Považuje za dôležité, aby návrh ponechal členským štátom a ich príslušným orgánom na regionálnej a miestnej úrovni rozhodnutie o tom, čo a ako regulovať, malo by sa však zaistiť, že tieto rozhodnutia budú založené na dôkazoch a vypracované na základe transparentného a objektívneho posúdenia, ktoré sa bude uplatňovať rovnako vo všetkých členských štátoch a bude zohľadňovať stanovené ciele verejného záujmu.

51. Zastáva názor, že komplexný súbor kritérií uvedených v článku 6 by sa mal považovať za orientačný, pretože pravdepodobne sa nebudú uplatňovať všetky kritériá, alebo nebudú mať rovnakú váhu v každom jednotlivom prípade. Domnieva sa, že posúdenia proporcionality by mali byť dôkladné, objektívne a založené na dôkazoch, mali by však byť aj primerané, pretože jednotný prístup by mohol byť v mnohých prípadoch zbytočne zťažujúci. Okrem toho sú požiadavky stanovené v článku 6 vzhľadom na svoj rozsah a komplexnosť prehnané.

52. Vítá ustanovenie poskytujúce zainteresovaným stranám príležitosť prispieť svojimi názormi na novú legislatívu, regulačné alebo administratívne ustanovenia obmedzujúce vstup do regulovaných povolání alebo ich vykonávanie a domnieva sa, že zapojenie všetkých zainteresovaných strán je nevyhnutným predpokladom zaistenia náležitej regulácie.

53. Poukazuje na to, že nové pravidlá proporcionality, ktoré zahŕňajú pravidelné monitorovanie právnych, regulačných a administratívnych ustanovení a dôkladné, objektívne a podložené testy proporcionality, a to aj prostredníctvom zapojenia nezávislých kontrolných rád a za širšej účasti zainteresovaných strán, zvýšia pracovnú záťaž a náklady orgánov členských štátov, a to aj na regionálnej a miestnej úrovni. To platí najmä v prípade článku 4, podľa ktorého sa má z hľadiska proporcionality prehodnotiť nielen zavedenie novej, ale aj akákoľvek zmena existujúcej regulácie povolání, čo možno považovať za prehnané.

Usmernenia zamerané na reformu a zníženie počtu regulovaných povolání

54. Berie na vedomie snahu Komisie zabezpečiť, aby regulácia povolání zodpovedala svojmu účelu, tým, že bude členské štáty povzbudzovať k tomu, aby preskúmali, či ich požiadavky na tieto povolania sú nevyhnutné na splnenie štátnych politických cieľov.

55. Vítá usmernenia pre štátne reformy regulácie povolání, ktoré by mohli členským štátom výrazne pomôcť prispôsobiť ich regulačné rámce povolaniam s vysokým potenciálom rastu a tvorby pracovných miest, ako sú architekti, právnici, účtovníci, patentoví zástupcovia, realitní makléři a turistickí sprievodcovia.

56. Konštatuje, že usmernenia majú slúžiť ako doplnok hodnotení v rámci európskeho semestra, a nazdáva sa, že môže byť prínosné začleniť ich do procesu európskeho semestra.

Subsidiarita a proporcionalita

57. Domnieva sa, že určité aspekty návrhov v balíku predpisov o službách naskoľujú dôležité otázky týkajúce sa subsidiarity a proporcionality⁽²⁾. Poukazuje na to, že viacero národných a regionálnych parlamentov vydalo odôvodnené stanoviská upozorňujúce na problémy v oblasti subsidiarity a proporcionality, vrátane obáv z potenciálneho zasahovania do štátnych legislatívnych postupov.

Vplyv na administratívnu záťaž a administratívne kapacity

58. Vyjadruje znepokojenie nad tým, že návrhy týkajúce sa elektronického preukazu služieb, postupu oznamovania a testu proporcionality budú znamenať ďalšiu administratívnu záťaž pre príslušné orgány v členských štátoch vrátane orgánov na regionálnej a miestnej úrovni s dôsledkami pre administratívne kapacity a vplyvom na rozpočet.

V Bruseli 11. októbra 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽²⁾ Viaceré národné a regionálne parlamenty poukázali na to, že opatrenia navrhnuté v smerniciach týkajúcich sa postupu oznamovania a testu proporcionality presahujú rámec toho, čo zvolený právny základ umožňuje. Viaceré národné a regionálne parlamenty vydali odôvodnené stanoviská, v ktorých upozorňujú na otázky subsidiarity v spojitosti s postupom oznamovania, pretože Komisia a ostatné členské štáty by mohli potenciálne zasahovať do štátnych legislatívnych postupov. Test proporcionality aj navrhované opatrenia prekračujú rámec uvedeného právneho základu, zasahujú do právomocí členských štátov a sú zbytočné, zatiaľ čo elektronický preukaz služieb a jeho zavedenie v navrhovanej podobe nie je dostatočným prínosom. Pokiaľ ide o proporcionality, viacero národných a regionálnych parlamentov sa domnieva, že smernica o teste proporcionality nie je nevyhnutná a vhodnejšie by boli menej prísne odporúčania, že súbor kritérií je nadmerný a návrh nenecháva dostatočný priestor pre štátne rozhodnutia na dosiahnutie stanovených cieľov. Čo sa týka elektronického preukazu služieb, parlamenty sa domnievajú, že administratívna záťaž na zaistenie súladu so zložitými postupmi pravdepodobne značne vzrastie a že prísne lehoty sú neprimerané. Ďalej uvádzajú, že navrhované pravidlá by viedli k zavedeniu zásady krajiny pôvodu, elektronický preukaz služieb by sa vzhľadom na krátke lehoty na posúdenie mohol vydávať bez vykonania kontrol, a že návrhy presahujú rámec nevyhnutný na dosiahnutie stanovených cieľov.

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK